

Α΄ Τ.Ε.Ι. ΚΡΗΤΗΣ
Τμήμα Σ.Δ.Ο.

Πτυχιακή Εργασία Ξενοδοχειακή Λογιστική

Καθηγητής
Μπαστάκης Γ.

Φοιτήτριες
Ελεονώρα Αργύρη
Νικολέτα Δρετάκη

Ηράκλειο 2008

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Γενικά

Το αντικείμενο ασχολιών και η λειτουργική δομή κάθε οικονομικής μονάδας εξαρτώνται από τη μορφή του κλάδου στον οποίο ανήκει αυτή και συντελούν στο να αναφύονται πολλά ειδικότερα προβλήματα και ιδιομορφίες λογιστικής φύσης, ώστε η αντιμετώπισή τους να απαιτεί ειδικότερη μεταχείριση από εκείνη της γενικής λογιστικής. Αυτό ασφαλώς επέβαλε την ανάγκη ύπαρξης των διαφόρων κλάδων της εφαρμοσμένης λογιστικής. Ένας δε από τους υφιστάμενους σήμερα τέτοιους κλάδους είναι και η ξενοδοχειακή λογιστική. Ο ρόλος της είναι σημαντικός για την ανάπτυξη των ξενοδοχείων. Εκτός από τις πληροφοριακές και στατιστικές αξίες που προσφέρει σχετικά με την κίνηση του ταμείου, των πελατών, των αναλώσιμων υλικών κ.λ.π., δίνει και κάθε άλλη πληροφορία που είναι απαραίτητη στους υπεύθυνους για τη λήψη σοβαρών επεκτατικών και μελλοντικών αποφάσεων.

Αλματώδης είναι, τα τελευταία χρόνια, η ανάπτυξη της ξενοδοχειακής επιχείρησης και ξενοδοχειακής βιομηχανίας στη χώρα μας. Συγχρόνως δημιουργούνται πολλές μορφές ξενοδοχειακών επιχειρήσεων. Πολλά ξενοδοχεία προσφέρουν μόνο ύπνο. Αρκετά όμως, και ιδίως τα νεότερα, έχουν μια ιδιαίζουσα οργάνωση και προσφέρουν στους πελάτες τους και άλλες εξυπηρετήσεις, όπως διάφορα είδη ψυχαγωγίας, αίθουσες χορού, μπόουλινγκ, τένις, φαγητό και άλλα.

Από άποψη οργάνωσης, συναντάμε την τεχνική και την οικονομική οργάνωση. Η τεχνική οργάνωση ασχολείται με τη βελτίωση των τρόπων εξυπηρέτησης του πελάτη, όπως είναι η καθαριότητα, η προθυμία του προσωπικού, το καλύτερο σέρβις, κ.α.

Η οικονομική οργάνωση ασχολείται με τη στενή και αποτελεσματική παρακολούθηση των πραγματοποιούμενων εσόδων και εξόδων. Ο έλεγχος των υλικών που καταναλώνονται (τρόφιμα, ποτά κ.λ.π.) μαζί με τα διάφορα στατιστικά

στοιχεία που πρέπει να εξάγονται εβδομαδιαία ή μηνιαία βοηθούν στον καλύτερο προγραμματισμό και εναρμονισμό των εργασιών. Η οικονομική οργάνωση παρακολουθεί τον πελάτη από τη στιγμή που θα φτάσει (αφιχθεί) μέχρι τη στιγμή που θα αναχωρήσει από το ξενοδοχείο. Συντάσσει τα αποδεικτικά στοιχεία κάθε κατανάλωσης στο μπαρ, στο εστιατόριο, στο ζαχαροπλαστείο ή αλλού, και καθημερινά τα καταχωρεί στην Main – Courante, αυτά μαζί με το ενοίκιο και τα διάφορα άλλα έξοδα αποτελούν το λογαριασμό του.

Όλα αυτά επιτυγχάνονται :

1. Με την εφαρμογή του κατάλληλου λογιστικού συστήματος
2. Με την εκλογή κατάλληλων λογαριασμών με ειδική συνδεσμολογία
3. Με την πρόσληψη ικανού και ειδικευμένου προσωπικού
4. Με τη σωστή οργάνωση και κατεύθυνση από πλευράς διοίκησης
5. Με τον προγραμματισμό για την καλύτερη μελλοντική λειτουργία

Τα ξενοδοχεία σήμερα, λόγω της μεγάλης κίνησής τους με τους τρίτους (πελάτες, προμηθευτές κ.λ.π.), των πολλών κλάδων εκμετάλλευσης, της μεγάλης εμπορευματικής κίνησης σε τρόφιμα, ποτά, εδέσματα, του μεγάλου συναγωνισμού, και των πολυσύνθετων σχέσεων και ενεργειών, δεν μπορούν να διοικούνται από στιγμιαίες διαισθήσεις, ασύνδετες αποφάσεις, πρόχειρες ενέργειες και απρογραμμάτιστα σχέδια. Χρειάζονται συστηματική λογιστική οργάνωση, οργανωμένο λογιστικό σχέδιο, άρτια εκλογή λογαριασμών και κατάλληλη σύνδεση λογαριασμών για να έχουν τις απαραίτητες πληροφορίες για καλή διοίκηση και λήψη αποφάσεων.

Πρέπει η λογιστική οργάνωση να είναι τέτοια, ώστε να δίνει πληροφορίες σε κάθε στιγμή σχετικά με την περιουσιακή κατάσταση και την εξέλιξη των μεταβολών της, να παρακολουθεί κάθε σχέση με τους τρίτους, να ελέγχει και να προσδιορίζει τα

αποτελέσματα από κάθε κλάδο, και γενικά να ανταποκρίνεται σε όλες τις πληροφοριακές και στατιστικές ανάγκες της διοίκησης.

Η τεράστια, λοιπόν, ανάπτυξη η οποία επιτελέστηκε στο διεθνή τουρισμό κατά τα τελευταία χρόνια, συντέλεσε στην παράλληλη ανάπτυξη και επέκταση του κλάδου των ξενοδοχειακών επιχειρήσεων (δημιουργία τουριστικών εγκαταστάσεων κ.λ.π.). Παράλληλη, επίσης, υπήρξε και η εμφάνιση, καθημερινά, όλο και περισσότερων προβλημάτων λογιστικής φύσης, η αντιμετώπιση των οποίων είναι σήμερα επιτακτική. Γι' αυτό και επιβάλλεται να εξεταστεί η ξενοδοχειακή λογιστική σαν ένας επί μέρους κλάδος της εφαρμοσμένης λογιστικής.

ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ, ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ, ΙΔΙΟΜΟΡΦΙΕΣ ΣΚΟΠΩΝ ΚΑΙ ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΗΣ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΗΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ

Αντικείμενο

Αντικείμενο της ξενοδοχειακής λογιστικής είναι η χρονική εξιστόρηση των οικονομικών πράξεων και λογιστικών γεγονότων, δηλαδή η συγκέντρωση, η παρακολούθηση και η συσχέτιση στοιχείων κατά χρόνο.

Σκοπός της είναι η προσδιορισμός της περιουσιακής συγκρότησης και διάρθρωσης του ξενοδοχείου σε κάθε στιγμή, η παρακολούθηση των περιουσιακών μεταβολών και εξεύρεση των οικονομικών αποτελεσμάτων στο σύνολο και για κάθε κλάδο εκμετάλλευσης και δραστηριότητας χωριστά.

Προβλήματα

Τα προβλήματα της ξενοδοχειακής λογιστικής ανάγονται στη φύση των συναλλαγών και δοσοληψιών με τους τρίτους, στο χρόνο συγκέντρωσης, ταξινόμησης και κατάταξης των διαφόρων στοιχείων, στις δυσχέρειες υπολογισμών και αποτίμησης, στην έκταση οργάνωσης κύριων και βοηθητικών κλάδων και

βιβλίων, στη λειτουργία των διαφόρων δραστηριοτήτων, στη διεξαγωγή του αποτελέσματος από κάθε κλάδο δραστηριότητας, στη συγκέντρωση λογιστικών και στατιστικών δεδομένων για περαιτέρω έρευνα και διεξαγωγή χρήσιμων στατιστικών συμπερασμάτων και στην επεξεργασία των διαφόρων διαθέσιμων στοιχείων για τη λήψη εποικοδομητικών μελλοντικών αποφάσεων.

Συγκεκριμένα, πρέπει να βρούμε το μέγεθος της αρχικής περιουσίας, να παρακολουθήσουμε τις διάφορες περιουσιακές αυξομειώσεις και μεταβολές, και να μεταχειριστούμε στο τέλος της χρήσης για να δούμε το αποτέλεσμα. Δηλαδή, με ποιον τρόπο θα μοιράσουμε το αποτέλεσμα (κέρδος), ποια μέθοδο θα εφαρμόσουμε για να αποτιμήσουμε τα αποθέματα αναλώσιμων υλικών και τα άλλα περιουσιακά στοιχεία στο τέλος της χρήσης, με ποια μέθοδο απόσβεσης θα υπολογίσουμε τη φθορά των παγίων στοιχείων, ποια λογιστικά βιβλία και στοιχεία θα ανοίξουμε στο λογιστήριό μας, ποιο λογιστικό σύστημα θα ακολουθήσουμε, ποια λογιστική μέθοδο θα εφαρμόσουμε, ποιο λογιστικό σχέδιο λογαριασμών θα ακολουθήσουμε και σε ποια κατηγορία του Κ.Φ.Σ. θα υπαχθούμε για πρώτη φορά.

Τα προβλήματα της ξενοδοχειακής λογιστικής λύνονται με τη χρησιμοποίηση της Main – Courante, του βασικού λογιστικού βιβλίου παρακολούθησης των πελατών του ξενοδοχείου, η οποία είναι χειρόγραφος ή μηχανική. Επίσης, με τη σύνταξη και κατάρτιση ορισμένων εντύπων, καθώς και με το άνοιγμα ειδικών διαφορετικών λογαριασμών για κάθε τμήμα.

Διακρίσεις ξενοδοχείων

Τα ξενοδοχεία με την ευρεία έννοια διακρίνονται σε :

- Ξενοδοχεία (υπερπολυτελείας, πολυτελείας, Α΄, Β΄, Γ΄, Δ΄ και Ε΄ κατηγορίας)
- Πανδοχεία
- Οικοτροφεία (Α΄, Β΄ και Γ΄ κατηγορίας)

- Μπαγκαλούς
- Μοτέλ (πολυτελείας, Α΄, Β΄ και Γ΄)
- Ενοικιαζόμενα δωμάτια (Α΄, Β΄ και Γ΄)
- Τουριστικά περίπτερα
- Κάμπινγκ
- Εστιατόρια
- Μπαρ
- Οικοτροφεία
- Ξενώνες
- Επιπλωμένα διαμερίσματα

Τα ξενοδοχεία με τη στενή έννοια διακρίνονται :

- Ανάλογα με το σκοπό, σε : περαστικά (διαβατικά, εποχιακά, συνεχούς λειτουργίας, διακοπτόμενης λειτουργίας
- Ανάλογα με τον τόπο εγκατάστασης, σε : αστικά, παραλιακά, ορεινά, ιαματικών πηγών και συγκοινωνιακών κέντρων
- Ανάλογα με τα προσφερόμενα αγαθά, σε : απλά, σύνθετα και πολυσύνθετα
- Ανάλογα με τις κτιριακές εγκαταστάσεις, σε : συνήθη ή περιπτερικά
- Ανάλογα με τη νομική μορφή, σε : Ο.Ε, Ε.Ε., Ε.Π.Ε., Α.Ε. κ.λ.π.
- Ανάλογα με την πελατεία, σε : ξενοδοχεία διερχομένων, διακοπών και εμπόρων.

Κλάδοι εκμετάλλευσης

Οι τεχνολογικές δραστηριότητες ονομάζονται και κλάδοι εκμετάλλευσης ή κέντρα παραγωγικής δραστηριότητας.

Ανάλογα με τους κλάδους εκμετάλλευσης οι οποίοι υπάρχουν σε μια ξενοδοχειακή επιχείρηση, όπως σχετικά αναφέρθηκε στο προηγούμενο κεφάλαιο, η

επιχείρηση διακρίνεται σε απλή εκμετάλλευση (μόνο ύπνου), και σε σύνθετη ή πολυσύνθετη. Η ύπαρξη ενός ή περισσότερων κλάδων εκμετάλλευσης σε μια επιχείρηση εξαρτάται, κυρίως, από το πλήθος και τη μορφή των προσφερόμενων απ' αυτήν αγαθών ή υπηρεσιών, με βάση την ανάγκη της όσο το δυνατόν καλύτερης εξυπηρέτησης της πελατείας της.

Οι κλάδοι εκμετάλλευσης διακρίνονται σε δύο κατηγορίες :

1. Κύριοι, με τους οποίους επιδιώκεται επίτευξη υψηλού βαθμού ίδιας αποδοτικότητας και
2. Βοηθητικοί, οι οποίοι συμβάλλουν στο έργο των κυρίων.

Από τα παραπάνω προκύπτει ότι σ' ένα ξενοδοχείο που περιλαμβάνει το πλήθος των απαιτούμενων σήμερα εκμεταλλεύσεων, κύριοι κλάδοι είναι εκείνοι οι οποίοι πραγματοποιούν μέσα στο ξενοδοχείο τη μετατροπή των μέσων δράσης σε έτοιμα υλικά ή άυλα αγαθά (μαγειρείο, υπνοδωμάτια, κυλικείο) καθώς και εκείνοι οι οποίοι διαθέτουν τα αγαθά αυτά στους πελάτες (εστιατόριο, μπουφές, μπαρ, υποδοχή). Με τη δράση και των δύο αυτών επιδιώκεται η απόκτηση υψηλού ποσοστού ίδιου κέρδους, το οποίο και αποτελεί συγχρόνως τον αντικειμενικό σκοπό του ξενοδοχείου.

Βοηθητικοί κλάδοι είναι εκείνοι οι οποίοι, ενώ δεν επιδιώκουν ίδια κέρδη, συμβάλλουν, με τη λειτουργία τους, στην επιτυχία και την αύξηση των κερδών των κυρίων κλάδων (τηλεφωνικό κέντρο, πλυντήριο κ.λ.π.).

Είναι δυνατόν, όμως, στο χώρο ενός ξενοδοχείου, και μάλιστα από τον ίδιο φορέα, να λειτουργούν κλάδοι των οποίων το αντικείμενο δράσης να είναι εντελώς ανεξάρτητο από εκείνο του ξενοδοχείου. Στην περίπτωση αυτή έχουμε τις καλούμενες δευτερεύουσες εκμεταλλεύσεις (κομμωτήριο, πρατήριο βενζίνης, ανθοπωλείο, γήπεδα τένις, γκολφ, πισίνες, πλαζ, κινηματοθέατρα, αίθουσες τυχερών

παιχνιδιών, τουριστικών ειδών κ.λ.π.).

1. Κύριοι κλάδοι εκμετάλλευσης

α. Υπνοδωμάτια

Το τμήμα αυτό περιλαμβάνει τις υπηρεσίες του προσωπικού, εξειδικευμένες και μη, καθώς και τις υπηρεσίες των παγίων στοιχείων, οι οποίες είναι απαραίτητες για την προετοιμασία των διανυκτερεύσεων.

β. Εστιατόριο

Ο κλάδος αυτός περιλαμβάνει δύο διαχωρισμένες μεταξύ τους δραστηριότητες. Δηλαδή το μαγειρείο και το εστιατόριο (τραπεζαρία). Το μαγειρείο, με τη χρησιμοποίηση τεχνικών μέσων και ακατέργαστων υλικών (πρώτες ύλες), παρασκευάζει πλήθος φαγητών, ορεκτικών, σαλατών κ.λ.π. και σε τέτοια ποικιλία, ώστε να ικανοποιούνται πλήρως οι επιθυμίες των πελατών. Το εστιατόριο, επίσης, έχει στη διάθεσή του μεγάλο αριθμό σκευών, τα οποία χρησιμοποιεί προκειμένου η προσφορά των διαφόρων φαγητών κ.λ.π. να συντελείται με τρόπο άψογο και αρεστό στους πελάτες.

γ. Εκμετάλλευση ποτών (κάβα)

Στο τμήμα αυτό γίνεται αποθήκευση, συντήρηση και προετοιμασία για προσφορά στον πελάτη των κάθε είδους και ποιότητας ποτών.

δ. Κυλικείο (μπουφές)

Το κυλικείο ή αλλιώς μπουφές έχει σαν αντικείμενο την με ίδια μέσα (σκεύη, προσωπικό κ.λ.π.), ετοιμασία όλων των ζεστών ροφημάτων που παραγγέλλουν οι πελάτες, καθώς και των προγευμάτων.

ε. Μπαρ

Αυτό είναι εγκατεστημένο σε ιδιαίτερο χώρο του ξενοδοχείου και διαθέτει ίδια μέσα (σκεύη, έπιπλα, κ.λ.π.), έχει δε σαν αντικείμενο την επί τόπου πώληση

οινοπνευματωδών ποτών.

στ. Ζαχαροπλαστείο

Το τμήμα αυτό, καθώς και το μαγειρείο, ανήκει στην τεχνοπαραγωγική λειτουργία του ξενοδοχείου. Σ' αυτό παρασκευάζονται γλυκίσματα, παγωτά, μπισκότα και βουτήματα για τον εφοδιασμό του εστιατορίου, του κυλικείου, του μπαρ ή τη διάθεσή τους απευθείας στους πελάτες.

2. Βοηθητικοί κλάδοι

Ενδεικτικά αναφέρονται μερικοί βοηθητικοί κλάδοι.

- α) Πλυντήριο – σιδερωτήριο
- β) Σταθμός αυτοκινήτων πελατών – συνεργείο επισκευών αυτοκινήτων
- γ) Υπηρεσία επισκευών και συντήρησης κτιρίων
- δ) Υπηρεσία μέσων μεταφοράς

3. Λειτουργίες - Τμήματα

Κάθε οικονομική μονάδα περιλαμβάνει διαχωρισμένα μεταξύ τους σύνολα, τα οποία δρουν με ειδικότερο σκοπό, με ειδικά όργανα και με ίδια προβλήματα το καθένα. Τα σύνολα αυτά ονομάζονται λειτουργίες.

Οι βασικές λειτουργίες του ξενοδοχείου είναι :

1. Εμπορική λειτουργία

Η λειτουργία αυτή διακρίνεται κυρίως σε δύο τμήματα :

- α) Τον εφοδιασμό και
  - β) Τη διάθεση
- Ο εφοδιασμός περιλαμβάνει :
- 1) Τις υπηρεσίες προμηθειών
  - 2) Τις υπηρεσίες παραλαβών και
  - 3) Την αποθήκη

Με την τήρηση κατάλληλων εντύπων από τις παραπάνω υπηρεσίες, το λογιστήριο παίρνει από αυτές τις απαραίτητες πληροφορίες για την καταχώρηση, στα λογιστικά βιβλία, των οικονομικών πράξεων που γίνονται στα τμήματα αυτά.

Η διάθεση περιλαμβάνει :

- 1) Τις υπηρεσίες του τμήματος εποπτιών πωλήσεων και
- 2) Τις υπηρεσίες του τμήματος λογαριασμού πελατών (Main – Courante)

2. Τεχνική λειτουργία

Η λειτουργία αυτή περιλαμβάνει δύο κλάδους :

- α) Τον κλάδο παραγωγής έτοιμων για κατανάλωση αγαθών και
- β) Τη σύνθεση άυλων αγαθών

3. Λειτουργία ασφάλειας

Αυτή αποσκοπεί στη συντήρηση των κτιρίων και εγκαταστάσεων και στην ασφάλεια έναντι των κινδύνων

4. Διοικητική λειτουργία

Έργο της διοικητικής λειτουργίας είναι η οργάνωση και ο συντονισμός των ενεργειών των άλλων δραστηριοτήτων. Στη λειτουργία αυτή ανήκει και η υπηρεσία εσωτερικών ελέγχων.

5. Λογιστικής λειτουργία και

6. Οικονομική λειτουργία

Στις παραπάνω λειτουργίες εντάσσονται και οι επί μέρους κλάδοι εκμετάλλευσης, ως εξής :

1. Στην εμπορική λειτουργία ανήκουν : το εστιατόριο, η κάβα και το μπαρ
2. Στην τεχνική λειτουργία ανήκουν : το μαγειρείο, τα υπνοδωμάτια, το ζαχαροπλαστείο, το κυλικείο και το πλυντήριο

ΛΟΓΙΣΤΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ Ή ΣΧΕΔΙΟ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΩΝ

Γενικά

Το λογιστικό σχέδιο ή σχέδιο λογαριασμών είναι το σύνολο των ενδεδειγμένων να τηρηθούν σε μια επιχείρηση λογαριασμών, ταξινομημένων σε κλάσεις (ομάδες – τάξεις).

Ομαδοποίηση των κυριότερων λογαριασμών του Γενικού Λογιστικού Σχεδίου Ελλάδας (Γ.Λ.Σ.) που αφορούν τα ξενοδοχεία

Ομάδα 1. ΠΑΓΙΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ

10. Εδαφικές εκτάσεις

10.00 Γήπεδα – Οικόπεδα

11. Κτίρια – Εγκαταστάσεις κτιρίων – Τεχνικά έργα

11.00 Κτίρια – Εγκαταστάσεις κτιρίων

11.99 Αποσβεσμένα κτίρια – εγκαταστάσεις κτιρίων

12. Μηχανήματα

12.00 Μηχανήματα

12.99 Αποσβεσμένα μηχανήματα

13. Μεταφορικά μέσα

13.99 Αποσβεσμένα μεταφορικά μέσα

14. Έπιπλα και λοιπός εξοπλισμός

14.99 Αποσβεσμένα έπιπλα και λοιπός εξοπλισμός

15. Ακινήτοποιήσεις υπό εκτέλεση και προκαταβολές κτήσεως παγίων

16. Ανώματες ακινήτοποιήσεις και έξοδα πολυετούς απόσβεσης

16.00 Υπεραξία επιχείρησης (Good Will)

16.10 Έξοδα ίδρυσης και πρώτης εγκατάστασης

18. Συμμετοχές και λοιπές μακροπρόθεσμες απαιτήσεις

Ομάδα 2. ΑΠΟΘΕΜΑΤΑ

20. *Εμπορεύματα*

20. *Αγορές*

20.00.00 Αποθέματα

25. *Αναλώσιμα υλικά*

25.05 *Διάφορα αναλώσιμα υλικά*

25.05.00 Τρόφιμα – Ποτά

25.05.01 Υλικά καθαριότητας

25.00.00 Αποθέματα

Ομάδα 3. ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ

30. *Πελάτες*

30.00 Πελάτες εσωτερικού

30.01 Πελάτες εξωτερικού

31. *Γραμμάτια εισπρακτέα*

31.06 Μη δεδουλευμένοι τόκοι γραμματίων εισπρακτέων

33. *Χρεώστες διάφοροι*

34. *Χρεόγραφα*

36. *Μεταβατικοί λογαριασμοί ενεργητικού*

36.00 Έξοδα επομένων χρήσεων

38. *Χρηματικά διαθέσιμα*

38.00 Ταμείο

38.03 Καταθέσεις όψεως

Ομάδα 4. ΚΑΘΑΡΗ ΘΕΣΗ – ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ – ΜΑΚΡΟΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΥΠΟΧΡ.

40. Κεφάλαιο

41. Αποθεματικά – Διαφορές αναπροσαρμογής – Επιχορηγήσεις επενδύσεων

41.02 Τακτικά αποθεματικά

41.05 Έκτακτα αποθεματικά

42. Αποτελέσματα εις νέο

44. Προβλέψεις

45. Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις

Ομάδα 5. ΒΡΑΧΥΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ

50. Προμηθευτές

51. Γραμμάτια πληρωτέα

51.03 Μη δουλευμένοι τόκοι γραμματίων πληρωτέων

52. Τράπεζες – Λογαριασμοί βραχυπροθέσμων υποχρεώσεων

53. Πιστωτές διάφοροι

53.00 Αποδοχές προσωπικού πληρωτέες

54. Υποχρεώσεις από φόρους – τέλη

54.00 Φόρος Προστιθέμενης Αξίας (Φ.Π.Α.)

55. Ασφαλιστικοί Οργανισμοί

56. Μεταβατικοί λογαριασμοί παθητικού

Ομάδα 6. ΟΡΓΑΝΙΚΑ ΕΞΟΔΑ ΚΑΤ' ΕΤΟΣ

60. Αμοιβές και έξοδα προσωπικού

61. Αμοιβές και έξοδα τρίτων

61.02 Λοιπές προμήθειες τρίτων

62. Παροχές τρίτων

62.05 Ασφάλιστρα

63. Φόροι – τέλη

63.04 Δημοτικοί φόροι – τέλη

64. Διάφορα έξοδα

64.08 Υλικά Άμεσης Ανάλωσης

65. Τόκοι και συναφή έξοδα

66. Αποσβέσεις παγίων στοιχείων ενσωματωμένες στο λειτουργικό κόστος

Ομάδα 7. ΟΡΓΑΝΙΚΑ ΕΣΟΔΑ ΚΑΤ' ΕΙΔΟΣ

73. Πωλήσεις Υπηρεσιών

73.00 Πωλήσεις υπηρεσιών εσωτερικού

73.00.00 Έσοδα εκμετάλλευσης

75. Έσοδα παρεπόμενων ασχολιών

Ομάδα 8. ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ

81. Έκτακτα και ανόργανα αποτελέσματα

81.00 Έκτακτα και ανόργανα έξοδα

81.01 Έκτακτα και ανόργανα έσοδα

81.02 Έκτακτες ζημιές

81.03 Έκτακτα κέρδη

86. Αποτελέσματα χρήσης

88. Αποτελέσματα προς διάθεση

89. Ισολογισμός

Ομάδα 9. ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ (ή αναλυτική Λογιστική Εκμ/σης)

90. Διάμεσοι – Αντικριζόμενοι λογαριασμοί

92. Κέντρα (θέσεις) κόστους

96. Έσοδα – Μικτά αναλυτικά αποτελέσματα

Ομάδα 10. ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΤΑΞΗΣ

02. Χρεωστικοί λογαριασμοί εγγυήσεων και εμπράγματων ασφαλειών

06. Πιστωτικοί λογαριασμοί εγγυήσεων και εμπράγματων ασφαλειών

ΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ (RATIOS) ΣΤΗΝ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ

Γενικά

Η σημερινή πραγματικότητα μας αναγκάζει να χρησιμοποιούμε και στο ξενοδοχείο τους αριθμοδείκτες, κυρίως για τον έλεγχο της διαχείρισης και διοίκησης.

Με τους αριθμοδείκτες ή δείκτες, προσπαθούμε να βρούμε, αριθμητικά, το σύνολο των σχέσεων μεταξύ στοιχείων ισολογισμού και του αναλυμένου λογαριασμού «Αποτελέσματα χρήσης» για πληροφοριακούς και στατιστικούς λόγους.

Με τη χρήση των δεικτών μπορούμε να προσδιορίσουμε το βαθμό της παραγωγικότητας και αποδοτικότητας των διαφόρων τομέων και κλάδων διαφόρων μέσων, πόρων και συντελεστών της παραγωγής της επιχείρησης.

Ταξινόμηση των δεικτών και η σημασία τους

Όπως προαναφέραμε, η ανάλυση με τους δείκτες χρησιμοποιείται από διαφορετικούς ανθρώπους, με διαφορετικά συμφέροντα στην επιχείρηση. Επομένως, ταξινομούμε τους δείκτες σε εννέα διαφορετικές ομάδες. Σύμφωνα με τις πληροφορίες που κάθε μια προμηθεύει, αυτές είναι :

1. Δείκτες ρευστότητας
2. Δείκτες φερεγγυότητας και δανειοδοτικής ικανότητας
3. Δείκτες δραστηριότητας και λειτουργικότητας
4. Δείκτες κεφαλαιοποίησης
5. Δείκτες ταχύτητας και διάρκειας περιστροφής κυκλοφορίας
6. Δείκτης βαθμού αυτοχρηματοδότησης
7. Δείκτης βαθμού δανειακής επιβάρυνσης

8. Δείκτης βαθμού απασχόλησης

Ρευστότητα

Ρευστότητα είναι, γενικά, η ικανότητα οικονομικής μονάδας ν' ανταποκρίνεται στις υποχρεώσεις της, τόσο χρονικά, όσο και ποσοτικά.

1. Βαθμός Κυκλοφοριακής Ρευστότητας : τα ποσά παίρνονται από τον ισολογισμό

$$\frac{\text{Κατεχόμενα μέσα πληρωμής (σαν χρονοποσά)}}{\text{Αναγκαία μέσα πληρωμής (σαν χρονοποσά)}}$$

1. **Βαθμός Κυκλοφοριακής Ρευστότητας** : Τα ποσά παίρνονται από τον ισολογισμό

$$\text{B.K.P.} = \frac{\text{Κυκλοφορούντα + διαθέσιμα}}{\text{Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις}} = \frac{15.000.000}{13.470.000} = 1.11 \text{ προς } 1$$

Αυτός ο δείκτης δείχνει σε γενικές γραμμές την ικανότητα της επιχείρησης να εξοφλήσει τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της όταν αυτές λήγουν, συνήθως, σε λιγότερο από ένα χρόνο.

Ο δείκτης αυτός για τα ξενοδοχεία θα πρέπει να είναι λίγο μεγαλύτερος από 1 προς 1, ενώ στη βιομηχανία κατασκευών ο δείκτης αυτός είναι, συνήθως 2 προς 1.

2. **Βαθμός Πραγματικής Ρευστότητας** : Τα ποσά παίρνονται από τον ισολογισμό

$$\text{B.Π.Ρ.} = \frac{\text{Απαιτήσεις + διαθέσιμα}}{\text{Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις}} = \frac{12.750.000}{13.470.000} = 0,95 \text{ προς } 1$$

Ο δείκτης αυτός δείχνει την ικανότητα της επιχείρησης να εξοφλήσει τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της αμέσως. Ο δείκτης αυτός είναι, συνήθως, 1 προς 1, όπως και ο βαθμός της κυκλοφοριακής ρευστότητας, και αυτό λόγω της έλλειψης μεγάλων αποθεμάτων στις αποθήκες των ξενοδοχείων.

3. Απαιτήσεις για Σύνολο Εισπράξεων : Τα ποσά παίρνονται από τον ισολογισμό και το λογαριασμό εσόδων & εξόδων

$$\text{Α.Σ.Ε.} = \frac{\text{Μέση αξία απαιτήσεων}}{\text{Σύνολο εισπράξεων}} = \frac{5.100.000}{45.054.000} = 11,32\%$$

4. Λογαριασμοί Εισπρακτέοι “turnover” : Τα ποσά παίρνονται από τον ισολογισμό και το λογαριασμό εσόδων – εξόδων

$$\text{Λ.Ε.τ.} = \frac{\text{Σύνολο εισπρακτέων}}{\text{Μέση αξία απαιτήσεων}} = \frac{45.054.000}{5.100.000} = 8,83 \text{ φορές}$$

Αυτός ο δείκτης είναι το αντίστροφο του προηγούμενου και εκφράζει τον αριθμό των περιόδων που οι λογαριασμοί με πίστωση εξοφλούνται κατά τη διάρκεια ενός χρόνου. Ο δείκτης αυτός κατανοείται καλύτερα σε συνδυασμό με τον επόμενο.

5. Μέση Εξοφλητική Περίοδος :

$$\text{Μ.Ε.Π.} = \frac{\text{Ημέρες λειτουργίας ξεν/χείου}}{\text{turnover}} = \frac{365}{8,83} = 41 \text{ ημέρες}$$

Ο δείκτης αυτός (σε συνδυασμό με τον προηγούμενο) δείχνει τον αριθμό των ημερών που περνούν για να εξοφληθεί ένας πιστωτικός λογαριασμός.

Ο συνηθισμένος εξοφλητικός χρόνος θα πρέπει να είναι μικρότερος από 30 ημέρες και για τις πιστωτικές κάρτες μικρότερος από 7 ημέρες.

Δείκτες φερεγγυότητας και δανειοδοτικής ικανότητας

Φερεγγυότητα είναι η ικανότητα μιας επιχείρησης να εξοφλεί τις υποχρεώσεις της όταν πρέπει, συμπεριλαμβανομένων των τόκων και των δόσεων των μακροχρόνιων δανείων.

1. Βαθμός Φερεγγυότητας : Τα ποσά παίρνονται από τον ισολογισμό

(στην αρχή του χρόνου)

$$\text{B.Φ.} = \frac{\text{Σύνολο ενεργητικού}}{\text{Σύνολο υποχρεώσεων}} = \frac{125.400.000}{99.000.000} = 1,26 : 1$$

(στο τέλος του χρόνου)

$$\text{B.Φ.} = \frac{125.550.000}{97.470.000} = 1,29 : 1$$

Αυτός ο δείκτης δείχνει το ποσό που διαθέτει σε ενεργητικό η επιχείρηση για να καλύψει τις υποχρεώσεις της σε κάθε περίπτωση ανάγκης.

2. Υποχρεώσεις προς σύνολο ενεργητικού : Τα ποσά παίρνονται από τον ισολογισμό

$$\text{Υ. προς Σ.Ε.} = \frac{\text{Σύνολο υποχρεώσεων}}{\text{Σύνολο ενεργητικού}} = \frac{98.470.000}{125.550.000} = 77,63\%$$

Αυτός ο δείκτης είναι αντίθετος από τον προηγούμενο και δείχνει το μέρος του ενεργητικού που έχει χρηματοδοτηθεί με δανειοδότηση.

3. Υποχρεώσεις στο ίδιο κεφάλαιο : Τα ποσά παίρνονται από τον ισολογισμό

(στην αρχή του χρόνου)

$$\text{Υ.Ι.Κ.} = \frac{\text{Σύνολο υποχρεώσεων}}{\text{Σύνολο ενεργητικού}} = \frac{97.470.000}{28.080.000} = 3,47 \text{ προς } 1$$

Αυτός ο δείκτης δείχνει σε δραχμές το ποσό που έχει δανειστεί η επιχείρηση για κάθε δραχμή που έχουν συνεισφέρει οι ιδιοκτήτες.

Δείκτες δραστηριότητας και λειτουργικότητας

Αυτή η ομάδα δεικτών μετρά την αποδοτικότητα της εταιρίας και το επίπεδο της παραγωγικής χρησιμοποίησης των παγίων στοιχείων της για τη δημιουργία κέρδους.

1. Παγίων Στοιχείων turnover : Τα ποσά παίρνονται από τον ισολογισμό και το λογαριασμό εσόδων – εξόδων

$$\text{Π.Σ.t.} = \frac{\text{Σύνολο εισπράξεων}}{\text{Μέση αξία παγίων στοιχείων}} = \frac{45.054.000}{111.975.000} = 0,4 \text{ προς } 1$$

Αυτός ο δείκτης εκφράζει σε δραχμές το ποσό των εισπράξεων που αντιστοιχεί σε κάθε δραχμή που έχει επενδυθεί σε πάγια στοιχεία.

2. Αποθήκη τροφίμων turnover : Τα ποσά παίρνονται από τον ισολογισμό και το λογαριασμό εσόδων – εξόδων

$$\text{Α.Τ.t.} = \frac{\text{Συνολικό κόστος πωληθέντων τροφίμων}}{\text{Μέση αξία αποθεμάτων τροφίμων}} = \frac{4.800.000}{315.000} = 15,24 \text{ φορές}$$

3. Αντικατάσταση αποθεμάτων τροφίμων σε μέρες

$$\text{Α.Α.Τ. σε Μ.} = \frac{365}{\text{Turnover}} = \frac{365}{15,24 \text{ φορές}} = 24 \text{ μέρες}$$

Αυτός οι δύο δείκτες εκφράζουν ακριβώς το ίδιο πράγμα, δηλαδή το διάστημα που παρέρχεται πριν να πουληθούν τα αποθέματα της αποθήκης.

4. Αποθήκη ποτών turnover : Τα ποσά παίρνονται από τον ισολογισμό και το λογαριασμό εσόδων – εξόδων

$$\text{Α.Π.t.} = \frac{\text{Συνολικό κόστος πωληθέντων ποτών}}{\text{Μέση αξία αποθεμάτων ποτών}} = \frac{1.440.000}{420.000} = 3,43 \text{ φορές}$$

5. Αντικατάσταση αποθεμάτων ποτών σε μέρες

$$\text{Α.Α.Π. σε Μ.} = \frac{365}{\text{Turnover}} = \frac{365}{3,43 \text{ φορές}} = 106,4 \text{ μέρες}$$

Ότι αφορά τους δείκτες για τα τρόφιμα αφορά, και τους δείκτες για τα ποτά.

6. Ποσοστό κόστους τροφίμων : Τα ποσά παίρνονται από το λογαριασμό εσόδων – εξόδων

$$\text{Π.Κ.Τ. (φέτος)} = \frac{\text{Κόστος πωληθέντων τροφίμων}}{\text{Πωλήσεις τροφίμων}} = \frac{4.800.000}{12.000.000} = 40\%$$

$$\text{Π.Κ.Τ. (πέρυσι)} = \frac{5.160.000}{11.400.000} = 45,6\%$$

Εκφράζει το καθαρό κόστος για κάθε δραχμή που εισπράττεται από πωλήσεις τροφίμων.

7. Ποσοστό κόστους ποτών:

$$\text{Π.Κ.Τ. (φέτος)} = \frac{\text{Κόστος πωληθέντων ποτών}}{\text{Πωλήσεις ποτών}} = \frac{1.650.000}{4.500.000} = 36,7\%$$

$$\text{Π.Κ.Τ. (φέτος)} = \frac{1.440.000}{4.800.000} = 30\%$$

Εκφράζει το καθαρό κόστος για κάθε δραχμή που εισπράττεται από πωλήσεις ποτών.

8. Ποσοστό πληρότητας :

$$\text{Π.Π.} = \frac{\text{Σύνολο πωληθέντων δωματίων}}{\text{Σύνολο διαθέσιμων δωματίων}} = \frac{50.000}{73.000} = 68,5\%$$

Αυτός ο δείκτης εκφράζει το επίπεδο χρήσης των δωματίων – των πελατών στη διάρκεια ενός χρόνου.

9. Ποσοστό διπλής πληρότητας :

$$\text{Π.Δ.Π.} = \frac{\text{Αριθμός πελατών}}{\text{Σύνολο πωληθέντων δωματίων}} = \frac{60.000}{50.000} = 552 \text{ δρχ.}$$

Αυτός ο δείκτης εκφράζει τον αριθμό των δωματίων που ήταν κατειλημμένα από περισσότερα του ενός άτομα.

10. Μέση τιμή ανά ενοικιαζόμενο δωμάτιο :

$$MT/ΕΔ = \frac{\text{Πωλήσεις δωματίων}}{\text{Αριθμός πωληθέντων δωματίων}} = \frac{27.600.000}{50.000} = 552 \text{ δρχ.}$$

Κάθε ξενοδοχείο έχει μια ποικιλία από διαφορετικά τιμολογημένα δωμάτια.

11. Μέση τιμή ανά πελάτη :

$$MT/Π = \frac{\text{Πωλήσεις δωματίων}}{\text{Αριθμός πελατών}} = \frac{27.600.000}{60.000} = 460 \text{ δρχ.}$$

Αυτός ο δείκτης χωρίς καμιά ιδιαίτερη σημασία βοηθά στον προγραμματισμό και στον προϋπολογισμό της επόμενης χρήσης.

12. Μέση τιμή κατά διαθέσιμο δωμάτιο :

$$MT/ΔΔ = \frac{\text{Πωλήσεις δωματίων}}{\text{Σύνολο διαθέσιμων δωματίων}} = \frac{27.600.000}{73.000} = 378 \text{ δρχ.}$$

Αυτός ο δείκτης αν συγκριθεί με το κόστος κατασκευής των δωματίων, προσφέρει μια εικόνα της απόδοσης της επένδυσης κατά δωμάτιο.

Δείκτες κερδών και αποδοτικότητας

Αυτή η ομάδα των δεικτών εκφράζει την ικανότητα της επιχείρησης να δημιουργήσει κέρδη μέσω των διαθέσιμων πόρων σ' αυτήν. Επίσης, συγκρίνει τα κέρδη που έχουν δημιουργηθεί σε σχέση με το σύνολο των εισπράξεων, με τα πάγια στοιχεία και με την επένδυση στην επιχείρηση.

1. Αποδοτικότητα συνολικών κεφαλαίων : τα ποσά παίρνονται από τον ισολογισμό και το λογαριασμό εσόδων – εξόδων

$$A.Σ.Κ. = \frac{\text{Καθαρά κέρδη χρήσης πριν τους τόκους και φόρους}}{\text{Μέση αξία ενεργητικού}} =$$

$$= \frac{9.750.000}{130.000.000} = 7,77\%$$

125.476.000

Αυτός ο δείκτης εκφράζει τα ποσοστιαία κέρδη που τα επενδυμένα κεφάλαια αποφέρουν στην επιχείρηση.

2. Καθαρή αποδοτικότητα ενεργητικού : Τα ποσά παίρνονται από τον ισολογισμό και το λογαριασμό εσόδων - εξόδων

$$\text{Κ.Α.Ε.} = \frac{\text{Καθαρά κέρδη χρήσης}}{\text{Μέση αξία ενεργητικού}} = \frac{2.580.000}{125.475.000} = 2\%$$

Αυτός ο δείκτης που καλείται και δείκτης διοικητικής επίδοσης, εκφράζει σε ποσοστό τα κέρδη που κατάφερε να πραγματοποιήσει η διεύθυνση της επιχείρησης με τα διαθέσιμα σ' αυτήν στοιχεία του ενεργητικού.

3. Αποδοτικότητα ιδίως κεφαλαίων : τα ποσά παίρνονται από τον ισολογισμό και το λογαριασμό εσόδων – εξόδων

$$\text{Α.Ι.Κ.} = \frac{\text{Καθαρά κέρδη χρήσης}}{\text{Μέση αξία ιδίων κεφαλαίων}} = \frac{2.580.000}{27.240.000} = 9,47\%$$

Αυτός ο δείκτης εκφράζει την απόδοση των κεφαλαίων που έχουν επενδύσει οι ιδιοκτήτες στην επιχείρηση.

4. Λειτουργική αποδοτικότητα : Τα ποσά παίρνονται από το λογαριασμό εσόδων - εξόδων

$$\text{Λ.Α.} = \frac{\text{Μικτό εισόδημα ξενοδοχείου}}{\text{Σύνολο εισπραχης χωρίς ενοίκια}} = \frac{24.810.000}{45.054.000} = 55\%$$

Αυτός ο δείκτης εκφράζει την ικανότητα της διεύθυνσης να λειτουργεί το ξενοδοχείο επικερδώς, δηλαδή να χρησιμοποιεί τα στοιχεία του ενεργητικού στη μεγαλύτερη τους απόδοση.

5. Περιθώριο κερδών : Τα ποσά παίρνονται από το λογαριασμό εσόδων - εξόδων

$$\text{Π.Κ.} = \frac{\text{Καθαρά κέρδη χρήσης}}{\text{Σύνολο εισπράξεων}} = \frac{2.580.000}{45.354.000} = 5,7\%$$

Αυτός ο δείκτης, σε σχέση με το δείκτη «Λειτουργικής αποδοτικότητας», εκφράζει την αποδοτικότητα της επιχείρησης και την οικονομική της αποτελεσματικότητα.

Παραδείγματα με δείκτες

Παράδειγμα 1^ο : Δίνεται ο ισολογισμός τέλους χρήσης (1984) ξενοδοχειακής επιχείρησης «Π» Α.Ε.

ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ «Π» Α.Ε.				
Ενεργητικό			Παθητικό	
ΠΑΓΙΑ		300.000	ΞΕΝΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ	
Φήμη & Πελατεία			ΜΑΚΡΟΠΡΟΘΕΣΜΑ	
Κτίρια	8.000.000		Δάνειο ενυπόθηκο	2.000.000
Μείον			Ομολογιακό	
αποσβέσεις	500.000	7.500.000	δάνειο	<u>1.000.000</u>
	<u>3.000.000</u>			3.000.000
Εξοπλισμός			ΒΡΑΧΥΠΡΟΘΕΣΜΑ ή	
Μείον			ΛΗΞΙΠΡΟΘΕΣΜΑ	
αποσβέσεις	<u>400.000</u>	<u>2.600.000</u>		
		10.400.000	Πιστωτές	100.000
ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΚΑ			Γραμμάτια πληρωτέα	200.000
Πελάτες		500.000	Φόροι πληρωτέοι	<u>700.000</u>
Γραμμάτια				1.000.000
εισπρακτέα		100.000	<i>Σύνολο Ξένων</i>	
Αναλώσιμα			<i>Κεφαλαίων (3+1 εκ.)</i>	4.000.000
υλικά		<u>400.000</u>		
		1.000.000	ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ	
			Μετοχικό κεφάλαιο	7.000.000
ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ			Τακτικό	
Ταμείο		100.000	αποθεματικό	800.000
Καταθέσεις		500.000	Έκτακτο	
			αποθεματικό	<u>200.000</u>
			<i>Σύνολο Ιδίων</i>	
		<u>600.000</u>	<i>Κεφαλαίων</i>	<u>8.000.000</u>
ΣΥΝΟΛΟ			ΣΥΝΟΛΟ	
ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ		<u>12.000.000</u>	ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ	<u>12.000.000</u>

ΑΝΑΛΥΣΗ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ

«ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΧΡΗΣΗΣ»

Έσοδα (εισπράξεις) από δωμάτια	3.500.000
Έσοδα (εισπράξεις) από λοιπούς κλάδους	<u>1.500.000</u>
<i>Σύνολο Εισπράξεων Ξενοδοχείου</i>	5.000.000
<i>Μείον Πληρωμές Ξενοδοχείου</i>	<u>2.000.000</u>
Μεικτό κέρδος	3.000.000
Μείον διάφορα έξοδα λειτουργίας ξενοδοχείου	
- Μικροέξοδα	200.000
- Ενοίκια	500.000
- Γενικά διοικητικά έξοδα	<u>300.000</u>
	<u>1.000.000</u>
Μεικτό κέρδος λειτουργίας (ή μεικτό εισόδημα)	2.000.000
Μείον αποσβέσεις	<u>100.000</u>
Καθαρό κέρδος λειτουργίας	1.900.000
Συν άλλα έσοδα όχι λειτουργικά και όχι οργανικά	<u>200.000</u>
Καθαρό κέρδος πριν τους τόκους	2.100.000
Μείον τόκοι κ.λ.π.	<u>300.000</u>
Καθαρό κέρδος πριν τους φόρους	1.800.000
Μείον φόρος εισοδήματος 40%	
(1.800.000 X 40%)	<u>720.000</u>
Καθαρό κέρδος χρήσης για διανομή	1.080.000
Μείον μερίσματα (δηλωθέντα)	<u>280.000</u>
ΑΥΞΗΣΗ ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΩΝ	<u>800.000</u>

ΛΥΣΗ : α) Ο βαθμός κυκλοφοριακής ρευστότητας είναι :

$$B.K.P. = \frac{\text{Κυκλοφορικά} + \text{Διαθέσιμα}}{\text{Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις}} = \frac{1.000.000+600.000}{1.000.000} =$$

$$= \frac{1.600.000}{1.000.000} = \text{δηλαδή } 1,6 \text{ προς } 1$$

1.000.000

β) Ο βαθμός πραγματικής ρευστότητας :

$$\begin{aligned} \text{B.Π.Ρ.} &= \frac{\text{Απαιτήσεις} + \text{Διαθέσιμα}}{\text{Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις}} = \frac{(\text{Πελάτες} + \text{Γρ. Εισπρ.}) + \text{Διαθέσιμα}}{\text{Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις}} = \\ &= \frac{500.000 + 100.000}{1.000.000} = \frac{600.000}{1.000.000} = 0,6 \text{ δηλ. } 0,6 \text{ προς } 1 \end{aligned}$$

γ) Βαθμός (φορές) λογαριασμών εισπρακτέων (Λ/Ε Turnover)

$$\begin{aligned} \text{Λ/Ε Turnover} &= \frac{\text{Σύνολο εισπράξεων}}{\text{Μέση αξία απαιτήσεων}} = \frac{5.000.000}{800.000 + 600.000} = \\ &= \frac{5.000.000}{1.400.000} = 3,57 \text{ φορές} \end{aligned}$$

δ) Μέση εξοφλητική περίοδος

$$\text{Μ.Ε.Π.} = \frac{\text{Ημέρες λειτουργίας ξενοδοχείου}}{\text{Turnover}} = \frac{365}{3,57} = 102 \text{ ημέρες (περίπου)}$$

ε) Ο βαθμός κερδών πριν τους φόρους και τόκους

$$\begin{aligned} \text{B.Κ. Π.Φ. \& T.} &= \frac{\text{Κέρδη πριν τους φόρους και τόκους}}{\text{Τόκοι}} = \\ &= \frac{1.900.000}{300.000} = 6,33 \text{ φορές} \end{aligned}$$

Σημείωση: Λαμβάνεται υπόψη το καθαρό κέρδος λειτουργίας

στ) Το ποσοστό πληρότητας ξενοδοχείου

$$\text{Π.Π.} = \frac{\text{Σύνολο πωληθέντων δωματίων}}{\text{Σύνολο διαθέσιμων δωματίων}} = \frac{12.000}{15.000} = 0,8 \text{ δηλ. } 80\%$$

ζ) Η μέση τιμή ανά ενοικιαζόμενο δωμάτιο

$$\text{Μ.Τ./Ε.Δ.} = \frac{\text{Πωλήσεις δωματίων}}{\text{Αριθμός πωληθέντων δωματίων}} = \frac{3.500.000}{12.000} = 291,6 \text{ €}$$

η) Η μέση τιμή ανά πελάτη

$$\text{Μ.Τ./Π.} = \frac{\text{Πωλήσεις δωματίων}}{\text{Αριθμός πελατών}} = \frac{3.500.000}{10.000} = 350 \text{ € ανά πελάτη}$$

θ) Η μέση τιμή ανά διαθέσιμο δωμάτιο

$$\text{Μ.Τ./Δ.Δ.} = \frac{\text{Πωλήσεις δωματίων}}{\text{Αριθμός διαθέσιμων δωματίων}} = \frac{3.500.000}{15.000} = 233,33 \text{ €}$$

ι) Ο βαθμός λειτουργικής αποδοτικότητας

$$\text{Β.Λ.Α.} = \frac{\text{Μεικτό εισόδημα ξενοδοχείου}}{\text{Σύνολο εισπράξεων χωρίς ενοίκια}} =$$

$$= \frac{2.000.000}{4.500.000 (5.000.000 - 500.000)} = 44\%$$

ια) Βαθμός περιθωρίου κερδών

$$\text{Β.Π.Κ.} = \frac{\text{Καθαρά κέρδη χρήσης}}{\text{Σύνολο εισπράξεων}} = \frac{1.080.000}{5.000.000} = 21\%$$

Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΟΥ ΚΟΣΤΟΥΣ ΣΤΗΝ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ

Γενικά

Κάθε απόφαση που παίρνει η διεύθυνση ενός ξενοδοχείου δημιουργεί, κατά ένα τρόπο, κάποιο κόστος. Γι' αυτό η κοστολογική εργασία σε μια ξενοδοχειακή επιχείρηση καλύπτει ένα μεγάλο μέρος των αρμοδιοτήτων του διευθυντή της.

Έννοια και ορισμός – Σημασία κόστους

Έννοια : Κόστος είναι η περιστολή της αξίας του ενεργητικού ενός οργανισμού με σκοπό την εξασφάλιση ενός πλεονεκτήματος ή κέρδους. Είναι, επίσης, η ανάπτυξη των προμηθευτικών πόρων του οργανισμού, με σκοπό η ανάπτυξη αυτή να αποδώσει περισσότερα απ' όσα έχουν δαπανηθεί.

Εάν δεν γίνεται χρήση του ενεργητικού, τότε δεν δημιουργείται και κόστος. Για παράδειγμα, η αγορά λινών ή πιατικών ή σκευών για το εστιατόριο δεν μειώνει το ενεργητικό του εστιατορίου, απλά αλλάζει τη μορφή του από χρήμα σε σκεύη. Οι δαπάνες ενός οργανισμού δεν συμφωνούν πάντα με την κατανάλωση του ενεργητικού, κυρίως γιατί πολλά στοιχεία του ενεργητικού πρέπει ν' αγοραστούν σ' ένα συγκεκριμένο χρόνο, ανεξάρτητα από το γεγονός ότι προσφέρουν υπηρεσία στην επιχείρηση για ένα μεγάλο χρονικό διάστημα.

Σημασία του κόστους : Η επιστημονική κοστολόγηση είναι ο σπουδαιότερος παράγοντας της ορθολογικής οργάνωσης των επιχειρήσεων.

Όλοι οι συγγραφείς υποστηρίζουν ότι :

Ο σαφής και ακριβής προσδιορισμός του κόστους είναι η βάση της διοίκησης.

Με τη συστηματική κοστολόγηση δεν πετυχαίνουμε μόνο τον προσδιορισμό του κόστους και της τιμής πώλησης των φαγητών, ποτών, αναψυκτικών κ.λ.π., πετυχαίνουμε παράλληλα και άλλα αποτελέσματα σπουδαία, τόσο από άποψη επιχειρηματική, όσο και από άποψη κοινωνική.

Για να προσδιορίσουμε το κόστος πρέπει να προσδιορίσουμε :

α. Την ποσότητα

β. Την ενέργεια, και

γ. Την αξία

κάθε στοιχείου που υπεισέρχεται στη συνολική αξία του κόστους του προϊόντος που παράγεται .

Όσοι υποστηρίζουν ότι δεν υπάρχει λόγος να γνωρίζουν το κόστος, αφού έτσι ή αλλιώς είναι υποχρεωμένοι να πουλήσουν τα είδη τους σύμφωνα με τις αγορανομικές διατάξεις, είναι αυτοί που οδηγούν τις ξενοδοχειακές επιχειρήσεις σε μαρασμό, γιατί κι αν ακόμη υποχρεωθούν να πουλήσουν με την αγορανομική διάταξη, πάλι πρέπει να γνωρίζουν το κόστος των προϊόντων τους για τους εξής λόγους:

1) Για να ξέρουν αν και πόσο κερδίζουν ή ζημιώνουν

2) Εάν ζημιώνουν εξαιτίας εσφαλμένης αγορανομικής διάταξης, τότε θα πειστούν ότι η τιμή που καθορίστηκε είναι και εσφαλμένη και άδικη

3) Εάν ζημιώνουν, όχι εξαιτίας του κρατικού παρεμβατισμού, αλλά γιατί άλλες όμοιες επιχειρήσεις έχουν μικρότερο κόστος, τότε θα πρέπει ν' αναζητήσουν τα αίτια που αναφέρονται :

α) Στην ανεύρεση φτηνότερης και αποδοτικότερης πρώτης ύλης (π.χ. ποτά για κοκτέιλ κ.λ.π.)

β) Στον εκσυγχρονισμό των δωματίων

γ) Στην καλύτερη αποδοτικότητα των ξενοδοχοϋπαλλήλων

Σχεδιασμός και είδη κόστους

1. Σχεδιασμός κόστους

α. Ο Προϋπολογισμός : Είναι ο βασικός διοικητικός μηχανισμός που έχει σχέση με το σχεδιαζόμενο κόστος. Τα διοικητικά προγράμματα μεταφέρονται ποσοτικά και περιέχονται στους προϋπολογισμούς. Ο προϋπολογισμός μπορεί να συμπεριλάβει προγραμματισμένο κόστος για μερικούς μόνο πόρους μερικών τμημάτων, ή μπορεί να περιλάβει προγραμματισμένο κόστος για όλους τους πόρους του οργανισμού, σε όλα τα τμήματά του. Ο προϋπολογισμός, συνήθως, παίζει ένα σπουδαίο ρόλο στην ολοκλήρωση και τον συντονισμό του προγραμματισμένου κόστους όλων των τμημάτων.

β. Πρότυπο κόστος : Είναι μια τεχνική που έχει δημιουργηθεί για να βοηθά στο σχεδιασμό των κατάλληλων αποφάσεων. Το πρότυπο κόστος είναι το μέσο κόστος για την παραγωγή ενός προϊόντος ή μιας υπηρεσίας. Το πρότυπο κόστος, λοιπόν, είναι ένα προγραμματισμένο κόστος μονάδας, το οποίο μπορεί, σε τελευταία ανάλυση, να είναι διαφορετικό από το πραγματικό κόστος. Συνήθως, το πρότυπο κόστος λαμβάνεται ανά μονάδα παραγωγής, παρά σαν συνολικό κόστος μιας ορισμένης περιόδου.

Ο παρακάτω πίνακας δείχνει την πραγματική εικόνα του κόστους ενός ξενοδοχείου κατά το 200...

ΠΙΝΑΚΑΣ

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ «ΒΗΤΑ»

Κόστος ξενοδοχείου

Είδος κόστους	Κόστος ανά διανυκτέρευση	
Κόστος πωληθέντων ειδών και υπηρεσιών, μισθοδοσία και έξοδα τμημάτων		
Δωμάτια	Δρχ.	800
Τρόφιμα και ποτά	»	2.000
Τηλέφωνα	»	<u>100</u>
Σύνολο	»	2.900
Άλλο κόστος		
Διοικητικά και γενικά	»	400
Διαφήμιση και προβολή	»	200
Θέρμανση, φωτισμός, ενέργεια	»	250
Επισκευές και συντήρηση	»	550
Ασφάλειες και Δημοτικοί φόροι	»	<u>200</u>
Σύνολο	»	<u>1.600</u>
ΣΥΝΟΛΟ ΚΟΣΤΟΥΣ ΑΝΑ ΔΙΑΝΥΚΤΕΡΕΥΣΗ	»	<u>4.500</u>

Σ' αυτό το παράδειγμα το κόστος μονάδα χαρακτηρίζεται σαν μια διανυκτέρευση.

Εάν, λοιπόν, δεχτούμε ότι δεν υπάρχει λόγος αύξησης ή μείωσης του κόστους κατά το 200... και περιμένουμε μέσα στο χρόνο αυτό να έχουμε 100.000 διανυκτερεύσεις, το μέσο ιστορικό κόστος μπορεί να διαφοροποιηθεί σε προϋπολογιστικό τύπο, όπως παρουσιάζεται στον παρακάτω πίνακα.

Θα πρέπει να τονιστεί ότι ο προϋπολογισμός είναι ένα τέχνασμα που βοηθά πάρα πολύ στον έλεγχο του κόστους, γιατί πιέζει τη διεύθυνση να απαντήσει στο ερώτημα σχετικά με το αν ένα ποσοτικά προσδιορισμένο ύψος προγραμματισμένων

εξόδων είναι δικαιολογημένο σε σχέση με τους οργανωτικούς σκοπούς της επιχείρησης. Ακόμη, βοηθά στο συντονισμό των προσπαθειών των τμηματάρχων της επιχείρησης σχετικά με την περιστολή του κόστους.

ΠΙΝΑΚΑΣ

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ «ΒΗΤΑ»

Προϋπολογισμένο κόστος για το 200...

Είδος κόστους			Σύνολο Κόστους
Κόστος πωληθέντων ειδών και υπηρεσιών, μισθοδοσία και έξοδα τμημάτων			
Δωμάτια	Δρχ.	8.000.000	
Τρόφιμα και ποτά	»	20.000.000	
Τηλέφωνα	»	<u>1.000.000</u>	
Σύνολο			29.000.000
Άλλο κόστος			
Διοικητικά και γενικά	»	4.000.000	
Διαφήμιση και προβολή	»	2.000.000	
Θέρμανση, φωτισμός, ενέργεια	»	2.500.000	
Επισκευές και συντήρηση	»	<u>5.500.000</u>	
Σύνολο			14.000.000
Ασφάλειες και Δημοτικοί φόροι			<u>2.000.000</u>
ΣΥΝΟΛΟ ΚΟΣΤΟΥΣ *			<u>45.000.000</u>
Προϋπολογισμένο επίπεδο διανυκτερεύσεων			100.000

γ. Έλεγχος αποφάσεων : Η κρίση σχετικά με το αν η πραγματοποίηση ενός εξόδου ήταν απόλυτα δικαιολογημένη, πάντα σε σχέση μ' αυτό που επιτεύχθηκε, ανήκει στη διεύθυνση και όχι στο λογιστήριο μιας επιχείρησης.

ΠΙΝΑΚΑΣ

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ «ΒΗΤΑ»

Έκθεση απόδοσης για το 200...

Είδος κόστους	Προϋπολογισμένο-Πραγματικό		Διαφορά	
			Ποσό	Ποσοστό
Κόστος πωληθέντων ειδών και υπηρεσιών, μισθοδοσία και έξοδα τμημάτων				
Δωμάτια	8.000.000	8.700.000	700.000	+8,75%
Τρόφιμα και ποτά	20.000.000	22.300.000	2.300.000	+11,50%
Τηλέφωνα	<u>1.000.000</u>	<u>840.000</u>	<u>160.000</u>	<u>-16,00%</u>
Σύνολο	<u>29.000.000</u>	<u>31.840.000</u>	<u>2.840.000</u>	<u>+9,80%</u>
Άλλο κόστος				
Διοικητικά και γενικά	4.000.000	3.950.000	50.000	- 1,25%
Διαφήμιση και προβολή	2.000.000	2.300.000	300.000	+15,00%
Θέρμανση, φωτισμός, ενέργεια	2.500.000	2.550.000	50.000	+2,00%
Επισκευές και συντήρηση	<u>5.500.000</u>	<u>5.100.000</u>	<u>400.000</u>	<u>- 7,30%</u>
Σύνολο	<u>14.000.000</u>	<u>13.900.000</u>	<u>800.000</u>	<u>- 0,70%</u>
Ασφάλειες και Δημοτικοί φόροι	<u>2.000.000</u>	<u>2.300.000</u>	<u>300.000</u>	<u>+ 15,00%</u>
ΣΥΝΟΛΟ ΚΟΣΤΟΥΣ	<u>45.000.000</u>	<u>48.040.000</u>	<u>3.040.000</u>	<u>+ 6,75%</u>
Επίπεδο διανυκτερεύσεων	100.000	110.000	10.000	+10,00%

Η ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΤΩΝ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΩΝ ΑΓΟΡΩΝ ΚΑΙ Ο ΤΡΟΠΟΣ

ΔΙΑΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ ΤΟΥΣ

Γενικά

Κάθε ξενοδοχείο, ανάλογα με τις ανάγκες που έχει, πραγματοποιεί και τις αγορές του. Τις ξενοδοχειακές αγορές τις κατατάσσουμε ανάλογα με τον προορισμό τους σε :

1. Αγορές αγαθών που προορίζονται για μεταπώληση, όπως π.χ. ποτά, αναψυκτικά, ξηροί καρποί, τυρί κ.α.
2. Αγορές αγαθών που προορίζονται για επεξεργασία, δηλαδή για παρασκευή φαγητών, προγευμάτων κλπ, όπως κρέατα, ψάρια, λαχανικά, λάδια κ.α.
3. Αγορές βοηθητικών υλικών και καυσίμων, όπως π.χ. σαπούνια, απορρυπαντικά, εντομοκτόνα, φάρμακα, πετρέλαιο κ.α.
4. Αγορές αγαθών πάγιας χρήσης, όπως π.χ. μηχανήματα, έπιπλα, εργαλεία, είδη εξοπλισμού, υαλικά, πιάτα, σερβίτσια, κλινοσκεπάσματα κ.α.

Η λειτουργία του λογαριασμού «Αγορές...»

Οι λογαριασμοί που λειτουργούν για τα αναλώσιμα υλικά (για μεταπώληση, επεξεργασία, καύσιμα κ.λ.π.) είναι οργανωμένοι, με βάση το σχέδιο λογαριασμών, σε πρωτοβάθμιους, δευτεροβάθμιους, τριτοβάθμιους κ.λ.π., ανάλογα με τις ανάγκες του ξενοδοχείου.

Πάντως τουλάχιστο για κάθε κατηγορία αναλώσιμων, πρέπει να κινούνται οι εξής λογαριασμοί : «Αγορές» ή «Αγορές αναλώσιμων» ή «Αναλώσιμα υλικά», δηλαδή αντίστοιχος του «Εμπορεύματα» των εμπορικών επιχειρήσεων, «Ειδικά έξοδα αγορών», «Εκπτώσεις επί αγορών» (όταν χορηγούνται στο ξενοδοχείο), «Επιστροφές αγορών» κ.λ.π.

1. Ο λογαριασμός «Αγορές...» χρεώνεται :

- α) Με την αξία των τιμολογίων αγοράς, στην οποία πολλές φορές

περιλαμβάνονται και τα ειδικά έξοδα.

β) Με τα ειδικά έξοδα των αγορών, στην περίπτωση κατά την οποία έγιναν αυτά και δεν συμπεριλήφθηκαν στο τιμολόγιο, και σε πίστωση του λογαριασμού «Ειδικά έξοδα αγορών», εφόσον και μόνο ο τελευταίος αυτός λογαριασμός χρεώθηκε σε προηγούμενη εγγραφή για τη συγκεκριμένη αγορά.

2. Ο λογαριασμός «Αγορές...» πιστώνεται :

α) Με τις τυχόν επιστροφές αναλώσιμων που είχαν αγοραστεί προηγούμενα (συνήθως όταν θεωρούνται ακατάλληλα για χρήση) ή απευθείας, ή με την αντίστοιχη χρέωση του λογαριασμού «Επιστροφές Αγορών» που είχε πιστωθεί προηγούμενα.

β) Με τις χορηγούμενες από τους προμηθευτές εκπτώσεις για λογαριασμό του ξενοδοχείου ή απευθείας, ή με την αντίστοιχη χρέωση του λογαριασμού «Εκπτώσεις επί αγορών», που είχε πιστωθεί προηγούμενα.

γ) Με τις διαπιστώσεις τυχόν διαφορών μεταξύ τιμολογίου ή ζυγολογίου και των ποσοτήτων που παραλαμβάνονται από μέρους της επιτροπής παραλαβών. Η εγγραφή αυτή στηρίζεται στο πρακτικό που συντάσσει η εν λόγω επιτροπή, και

δ) Με το σχηματιζόμενο υπόλοιπό του, αυτού που αποτελεί το αρχικό κόστος αγορών, σε χρέωση του αντίστοιχου λογαριασμού «Αποθέματα».

Παράδειγμα : Το ξενοδοχείο «Π» πραγματοποιεί από 1/3 έως 30/5/20... τις παρακάτω οικονομικές πράξεις :

1/3 : Αγορά τροφίμων αξίας 600.000 δρχ. και ποτών αξίας 200.000 δρχ. με πίστωση από το Α.Α. ως τ/γ Νο 160. Έξοδα αγοράς δρχ. 10.000 μετρητοίς, αποδ. Νο 4.

10/3 : Επιστροφή τροφίμων στον Α.Α. αξίας 30.000 δρχ. τα οποία κρίθηκαν ακατάλληλα, ως Π.σ. Νο 85.

20/4: Ο Α.Α. χορηγεί έκπτωση 10% επί της αξίας των τροφίμων – ποτών, ως Π.σ. Νο

314.

30/5: Έμβασμα στον Α.Α. έναντι λογαριασμού δρχ. 50.000, ως αποδ. Τράπεζας Πίστεως Νο 24.

Ζητείται : Να καταχωρηθούν οι παρακάτω πράξεις στο Ημερολόγιο (μέχρι την εγγραφή μεταφοράς του λογαριασμού «Αγορές» στα αποθέματα του ξενοδοχείου) και το Γενικό Καθολικό.

ΛΥΣΗ :

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ

<u>1/3</u>			
Αγορές		800.000	
Ποτά	200.000		
Τρόφιμα	<u>600.000</u>		
			800.000
	Προμηθευτές		
	Α.Α.	<u>800.000</u>	
Αγορά ως τ/γ Νο 160			
<u>do</u>			
Ειδικά έξοδα αγορών		10.000	
	Ταμείο		10.000
Πληρωμή εξόδων ως απόδ. Νο 4			
<u>10/3</u>			
Προμηθευτές		50.000	
Α.Α.	<u>50.000</u>		
			50.000
	Ταμείο		
Ως απόδ. Τράπεζας Πίστεως Νο 24			
	»		

Στο τέλος της χρήσης οι λογαριασμοί : «Ειδικά έξοδα αγορών», «Επιστροφές αγορών», «Εκπτώσεις αγορών» κ.λ.π. μεταφέρονται στο λογαριασμό «Αγορές» και αυτές με τη σειρά τους στο λογαριασμό «Αποθέματα», ως εξής :

<u>31/12</u>			
Αγορές		10.000	
Ειδικά έξοδα αγορών			10.000
Μεταφορά λογαριασμών			

»			
Επιστροφές αγορών		30.000	30.000
Αγορές			
Μεταφορά λογαριασμών			
»			
Εκπτώσεις επί αγορών		80.000	80.000
Αγορές			
»			
Αποθέματα		700.000	
Αποθήκη αναλώσιμων	<u>700.000</u>		
Αγορές			700.000
Μεταφορά υπόλοιπου του λογαριασμού			
»			

ΓΕΝΙΚΟ ΚΑΘΟΛΙΚΟ					
Προμηθευτές		Ειδικά έξοδα αγορών		Ταμείο	
30.000	800.000	<u>10.000</u>	<u>10.000</u>	...	10.000
80.000					50.000
50.000					

Επιστροφές αγορών		Εκπτώσεις αγορών		Αποθέματα	
<u>30.000</u>	<u>30.000</u>	<u>80.000</u>	<u>80.000</u>	700.000	

Χ	Λογαριασμός «Αγορές»		Π
Αγορά	800.000	30.000	Επιστροφή
Έξοδα	10.000	80.000	Έκπτωση
		<u>700.000</u>	Αποθέματα
	<u>810.000</u>	<u>810.000</u>	

Ο τρόπος διακανονισμού των αγορών και συγκεκριμένα οι πληρωμές των εκκρεμών τιμολογίων και των ληξιπρόθεσμων ξενοδοχειακών υποχρεώσεων ενεργούνται με εντάλματα πληρωμής που εκδίδονται από το λογιστήριο και απευθύνονται στο κεντρικό ταμείο του ξενοδοχείου.

Ο ταμίας με βάση τα εντάλματα αυτά ενεργεί τις πληρωμές του, πιστώνοντας

άλλοτε τα «Αναλυτικά ημερολόγια ταμείου», άλλοτε τις «Καταστάσεις πληρωμών» κ.α., τα οποία ποικίλλουν από ξενοδοχείο σε ξενοδοχείο, ανάλογα με τις εσωτερικές υπηρεσιακές ανάγκες.

Μετά το τέλος των ημερήσιων πληρωμών του, ο ταμίας αποστέλλει αντίγραφο «Α.Η. Ταμείου» ή άλλων καταστάσεών του στο λογιστήριο, το οποίο με βάση αυτά, με κύρωσή τους από τον αρμόδιο προϊστάμενο (διευθυντή, διαχειριστή κ.λ.π.), καταχωρεί τις εγγραφές του στα λογιστικά βιβλία.

**Ο ΕΦΟΔΙΑΣΜΟΣ ΤΩΝ ΤΜΗΜΑΤΩΝ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ ΚΑΙ Η ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ
ΔΙΑΚΙΝΗΣΗ ΤΩΝ ΑΝΑΛΩΣΙΜΩΝ ΥΛΙΚΩΝ ΣΤΑ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ**

Γενικά

Οι ξενοδοχειακές επιχειρήσεις αντιμετωπίζουν σοβαρό πρόβλημα παρακολούθησης της εσωτερικής διακίνησης των αναλώσιμων υλικών από την κεντρική αποθήκη τους στους κλάδους εκμετάλλευσης (τμήματα).

Η διαδικασία εσωτερικής διακίνησης των αναλώσιμων υλικών

Τα διάφορα τμήματα της εκμετάλλευσης εφοδιάζονται από τις κεντρικές αποθήκες τα αναλώσιμα υλικά, μετά από αίτηση των προϊσταμένων τους προς τους αποθηκάρχους, υπογραμμένη και εγκεκριμένη από τη διεύθυνση.

Ο αποθηκάρχιος εκτελεί την παραγγελία, σε κάθε περίπτωση εξαγωγής υλικών από την αποθήκη του, με την έκδοση δελτίων εξαγωγής σε διπλούν, τριπλούν κ.λ.π., ανάλογα με την τις εσωτερικές ανάγκες.

Το ένα αντίγραφο, υπογραμμένο από τον τμηματάρχη που παραλαμβάνει τα υλικά, μαζί με τη σχετική αίτηση, φυλάσσεται, ως δικαιολογητικό της εξαγωγής, στο αρχείο του υπεύθυνου να ενημερώσει τους αναλυτικούς λογαριασμούς των εξαγόμενων υλικών κατά ποσότητα.

Το άλλο αντίγραφο, που επέχει θέση απλού ζυγολογίου, παραδίνεται στον τμηματάρχη ο οποίος το παρέλαβε για την ενημέρωση του βιβλίου (ή των καρτελών) της αποθήκης του τμήματός του.

Στο λογιστήριο αποστέλλεται από τον αποθηκάρχη «Συγκεντρωτική κατάσταση κατά τμήμα» στην οποία αναγράφονται όλα τα υλικά που έχουν βγει από την αποθήκη κατά τη διάρκεια της ημέρας. Στην κατάσταση αυτή επισυνάπτονται τα αντίγραφα όλων των δελτίων εξαγωγής που έχουν εκδοθεί.

Με βάση τις παραπάνω καταστάσεις, καταχωρούνται στα βιβλία του λογιστηρίου οι κατάλληλες εγγραφές για τις οποίες γίνεται λόγος εκτενέστερα και κατά πρακτικό τρόπο σε ειδικό κεφάλαιο των λογιστικών εφαρμογών του παρόντος και το οποίο

αναφέρεται στη διακίνηση των υλικών από την κεντρική αποθήκη προς τα διάφορα τμήματα του ξενοδοχείου.

Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΤΩΝ ΑΠΟΘΕΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟΥ ΑΠΟ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΑΠΟΨΗ

Γενικά

Όταν αναφερόμαστε στην έννοια των «αποθεμάτων», εννοούμε το «στοκ» σε αναλώσιμα υλικά (τρόφιμα, ποτά, είδη καθαριότητας κ.λ.π.) και λοιπά υλικά (καύσιμα, ανταλλακτικά κ.λ.π.) που διαθέτει –κάθε στιγμή- το ξενοδοχείο.

Απόθεμα = (μένοντα προηγούμενης χρήσης + αγορές) – διάθεση (πώληση)

Η παραπάνω σχέση νοείται πως περιλαμβάνει τις αγορές και πωλήσεις της νέας χρήσης.

Η λειτουργία του λογαριασμού «Αποθέματα»

Από λογιστική άποψη ο λογαριασμός «Αποθέματα» κινείται ως εξής :

Χρεώνεται

α. Με την αγοραστική απογραφή, δηλαδή με τα υπάρχοντα κατά την έναρξη της χρήσης, συμπεριλαμβανομένων και των «στοκ» των διάφορων τμημάτων

β. Με τις αγορές στο αρχικό τους κόστος

γ. Με την αξία των αποθεμάτων που υπάρχουν στα τμήματα κατά το τέλος της χρήσης

δ. Με το ποσοστό των έμμεσων δαπανών στο τέλος των χρήσεων, το οποίο δεν μπορεί να επιβαρύνει τους λογαριασμούς εκμετάλλευσης της κλειόμενης χρήσης και που δεν αφορά τα αναλωθέντα, αλλά τα μένοντα στις αποθήκες γενικά. Το ποσοστό αυτό αυξάνει πραγματικά το κόστος των αποθεμάτων (μενόντων ή αδιαθέτων) για την επόμενη χρήση και αποβαίνει σε βάρος των μελλοντικών εκμεταλλεύσεων.

Πιστώνεται :

α. Με την αξία των αποθεμάτων που εισάγονται στην κεντρική αποθήκη από τα τμήματα στην αρχή της χρήσης και που αφορούν αποθέματα της προηγούμενης χρήσης, με βάση τα δελτία εξαγωγής. Πρόκειται στην πραγματικότητα για αντιλογισμό της γ' περίπτωση χρέωσης του εν λόγω λογαριασμού, η οποία καταχωρήθηκε κατά το προηγούμενο έτος, αλλά σε αυξημένη πλέον τιμή

β. Με τα αναλώσιμα υλικά που διακινούνται (εξάγονται) στα διάφορα τμήματα

γ. Με την αξία των «μενόντων» (αδιάθετων) στο τέλος της χρήσης, για εξίσωσή του στην τιμή που σχηματίζεται με την πρόσθεση και του ποσοστού των γενικών εξόδων

Παραθέτουμε παράδειγμα λειτουργίας του λογαριασμού Αποθέματα :

31/12/20 :	Αποθέματα κεντρικής αποθήκης (μένοντα) αξίας	2.400.000
31/12/20:	Υπόλοιπα τμημάτων μεταφερόμενα στην κεντρική αποθήκη	
		<u>600.000</u>
»	<i>Συνολικά αποθέματα στο ξενοδοχείο 31/12/20</i>	3.000.000
31/12/20:	Επιβάρυνση συνολικών αποθεμάτων με ποσοστό γενικών εξόδων διεύθυνσης, αγορών κ.λ.π.	
		<u>500.000</u>
1/1/20	<i>Μένοντα κατά την απογραφή 31/12/20 (Νέο κόστος)</i>	3.500.000
	ΧΡΗΣΗ 20...	
1/1/20:	<i>Συνολικά αποθέματα «Μένοντα» της 31/12/20</i>	3.500.000
1/1/20:	Μεταφορά στα τμήματα υπολοίπων τους την 31/12/20 στην αυξημένη τιμή $3.500.00 \times 1/5$	<u>700.000</u>
	Παραμένουν στην κεντρική αποθήκη σε αυξημένη τιμή $3.500.000 \times 4/5$	<u>2.800.000</u>
31/1/20:	} Αγορές 20..., σε αρχικό κόστος (+)	10.000.000
19/2/20:		
31/3/20:		
κ.λ.π.		
31/1/20	} Εξαγωγές 20... στα τμήματα σε αρχικό κόστος (-)	11.800.000
19/2/20:		
31/3/20:		
κ.λ.π.		

31/12/20:	Αποθέματα κεντρικής αποθήκης (μένοντα)	1.000.000
31/12/20:	Υπόλοιπα τμημάτων μεταφερόμενα στην κεντρική αποθήκη	<u>500.000</u>
	<i>Συνολικά αποθέματα στο Ξενοδοχείο</i>	
	31/12/85:	1.500.00
31/12/20:	Επιβάρυνση συνολικών αποθεμάτων με ποσοστό γενικών εξόδων διεύθυνσης, αγορών κ.λ.π.	<u>240.000</u>
	Μένοντα κατά την απογραφή 31/12/20 (νέο κόστος)	<u>1.740.000</u>

ΑΡΧΗ ΧΡΗΣΗ 20...

	Συνολικά αποθέματα «μένοντα» της 31/12/20 αξίας	1.740.000
1/1/20:	Μεταφορά στα τμήματα των υπολοίπων τους την	
1/1/20:	31/12/200 με αυξημένη τιμή 1.740.000 X 1/3	<u>580.000</u>
	Παραμένουν στην κεντρική αποθήκη σε αυξημένη τιμή	
	1.740.000 X 2/3	1.160.000

ΑΠΟΘΕΜΑΤΑ (1/1/200..-31/12/200..)

Χρέωση			Πίστωση		
1-1-20	Αρχική απογραφή	3.500.000	1-1-20	Αποθ. Τμημάτων	700.000
31-1-20			31-1-20		
19-2-20	Αγορές	10.000.00	19-2-20	Εξαγωγές σε	
31-3-20		0	31-3-20	τμήματα	11.800.000
κ.λ.π.			κ.λ.π.		
31-12-20	Αποθήκες τμημάτων (επιστροφή)	500.000	31-12-20	«Μένοντα», Υπόλοιπο σε νέο	1.740.000
31-12-20	Ποσοστό γενικών εξόδων, δ/σης, αγορών κ.λ.π.				
	Σύνολο 1985	<u>240.000</u>		Σύνολο 1985	<u>14.240.000</u>
		<u>14.240.00</u>			
1-1-86	Αρχική απογραφή (Νέο κόστος) Νέο υπόλοιπο	0	1-1-20	Αποθ. τμημάτων (Νέο κόστος) Νέο υπόλοιπο	580.000
		1.740.000			

Τα ξενοδοχειακά αποθέματα αποτελούν ενεργητικό περιουσιακό στοιχείο της επιχείρησης, γι' αυτό και εμφανίζονται στον ισολογισμό της.

ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ – ΕΣΟΔΑ ΣΤΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΤΩΝ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΩΝ

Εισπράξεις είναι οι κάθε μορφής εισροές χρηματικών μέσων που πετυχαίνει το ξενοδοχείο, ενώ έσοδα το γινόμενο της ποσότητας αγαθών (υλικών και άυλων) που έχει διατεθεί επί την τιμή πώλησής τους. Επίσης, ως έσοδο θεωρείται και ο κύκλος εργασιών (Κ.Ε.) ή τζίρος.

Διακρίσεις εσόδων

Τα έσοδα της ξενοδοχειακής επιχείρησης διακρίνονται :

1. Ανάλογα με την πηγή προέλευσής τους σε :

α. Οργανικά : Είναι αυτά που πραγματοποιούνται με τη διάθεση (πώληση) αναλώσιμων υλικών (π.χ. τροφίμων, ποτών κ.α.) ή με την παροχή υπηρεσιών μέσω των τμημάτων δραστηριότητάς της, είτε τέλος με την ενοικίαση χώρων ιδιοκτησίας του ξενοδοχείου (βιτρίνες, καταστήματα κ.λ.π.). Με την έννοια οργανικά εννοούμε τα ομαλά, κανονικά και δεδουλευμένα έσοδα.

β. Ανόργανα : Είναι αυτά που προέρχονται από διαφορετικές αιτίες (π.χ. παραχώρηση έναντι αμοιβής αίθουσας για χορούς σωματείων, σεμινάρια, διαλέξεις, εκθέσεις κ.λ.π.).

2. Ανάλογα με το περιεχόμενό τους σε :

α. Ακαθάριστα ή μικτά : Είναι τα έσοδα με βάση τις εισπράξεις, χωρίς να αφαιρεθούν απ' αυτές τα έξοδα κάθε κλάδου του ξενοδοχείου

β. Καθαρά : Είναι αυτά που προκύπτουν από τη διαφορά μεταξύ εσόδων και δαπανών, δηλαδή η διαφορά αυτών που μας δίνουν το οικονομικό αποτέλεσμα.

Οπότε :

1) Θετικό οικονομικό αποτέλεσμα ή κέρδος, έχουμε όταν τα έσοδα είναι περισσότερα από τις δαπάνες

2) Αρνητικό οικονομικό αποτέλεσμα ή ζημία, έχουμε όταν τα έσοδα είναι λιγότερα από τις δαπάνες.

3. Η πράξη της διάθεσης διακρίνεται σε :

α. Διάθεση ετοιμασμένων (μεταποιημένων) υλικών αγαθών (φαγητών, γλυκισμάτων κ.λ.π.)

β. Διάθεση υλικών αγαθών μεταπωλουμένων και όχι μεταποιημένων, δηλαδή στην κατάσταση που αγοράστηκαν, σε μικρότερες όμως ποσότητες και κατάλληλα προσφερόμενες (αναψυκτικά, μπίρες, ούισκι, κοκτέιλς, φρούτα κ.λ.π.)

γ. Διάθεση ετοιμασμένων σύνθετων υπηρεσιών, δηλαδή αλλιώς, προσφορά υπηρεσιών από τους ξενοδοχοϋπαλλήλους προς τους πελάτες (εξυπηρέτηση, σέρβις, καθαριότητα κ.λ.π.).

Ιδιομορφίες στη διαδικασία παρακολούθησης των ξενοδοχειακών εσόδων

Σε όλα σχεδόν τα ξενοδοχεία, τη δουλειά του ταμιά την κάνει ο ρεσεψιονίστας βάρδιας. Αυτός προβαίνει στις εισπράξεις από πελάτες και χρεώστες, καθώς και σε πληρωμές για την αγορά διαφόρων ειδών.

Μετά το τέλος της βάρδιας, προκειμένου να παραδώσει στον επόμενο, κάνει ένα ταυ με τα έσοδα και έξοδα ως εξής :

ΕΞΟΔΑ	ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΣ		ΕΣΟΔΑ	
Πληρωμή για ποτά	20.000	5.000	από δωμ. Νο35	Είσπραξη
Πληρωμή για τρόφιμα	40.000	4.000	από δωμ. Νο 48	Είσπραξη
Πληρωμή για είδη καθ.	6.000	11.000	από δωμ. Νο 86	Είσπραξη
Πληρωμή λοιπών εξόδων	<u>4.000</u>	80.000	Πρακτ. «ΗΛΙΟΣ»	Επιταγή
		20.000	Πρακτ. «ΕΡΜΗΣ»	Επιταγή
Σύνολο εξόδων	70.000	10.000	Έκτακτη	Είσπραξη
Υπόλοιπο ποσό για παράδοση	<u>60.000</u>			
	<u>130.000</u>	<u>130.000</u>		

Επίσης, και ο νυχτοθυρωρός, μετά το τέλος της βάρδιας του, παραδίνει χρήματα στο λογιστήριο κατά τον ίδιο τρόπο.

ΤΗΡΗΣΗ ΒΙΒΛΙΩΝ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟ ΝΕΟ Κ.Φ.Σ. ΣΤΙΣ

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΕΣ ΓΕΝΙΚΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

Κατηγορίες βιβλίων

Με βάση το νέο Προεδρικό Διάταγμα (Κ.Φ.Σ.) οι επιτηδευματίες κατατάσσονται σε τρεις βασικές κατηγορίες. Στην πρώτη κατατάσσονται οι επιτηδευματίες που πραγματοποίησαν ετήσια ακαθάριστα έσοδα μέχρι 6.000.000 δρχ., στη δεύτερη κατηγορία όσοι πραγματοποίησαν ετήσια ακαθάριστα έσοδα από 6.000.001 μέχρι 80.000.000 δρχ. και στην τρίτη κατηγορία όσοι πραγματοποίησαν ετήσια ακαθάριστα έσοδα από 80.000.001 δραχμές και άνω. Οι Α.Ε. και Ε.Π.Ε. εντάσσονται στην 3^η κατηγορία, ανεξάρτητα ποσού εσόδων.

Βιβλία Α΄ κατηγορίας :

Σύμφωνα με το νέο (Π.Δ. 356/10-10-86) Κ.Φ.Σ., «ο επιτηδευματίας της Α΄ κατηγορίας υποχρεώνεται στην τήρηση ενός Βιβλίου Αγορών στο οποίο θα καταχωρούνται οι κάθε μορφής αγορές (μετρητοίς και με πίστωση), οι οποίες προέρχονται από την άσκηση του επαγγέλματός του».

Βιβλία Β΄ κατηγορίας :

Ο επιτηδευματίας της Β΄ κατηγορίας υποχρεώνεται να τηρεί Βιβλίο Εσόδων και Εξόδων, στο οποίο θα καταχωρεί χωριστά τα πραγματοποιούμενα έσοδα και έξοδα.

Βιβλία Γ΄ κατηγορίας :

Οι επιτηδευματίες της κατηγορίας αυτής οφείλουν να ακολουθούν πλήρες λογιστικό σύστημα κατά τη διπλογραφική μέθοδο, που σημαίνει ότι υποχρεώνονται στην τήρηση λογιστικών βιβλίων κατά τη μέθοδο της διπλογραφίας, δηλαδή :

1. Ημερολόγιο, για καταχώρηση των διαφόρων πράξεων
2. Γενικό καθολικό, στο οποίο τηρούνται οι γενικοί λογαριασμοί
3. Αναλυτικό καθολικό, για κάθε περιληπτικό λογαριασμό του Γενικού καθολικού
4. Βιβλίο απογραφών και ισολογισμών

5. Βιβλίο Main – Courante

Το βιβλίο Αποθήκης στις τουριστικές επιχειρήσεις διαμονής (ξενοδοχειακές ή ξενώνες) δεν είναι υποχρεωτικό.

Είναι όμως υποχρεωτική η τήρηση Βιβλίο Συναλλαγματικών και Γραμματίων εισπρακτέων και πληρωτέων.

Πέρα από την τήρηση των πιο πάνω βιβλίων που προβλέπονται, με βάση τον ΚΦΣ, για τις τουριστικές επιχειρήσεις διαμονής (ξενοδοχειακές), είναι υποχρεωτική και η τήρηση των παρακάτω βιβλίων, ανεξάρτητα από την κατηγορία ένταξης του επιτηδεύματός.

α. Βιβλίο Ημερήσιας κίνησης πελατών που διανυκτερεύουν ή βιβλίο πόρτας

Στο βιβλίο αυτό καταχωρούνται : το ονοματεπώνυμο του πελάτη, η χρονολογία άφιξης και αναχώρησής του, καθώς και ο αριθμός δωματίου στο οποίο παρέμεινε.

Το πιο πάνω βιβλίο δεν τηρείται μόνο στην περίπτωση τήρησης της χειρόγραφης Main courante, αλλά και χωρίς αυτήν και θεωρείται από την φορολογική αρχή.

β. Δελτίο Παροχής Υπηρεσιών

Στο βιβλίο αυτό αναγράφονται : το ονοματεπώνυμο ή η επωνυμία, η ακριβής διεύθυνση του εκδότη επιχειρηματία, ο αύξων αριθμός έκδοσης του δελτίου, το ονοματεπώνυμο και η διεύθυνση του πελάτη, και τέλος το ποσό της αμοιβής και το ποσό των δαπανών οι οποίες πραγματοποιήθηκαν για λογαριασμό του.

γ. Δελτίο ή απόδειξη έκπτωσης

Αυτό εκδίδεται στην περίπτωση χορήγησης έκπτωσης, οπότε αναγράφεται το ονοματεπώνυμο και η διεύθυνση του πελάτη.

Θεώρηση – χαρτοσήμανση – τόπος τήρησης βιβλίων και στοιχείων

Ο επιτηδευματία (άσχετα κατηγορίας), υποχρεώνεται να προσκομίσει για θεώρηση και χαρτοσήμανση στη φορολογική αρχή της περιοχής στην οποία εδρεύει η επιχείρησή του και πριν από κάθε χρησιμοποίηση, όλα τα παραπάνω βιβλία, εκτός από τα Αναλυτικά καθολικά.

Τήρηση βιβλίων και στοιχείων που προβλέπονται από αστυνομικές διατάξεις

Τα βιβλία και τα στοιχεία αυτά είναι :

1. Βιβλίο κίνησης πελατών : Η τήρηση του βιβλίου αυτού είναι υποχρεωτική για τις ξενοδοχειακές επιχειρήσεις. Το βιβλίο αυτό πριν τη χρησιμοποίησή του θεωρείται από την αρμόδια αστυνομική αρχή της περιφέρειας.

2. Δελτία άφιξης και αναχώρησης πελατών : Από σχετική αστυνομική διάταξη προβλέπεται η υποχρεωτική τήρηση δελτίων άφιξης και αναχώρησης πελατών, χωριστά για κάθε πελάτη.

3. Μηνιαίο Δελτίο κίνησης ξενοδοχείου : Κάθε σελίδα του δελτίου αυτού περιέχει κατά Εθνικότητα (Ημεδαποί, Αλλοδαποί) το σύνολο των διανυκτερεύσεων του μήνα. Εκδίδεται σε τριπλούν. Τα δύο αντίγραφα καταθέτονται στο πλησιέστερο αστυνομικό τμήμα της έδρας του ξενοδοχείου στο τέλος κάθε μήνα και το τρίτο αντίγραφο παραμένει στο στέλεχος.

Η ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΣΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ ΚΑΙ ΤΑ ΠΑΡΑΣΤΑΤΙΚΑ

ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΤΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ ΤΟΥ ΛΟΓΙΣΤΗΡΙΟΥ

Για την απλούστευση της λειτουργίας των λογαριασμών της Ξενοδοχειακής Λογιστικής στην εφαρμογή της, ξεχωρίζουμε το περιεχόμενό της :

1. Στη λογιστική λογαριασμών εσόδων και

2. Στη λογιστική λογαριασμών εξόδων

Στην πρώτη υπάγονται :

α. Οι λογαριασμοί εσόδων εκμετάλλευσης με βάση την ημερήσια κίνηση της Μ/Σ, ώστε στο τέλος της χρήσης να δείχνουν τα ακαθάριστα έσοδα (τζίρο) για κάθε κλάδο χωριστά.

β. Οι λογαριασμοί εσόδων από μισθώματα ή διάφορα έσοδα που δείχνουν τις εισπράξεις ενοικίων καταστημάτων και βιτρινών, καθώς και τα έσοδα που προέρχονται από οποιαδήποτε πηγή και που είχαν προβλεφθεί.

γ. Οι λογαριασμοί έκτακτων εσόδων που προέρχονται από οποιαδήποτε πηγή απροσδόκητη (ανέλπιστα), π.χ. κέρδη από κλήρωση λαχείου, είσπραξη ανεπίδεκτης απαίτησης κ.λ.π.

Στη δεύτερη υπάγονται :

α. Οι λογαριασμοί εξόδων για τις πληρωμές προμηθειών στα πρακτορεία με τα οποία συνεργάζεται το ξενοδοχείο

β. Οι λογαριασμοί εξόδων για την αγορά αναλώσιμων υλικών από διάφορους προμηθευτές

γ. Τα έξοδα προσωπικού που καταβάλλει το ξενοδοχείο σε τρίτους π.χ. τροφοδοσία, μισθώματα κτιρίων, φωτισμός κ.λ.π.

δ. Οι λογαριασμοί εκμετάλλευσης εξόδων, όπως π.χ. αναλώσιμα υλικά, αμοιβές προσωπικού, αμοιβές τρίτων, ασφάλιστρα κ.λ.π.

ε. Τα έξοδα που αφορούν τα μη επιστρεφόμενα υλικά συσκευασίας

Τα παραστατικά ενημέρωσης των βιβλίων του λογιστηρίου

Για την καλύτερη και ταχύτερη ενημέρωση των λογιστικών βιβλίων του ξενοδοχείου χρησιμοποιούνται τα παρακάτω παραστατικά στοιχεία :

1. Γραμμάτιο είσπραξης (Γ.Ε.)
2. Ένταλμα πληρωμής (Ε.Π.)
3. Δελτίο συμψηφισμού (Δ.Σ.)

Αναλυτικά τα παραπάνω στοιχεία παρουσιάζουν την εξής γραμμογράφηση:

Γραμμάτιο είσπραξης

Χρέωση : Ταμείο

Πίστωση : Οποιοσδήποτε λογαριασμός

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ «Ω»		Ρόδος	
Γραμμάτιο είσπραξης			
Χρέωση	Μερικά ποσά	ΠΟΣΑ	
		ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
Γενικός λογαριασμός : Ταμείο			
Αιτιολογία : Ως...			
Πίστωση			
Γενικός λογαριασμός X	.....		
Αναλυτικοί λογαριασμοί	.....		
	.....		
	.....		
	.....		
	.....		
	.....		
	κ.λ.π.		
	Σύνολο		
Ο διευθυντής	Ο υπάλληλος Μ/Σ		

ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ Νο 32

Ένταλμα πληρωμής

Χρέωση : Οποιοσδήποτε λογαριασμός
Πίστωση : Ταμείο

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ «Ω»		Ρόδος	
Ένταλμα πληρωμής			
Χρέωση	Μερικά ποσά	ΠΟΣΑ	
		ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
Γενικός λογαριασμός ..... Χ			
Αναλυτικοί λογαριασμοί			
.....			
.....			
κ.λ.π.			
Πίστωση			
Γενικός λογαριασμός : Ταμείο			
Αιτιολογία ως			
Σύνολο			
Ο διευθυντής Ο υπάλληλος M/C			

ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ Νο 33

Δελτίο Συμφηφισμού

Χρέωση : Οποιοσδήποτε λογαριασμός
 Πίστωση : Οποιοσδήποτε λογαριασμός

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ «Ω»		Ρόδος	
Δελτίο Συμφηφισμού			
Χρέωση	Μερικά ποσά	ΠΟΣΑ	
		ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
Γενικός λογαριασμός ..... Χ			
Αναλυτικοί λογαριασμοί			
.....			
.....			
.....			
κ.λ.π.			
Πίστωση			
Γενικός λογαριασμός ..... Ψ			
Αναλυτικοί λογαριασμοί			
.....			
.....			
.....			
κ.λ.π.			
Αιτιολογία : Ως			
Σύνολο			
Ο διευθυντής Ο υπάλληλος Μ/Σ			

ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ Νο 34

ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΩΝ ΕΞΟΔΩΝ

Λογιστική εσόδων με βάση την «Ημερήσια κατάσταση κίνησης πελατών»

Η «Ημερήσια κατάσταση κίνησης πελατών» (M/C) είναι, όπως προαναφέραμε, πολύστηλο λογιστικό βιβλίο και αποτελεί το Αναλυτικό καθολικό του πρωτοβάθμιου λογαριασμού «Πελάτες», που αφορά αποκλειστικά τους ενοίκους του ξενοδοχείου και του λογαριασμού «Έσοδα εκμετάλλευσης».

Στο βιβλίο αυτό καταχωρούνται ως γνωστό :

1. Οι ημερήσιες καταναλώσεις των πελατών (χρεωστικών – μετρητοίς και passants – extra) και

2. Με βάση τις ημερήσιες συγκεντρωτικές καταστάσεις και του αναλυτικού των πελατών, ενημερώνεται το λογιστήριο, που διαφορετικά δεν θα μπορούσε να συλλάβει τις λεπτομερειακές ξενοδοχειακές οικονομικές πράξεις οι οποίες πραγματοποιούνται κατά το στάδιο της διάθεσης (πώλησης).

Η ενημέρωση τόσο του λογαριασμού «Πελάτες», όσο και του λογαριασμού «Έσοδα εκμετάλλευσης» γίνεται καθημερινά.

Η γραμμογράφηση της M/C περιλαμβάνει τόσες στήλες, όσοι ακριβώς είναι οι λογαριασμοί μέσω των οποίων γίνεται ο διακανονισμός της απαίτησης της επιχείρησης έναντι των πελατών της.

Οι λογαριασμοί αυτοί είναι οι παρακάτω:

α. Ταμείο

β. Χρεώστες (ημέρας) ή «Πελάτες»

γ. Εκπτώσεις

δ. Προκαταβολές πελατών

Συγκεκριμένα, κάθε γραμμογράφηση της M/C γίνεται σύμφωνα με τις ανάγκες, τα κέντρα παραγωγικής δραστηριότητας κλπ του ξενοδοχείου, γι' αυτό M/C από M/C της μιας ή της άλλης ξενοδοχειακής επιχείρησης διαφέρει.

Παράδειγμα : Έστω η «Ημερήσια αναλυτική κατάσταση κίνησης πελατών» M/C της 10-6-20.

Με βάση τις καταχωρήσεις στοιχείων και αντίστοιχων ποσών σ' αυτή να γίνουν οι σχετικές ημερολογιακές εγγραφές

ΛΥΣΗ : Με βάση την ημερήσια κίνηση πελατών της ξενοδοχειακής επιχείρησης «Χ»
θα γίνουν οι εγγραφές :

10/6			
Πελάτες		80.000	
Πρακτ. «ΑΡΓΩ»	<u>80.000</u>		
Έσοδα εκμετάλλευσης			80.000
Υπνοδωμάτια	25.000		
Εστιατόριο	30.000		
Μπουφές	15.000		
Μπαρ	5.000		
Πλυντήριο	3.000		
Τηλεφωνικά	<u>2.000</u>		
Πωλήσεις ως Μ/Σ 10/6/20			
do			
Πελάτες		30.000	
Πρακτ. «ΕΡΜΗΣ»	<u>30.000</u>		
Έσοδα εκμετάλλευσης			30.000
Υπνοδωμάτια	15.000		
Εστιατόριο	10.000		
Μπουφές	5.000		
Πωλήσεις ως Μ/Σ 10/6/20			
do			
Προκαταβολές πρακτορείων		30.000	
Πρακτορείο «ΕΡΜΗΣ»	<u>30.000</u>		
Πελάτες			30.000
Πρακτ. «ΕΡΜΗΣ»	<u>30.000</u>		
Κάλυψη μέρους προκαταβολής ως Μ/Σ ή ως Δ.Σ. Νο ...			
do			
Ταμείο		5.000	
Έσοδα εκμετάλλευσης			5.000
Μπαρ	4.000		
Τηλεφωνικά	<u>1.000</u>		
Είσπραξη Extra & Passants ως Μ/Σ 10/8/20			
do			
Σε μεταφορά		145.000	145.000

Από μεταφορά		145.000	145.000
do			
Χρεώστες		40.000	
Πρακτ. «ΑΠΟΛΛΩΝ»	40.000		
Πελάτες			40.000
Πρακτ. «ΑΠΟΛΛΩΝ»	<u>40.000</u>		
Κλείσιμο & αποστολή λογαριασμού στο πρακτορείο ΑΠΟΛΛΩΝ ως Μ/Σ της 10/7/20			
do			
Ταμείο		59.500	
Έσοδα εκμετάλλευσης		500	
Πελάτες			60.000
Πρακτ. «ΑΡΗΣ»	<u>60.000</u>		
Είσπραξη ως Μ/Σ της 10/6/20 και τακτοποίηση λάθους σε βάρος πρακτ. «ΑΡΗΣ» ως στήλη «Εκπτώσεις» της Μ/Σ 10/6/20			
do			
Πελάτες		20.000	
Πρακτορείο «ΑΥΡΑ»	20.000		
Έσοδα εκμετάλλευσης			20.000
Υπνοδωμάτια	<u>20.000</u>		
Πωλήσεις ως Μ/Σ 10/6/20			
»			
Σύνολο		<u>265.000</u>	<u>265.000</u>

Ο λογαριασμός «Εκπτώσεις» χρησιμοποιείται σε οποιαδήποτε πραγματική χορήγηση έκπτωσης, όπως ακριβώς και σε κάθε άλλη μορφή επιχείρησης, εκτός από την ξενοδοχειακή.

Έστω ότι ο λογαριασμός του μεμονωμένου (χωρίς «εντολή χρέωσης» πρακτορείου ταξιδίων) πελάτη «Π» πιστώθηκε – για καταναλώσεις – με το ποσό των 8.000 δρχ. και το ξενοδοχείο κατά την αναχώρησή του του χορηγεί έκπτωση 10%.

Εξυπακούεται ότι έχει προηγηθεί η εγγραφή :

_____	»	_____		
Πελάτες			8.000	
Πελάτης «Π»		<u>8.000</u>		8.000
Έσοδα εκμετάλλευσης				8.000
Υπνοδωμάτια				
κ.λ.π.		<u>8.000</u>		
Πωλήσεις ως Μ/Σ της ...				
_____	»	_____		
<i>Και για τη χορήγηση της έκπτωσης θα γίνει η εγγραφή :</i>				
_____	»	_____		
Εκπτώσεις			800	
Πελάτες				800
Πελάτης «Π»		<u>800</u>		
Χορήγηση έκπτωσης στον πελάτη «Π»				
_____	»	_____		

Λογιστική εσόδων από μισθώματα ή διάφορα έσοδα. Ο λογαριασμός «Έσοδα από μισθώματα» ή «Μισθώματα καταστημάτων»

Ο λογαριασμός «Έσοδα από μισθώματα» λειτουργεί σαν λογαριασμός εσόδων και περιλαμβάνει τα εισπραττόμενα ενοίκια από τα τυχόν καταστήματα και βιτρίνες που διαθέτουν ορισμένα ξενοδοχεία.

Π.χ. το ξενοδοχείο «Η» εισπράττει 12.000 από ενοίκια καταστήματός του

Θα γίνει εγγραφή :

_____	»	_____		
Ταμείο			12.000	
Έσοδα από μισθώματα				12.000
(ή Μισθώματα καταστημάτων)				
Είσπραξη ενοικίου καταστήματος				
_____	»	_____		

Ο λογαριασμός «Έσοδα από μισθώματα» είναι αποτελεσματικός και κλείνει μεταφερόμενος στο τέλος της διαχειριστικής περιόδου στα «Αποτελέσματα Χρήσης».

Αν το ποσό από τα ενοίκια καταστημάτων αφορά την επόμενη χρήση, έστω 3.000

Θα γίνει η εγγραφή :

_____ » _____		
Έσοδα από μισθώματα	3.000	
(ή Μισθώματα καταστημάτων)		
Προεισπραχθέντα έσοδα από μισθώματα καταστημάτων		3.000
Λογίζονται σαν έσοδα μισθωμάτων επόμενης χρήσης		
_____ » _____		

Ο λογαριασμός «Προεισπραχθέντα έσοδα από μισθώματα», είναι λογαριασμός παθητικού και μεταφέρεται στον ισολογισμό τέλους χρήσης.

Ο λογαριασμός «Έσοδα από μισθώματα» είναι πρωτοβάθμιος των δευτεροβάθμιων λογαριασμών «Έσοδα από καταστήματα» και «Έσοδα από βιτρίνες». Για το λόγο αυτό ο λογαριασμός «Έσοδα από μισθώματα» είναι πιο αντιπροσωπευτικός από το λογαριασμό «Μισθώματα καταστημάτων».

Συνηθίζεται πάντως να τηρείται ο λογαριασμός «Έσοδα από μισθώματα» σαν πρωτοβάθμιος και ο λογαριασμός «Μισθώματα καταστημάτων» σαν δευτεροβάθμιος.

Ακόμη, αντί του «Έσοδα από μισθώματα» τηρείται σαν πρωτοβάθμιος και ο λογαριασμός «Διάφορα έσοδα».

Λογιστική των λογαριασμών «Πρακτορεία» και «Προκαταβολές Πρακτορείων»

Πρακτορεία είναι οι τουριστικές επιχειρήσεις που μεσολαβούν, με βάση μια ειδική συμφωνία, μεταξύ πελατών και ξενοδοχείων για εξυπηρέτηση και των δύο με σκοπό το κέρδος.

Η δημιουργία, λοιπόν, του λογαριασμού «Πρακτορεία» είναι αναγκαία και λειτουργεί όπως ακριβώς και ο λογαριασμός «Πελάτες», μια και ουσιαστικά ο

λογαριασμός «Πρακτορεία» εξυπακούεται ότι εκπροσωπεί τους πελάτες.

Ο λογαριασμός «Πρακτορεία» όταν τηρείται σαν πρωτοβάθμιος χρεώνεται με την αναχώρηση των πελατών πρακτορείων σε πίστωση του λογαριασμού «Πελάτες».

Π.χ., έστω ότι έκλεισαν και στάλθηκαν οι παρακάτω λογαριασμοί : στο πρακτορείο «ΕΡΜΗΣ» 12.000 και στο πρακτορείο «ΑΡΓΩ» 14.000.

Θα γίνει η εγγραφή :

_____	»	_____	
Πρακτορεία			26.000
«ΕΡΜΗΣ»		12.000	
«ΑΡΓΩ»		<u>14.000</u>	
Πελάτες			26.000
Μεταφορά των πελατών στους χρεώστες			

_____ » _____
Αντί της εγγραφής αυτής μπορεί να γίνει η παρακάτω που είναι η συνηθέστερη

_____	»	_____	
Χρεώστες			26.000
Πρακτ. «ΕΡΜΗΣ»		12.000	
Πρακτ. «ΑΡΓΩ»		<u>14.000</u>	
Πελάτες			26.000
Μεταφορά λογαριασμών πελατών στους χρεώστες			

_____ » _____

Ο λογαριασμός «Πρακτορεία» πιστώνεται με την εξόφληση των οφειλόμενων λογαριασμών σε χρέωση του λογαριασμού «Ταμείο».

Παράδειγμα 1^ο : Το πρακτορείο «ΕΡΜΗΣ» μας δίνει έναντι του προς εμάς χρέους του (εισπράτουμε) 8.000 δρχ., ενώ το πρακτορείο «ΑΡΓΩ» μας εξοφλεί ταμιακή κατάσταση Νο 102.

Θα γίνει η εγγραφή :

_____	»	_____	
Ταμείο			22.000

	Πρακτορεία		22.000
	«ΕΡΜΗΣ»	8.000	
	«ΑΡΓΩ»	<u>14.000</u>	
Είσπραξη σαν ταμιακή κατάσταση Νο 102			
_____	»	_____	
<i>Είτε η παρακάτω εγγραφή :</i>			
_____	»	_____	
Ταμείο			22.000
	Χρεώστες		22.000
	Πρακτ. «ΕΡΜΗΣ»	8.000	
	Πρακτ. «ΑΡΓΩ»	<u>14.000</u>	
Είσπραξη ως τ.κ. Νο 102			
_____	»	_____	

Οι πελάτες που έχουν κλείσει σε μας και λόγω έλλειψης δωματίων τους στέλνουμε σε άλλο ξενοδοχείο δημιουργούν ένα νέο λογαριασμό, τον «Πελάτες σε άλλα ξενοδοχεία», ο οποίος χρεώνεται με το λογαριασμό που θα μας στείλει το ξενοδοχείο και πιστώνεται με το λογαριασμό που θα στείλουμε εμείς στο πρακτορείο.

Παράδειγμα 2^ο : Το ξενοδοχείο «Α» μας στέλνει το λογαριασμό των πελατών που στείλαμε σ' αυτό, λόγω έλλειψης θέσεων, ύψους 10.000 δρχ.

Θα γίνει η εγγραφή :

_____	»	_____	
Πελάτες σε άλλα ξενοδοχεία			10.000
	Πιστωτές		10.000
	Ξεν. «Α»	<u>10.000</u>	
Λήψη λογαριασμού πελατών μας από άλλα ξενοδοχεία			
_____	»	_____	

Πελάτες : Όσο καιρό παραμένουν στο ξενοδοχείο και μας χρωστάνε

Χρεώστες : Όταν φύγουν από το ξενοδοχείο και μας χρωστάνε

Παράδειγμα 3^ο : Αποστέλλουμε στο πρακτορείο «ΤΡΙΤΩΝ» το λογαριασμό πελατών μας δρχ. 6.000, τους οποίους στείλαμε στο ξενοδοχείο «Α» λόγω έλλειψης θέσεων.

Θα γίνει η εγγραφή :

_____ » _____			
Χρεώστες		6.000	
Πρακτ. «ΤΡΙΤΩΝ»	<u>6.000</u>		
Πελάτες σε άλλα ξενοδοχεία			6.000
Αποστολή λογαριασμού πελατών στο πρακτ. «ΤΡΙΤΩΝ»			

Χορήγηση έκπτωσης σε πρακτορείο:

Έστω ότι το πρακτορείο «ΚΡΟΝΟΣ» εξοφλεί μετρητοίς οφειλή του δρχ. 4.000 και του χορηγούμε έκπτωση 200 δρχ.

Θα γίνει η εγγραφή :

_____ » _____			
Ταμείο		3.800	
Εκπτώσεις		200	
Χρεώστες			4.000
Πρακτ. «ΚΡΟΝΟΣ»	<u>4.000</u>		
Είσπραξη από πρακτορείο και χορήγηση έκπτωσης			

Παρακράτηση προμήθειας από πρακτορείο :

Έστω το πρακτορείο «ΕΡΜΗΣ» παρακρατεί ποσοστό 10% επί λογαριασμού του δρχ. 4.000 και εξοφλεί μετρητοίς.

Θα γίνει η εγγραφή :

_____ » _____			
Προμήθειες πρακτορείων		400	
Ταμείο		3.600	
Χρεώστες			4.000
Πρακτ. «ΕΡΜΗΣ»	<u>4.000</u>		
Εξόφληση από πρακτορείο και παρακράτηση προμήθειας			

Παράδειγμα 4^ο : Το ξενοδοχείο «ΦΛΟΥ» με βάση τη Μ/Σ από 3/6-12/6 καταχωρεί

στο Ημερολόγιο τις παρακάτω καταναλώσεις:

α) Συμφωνηθέντα : Υπνοδωμάτια 60.000, Εστιατόριο 30.000, Μπαρ 20.000, Μπουφές 15.000, Διάφορα 5.000

β) Έκτακτα (extra) : Υπνοδωμάτια 12.000, Μπαρ. 8.000

Οι εν λόγω υπηρεσίες – αγαθά αφορούν πελάτες – κομιστές Εθνοκάρτας (credit card).

Ο αρμόδιος υπάλληλος ενημερώνει τις πιστωτικές κάρτες των πελατών και εκδίδει Δελτίο Παροχής Υπηρεσιών, περιλαμβάνοντας σ' αυτό τις αξίες τόσο των συμφωνηθέντων, όσο και των έκτακτων καταναλώσεων.

γ) Χορηγεί, τέλος έκπτωση 5% επί του λογαριασμού των πελατών – κατόχων Εθνοκάρτας, ως π.σ. Νο...

δ) Διακανονίζει τις πιστωτικές κάρτες ως M/C.

Καταθέτει, στη συνέχεια στην Εθνική Τράπεζα το συγκεντρωτικό πίνακα των πιστωτικών καρτών και εισπράττει για λογαριασμό του ξενοδοχείου «ΦΛΟΥ» τη συνολική αξία, μείον την έκπτωση 5% και μείον την προμήθεια 4,5% υπέρ της Τράπεζας.

Θα γίνουν οι εξής εγγραφές :

1) Για την καταχώρηση των καταναλώσεων :

_____	»	_____	
Πελάτες			150.000
Πελάτες πιστωτικής κάρτας		<u>150.000</u>	
Έσοδα εκμετάλλευσης			150.000
Υπνοδωμάτια		72.000	
Εστιατόριο		30.000	
Μπουφές		15.000	
Μπαρ		28.000	
Διάφορα		<u>5.000</u>	
Καταναλώσεις ως M/C από 3/6-12/6 από πελάτες – κατόχους πιστωτικής κάρτας (συμφωνηθέντων – εκτάκτων)			

_____ » _____

2) Για τη χορήγηση έκπτωσης 5% επί του λογαριασμού πελατών – κατόχων

πιστωτικής κάρτας:

_____	»	_____		
Εκπτώσεις			7.500	
Πελάτες				7.500
Πελάτες πιστωτικής κάρτας		<u>7.500</u>		
Χορήγηση έκπτωσης (5% X 150.000) στους πελάτες – κατόχους πιστ. Κάρτας ως π.σ. Νο...				

3) Για το διακανονισμό των πιστωτικών καρτών πελατών με βάση τη Μ/Σ:

_____	»	_____		
Πιστωτικές κάρτες			142.500	
Πελάτες				142.500
Πελάτες πιστωτικής κάρτας		<u>142.500</u>		
Ως Μ/Σ 3-12/6				

4) Για την είσπραξη της αξίας των πιστωτικών καρτών από την Εθνική Τράπεζα (μείον την προμήθεια υπέρ της Τράπεζας) :

_____	»	_____		
Ταμείο			136.087	
Προμήθειες Τράπεζας			6.413	
Πιστωτικές κάρτες				142.500
Είσπραξη αξίας πιστωτικών καρτών μείον την προμήθεια υπέρ της Ε.Τ.Ε.				

ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΩΝ ΕΞΟΔΩΝ

Λογιστική των αγορών

Κάθε ξενοδοχείο, ανάλογα με τις ανάγκες που έχει, κάνει και τις διάφορες αγορές του. Τις ξενοδοχειακές αγορές τις κατατάσσουμε, ανάλογα με τον προορισμό τους, σε αγορές για : πάγια χρήση, επεξεργασία, μεταπώληση, καύσιμα, αναλώσιμα υλικά, διάφορα άλλα βοηθητικά υλικά, ανάμικτη χρήση κ.λ.π.

Ο διακανονισμός μιας ξενοδοχειακής αγοράς μπορεί να γίνει με πολλούς τρόπους, π.χ. με μετρητά, με πίστωση, με υπογραφή συναλλαγματικής, με επιταγή κ.α. σε χρέωση των αγοραζόμενων ειδών (αγαθών), π.χ. «Αγορές αναλώσιμων υλικών» ή «Αναλώσιμα υλικά», «Καύσιμα», «Πάγια» κ.λ.π., όπως προαναφέραμε σε άλλο κεφάλαιο.

Τα αγοραζόμενα είδη εισάγονται στις αποθήκες του ξενοδοχείου και από αυτές διακινούνται στους κλάδους εκμετάλλευσης.

Με την είσοδό τους στις αποθήκες χαρακτηρίζονται σαν είδη αποθήκης και κατά την έξοδό τους απ' αυτές προς τους κλάδους, σαν είδη εστιατορίου, μπαρ, υπνοδωματίων κ.α. αναλωθέντα.

α. Στη λογιστική αγοράς αναλώσιμων υλικών :

Παράδειγμα 1^ο : Το ξενοδοχείο «Α» αγοράζει τρόφιμα – ποτά αξίας 60.000 δρχ. και είδη καθαριότητας αξίας 20.000 δρχ. από το σουπερ μάρκετ «ΒΗΤΑ Ο.Ε.» με πίστωση ως Δ.Σ. Νο 4.

Θα γίνει εγγραφή :

_____	»	_____
Αναλώσιμα υλικά		80.000

Τρόφιμα – ποτά αποθήκης	60.000	
Είδη καθαριότητας	<u>20.000</u>	
Προμηθευτές		80.000
BHTA Ο.Ε.	<u>80.000</u>	
Αγορά αναλωσίμων ως Δ.Σ. Νο 4		

»

β. Στη λογιστική εσωτερικής διακίνησης υλικών

Η οργάνωση του ξενοδοχείου σ' ότι αφορά τους κλάδους εκμετάλλευσης επιβάλλει τη στενή παρακολούθηση των αναλώσιμων υλικών, τόσο κατά την εισαγωγή τους στην αποθήκη, όσο και κατά τη διακίνησή τους από την αποθήκη σε άλλους κλάδους εκμετάλλευσης. Για το σκοπό αυτό χρησιμοποιούνται καρτέλες, δελτία εισαγωγής και δελτία εξαγωγής.

Στις λογιστικές εγγραφές για τη διακίνηση των αναλώσιμων υλικών χρησιμοποιείται ο λογαριασμός «Αναλώσιμα εκμετάλλευσης», που χρεώνεται κατά τη διακίνηση των αναλώσιμων υλικών στους άλλους κλάδους εκμετάλλευσης και πιστώνεται είτε κατά τη μεταφορά του στο λογαριασμό «Αποτελέσματα χρήσης» ως αποτελεσματικός λογαριασμός, είτε κατά την μεταφορά του στο λογαριασμό «Αδιάθετα αναλώσιμα υλικά» μετά από δεδομένη απογραφή.

Παράδειγμα : Το ξενοδοχείο «Χ» διακινεί από την αποθήκη στο εστιατόριο τρόφιμα αξίας 10.000 δρχ., στο μπαρ ποτά αξίας 15.000 δρχ. και στα υπνοδωμάτια είδη καθαριότητας αξίας 5.000 δρχ., ως δελτίο εξαγωγής αποθήκης Νο 1004.

Θα γίνει εγγραφή :

»		
Αναλώσιμα εκμετάλλευσης		30.000

Τρόφιμα – ποτά		25.000
Υλικά εστιατορίου	10.000	
Υλικά μπαρ	<u>15.000</u>	
Είδη καθαριότητας		5.000
Υλικά υπνοδωματίων	<u>5.000</u>	

Ως δελτίο εξαγωγής αποθήκης Νο 1004

»

γ. Στη λογιστική των αποθεμάτων :

Με την καταχώρηση της εγγραφής διακίνησης των υλικών από την αποθήκη στους κλάδους εκμετάλλευσης και συγκεκριμένα με τη χρέωση του λογαριασμού «Αναλώσιμα εκμετάλλευσης» γνωρίζουμε την αξία τους.

Προκειμένου να προσδιορίσουμε την αξία των πράγματι αναλωθέντων υλικών και των αποθεμάτων για κάθε κλάδο εκμετάλλευσης σε ορισμένο χρόνο, προβαίνουμε σε απογραφή των υπόλοιπων.

Για το σκοπό αυτό είτε χρεώνουμε το λογαριασμό «Αδιάθετα αναλώσιμα εκμετάλλευσης» ή «Αποθέματα» κ.λ.π. κατά την καταχώρηση, με βάση τα δεδομένα της απογραφής και με δευτεροβάθμιους τους λογαριασμούς «Τρόφιμα ποτά» και «Είδη καθαριότητας», είτε χρεώνουμε ως πρωτοβάθμιους αυτούς και πιστώνουμε και στην πρώτη και στην δεύτερη περίπτωση το λογαριασμό «Αναλώσιμα εκμετάλλευσης» ή τους δευτεροβάθμιους και με τον χαρακτηρισμό «Αδιάθετα» ή «Αποθέματα» στη χρέωση.

Παράδειγμα : Όταν έγινε η απογραφή στο ξενοδοχείο «Χ», βρέθηκαν στις αποθήκες των κλάδων εκμετάλλευσης αδιάθετα τρόφιμα – ποτά αξίας 8.000 και είδη καθαριότητας αξίας 2.000 δρχ.

Περίπτωση 1^η :

31/12/20..		
Αδιάθετα αναλώσιμα εκμετάλλευσης		10.000
Τρόφιμα – ποτά μπαρ	8.000	
Είδη καθαριότητας υπνοδωματίων	<u>2.000</u>	
Αναλώσιμα εκμετάλλευσης		10.000
Τρόφιμα – ποτά μπαρ	8.000	
Είδη καθαριότητας υπνοδωματίων	<u>2.000</u>	
Ως απογραφή της		
»		
Περίπτωση 2 ^η : συνηθέστερη		
»		
Αδιάθετα τρόφιμα ποτά μπαρ		8.000
Αδιάθετα είδη καθαριότητας υπνοδ/τίων		2.000
Τρόφιμα – ποτά μπαρ		8.000
Είδη καθαριότητας υπνοδωματίων		2.000
Ως απογραφή της		
»		
Στην αρχή της επόμενης χρήσης (1/1/20..):		
Θα γίνει η εγγραφή :		
»		
Αναλώσιμα εκμετάλλευσης		.....
Τρόφιμα – ποτά μπαρ	.....	
Είδη καθαριότητας υπνοδωματίων	<u>.....</u>	
Αδιάθετα αναλώσιμα εκμ/σης		.....
Τρόφιμα – ποτά μπαρ	.....	
Είδη καθαριότητας υπνοδ/τίων	<u>.....</u>	
Μεταφορά των αποθεμάτων που βρέθηκαν κατά την απογραφή της 31/12/20.. στα τμήματα		
»		

Με βάση το λογιστικό παράδειγμα της 1^{ης} εφαρμογής :

α. Στη λογιστική αγοράς αναλωσίμων υλικών :

Θα γίνει εγγραφή :

_____	»	_____	
Αγορές αναλώσιμων υλικών			80.000
Τρόφιμα – ποτά		60.000	
Είδη καθαριότητας		<u>20.000</u>	
Προμηθευτές			80.000
BHTA O.E.		<u>80.000</u>	
Αγορά αναλωσίμων ως Δ.Σ. Νο 4			
_____	»	_____	
_____	»	_____	
Αποθέματα αναλώσιμων υλικών			80.000
Αποθήκη τροφίμων - ποτών		60.000	
Αποθήκη ειδών καθαριότητας		<u>20.000</u>	
Αγορές αναλώσιμων υλικών			80.000
Τρόφιμα – Ποτά		60.000	
Είδη καθαριότητας		<u>20.000</u>	
Αποθήκευση αναλώσιμων (αγοράς ως ΔΣ Νο 4)			
Δελτ. Εισαγωγής Αποθήκης Νο 70			
_____	»	_____	

β. Στη λογιστική διακίνησης αναλώσιμων υλικών :

Στο τέλος κάθε μήνα και αφού προσδιοριστεί το κόστος αγορών:

Θα γίνει η εγγραφή :

_____	»	_____	
Αναλωθέντα αναλώσιμα υλικά			30.000
Αναλώσιμα τρόφιμα – ποτά		25.000	
Αναλώσιμα είδη καθαριότητας		<u>5.000</u>	
Αποθέματα αναλώσιμων υλικών			30.000
Αποθέματα τροφίμων – ποτών		25.000	
Αποθέματα ειδών καθαριότητας		<u>5.000</u>	
Ως δελτίο εξαγωγής αποθήκης Νο 503			
αναλώσιμων ποσοτήτων μήνα ...			
_____	»	_____	
Στο τέλος χρήσης θα γίνει η εγγραφή :			
_____	»	_____	
Εκμετάλλευση μπαρ			25.000

Εκμετάλλευση υπνοδωματίων		5.000	
Αναλωθέντα αναλώσιμα υλικά			30.000
Αναλώσιμα τρόφιμα – ποτά	25.000		
Αναλώσιμα είδη καθαριότητας	<u>5.000</u>		
Μεταφορά αναλωθέντων υλικών στο λογαριασμό «Εκμετάλλευση»			

_____ » _____

γ. Στη λογιστική αποθεμάτων :

Δεν γίνεται καταχώρηση καμιάς εγγραφής σχετικά με τ' αποθέματα, γιατί με το χρεωστικό υπόλοιπό του ο λογαριασμός «Αποθέματα» εμφανίζει την αξία των αποθεμάτων της κεντρικής αποθήκης για την επόμενη χρήση.

Μόνο εφόσον επιθυμούμε να μεταφερθούν τ' αποθέματα αυτά στις επί μέρους αποθήκες τμημάτων δραστηριότητας (κλάδων) του ξενοδοχείου.

Θα γίνει η εγγραφή :

_____ » _____			
Αναλώσιμα αναλώσιμων εκμετάλλευσης		50.000	
Αποθήκη μπορ – εστιατορίου κ.α.			
Αποθήκη υπνοδωματίων, κ.α.			
Αποθέματα αναλώσιμων υλικών			50.000
Αποθέματα τροφίμων-ποτών			
Αποθέματα ειδών καθαριότητας			
Μεταφορά αποθεμάτων κεντρικής αποθήκης στις επιμέρους των τμημάτων ως απογραφή			
_____ » _____			

α. Στη λογιστική αγοράς αναλώσιμων υλικών :

Οι εγγραφές για την αγορά και αποθήκευση τροφίμων – ποτών, ειδών καθαριότητας κλπ είναι οι ίδιες του β' τρόπου

β. Στη λογιστική διακίνησης αναλώσιμων υλικών

Στο τέλος κάθε μήνα, και αφού προσδιοριστεί το κόστος αγορών καθώς και οι τιμές των πραγματικά αναλωθέντων υλικών στα τμήματα :

Θα γίνει η εγγραφή :

»		
Αποθήκες τμημάτων		30.000
Αποθήκη μπαρ – εστιατορίου κ.α.	25.000	
Αποθήκη υπνοδωματίων	<u>5.000</u>	
Αποθέματα		30.000
Αποθήκη τροφίμων – ποτών	25.000	
Αποθήκη ειδών καθαριότητας	<u>5.000</u>	
Ως δελτία εξαγωγής κεντρικής αποθήκης Νο...		

Και η εγγραφή :

»		
Αναλωθέντα τρόφιμα – ποτά		25.000
Αναλωθέντα είδη καθαριότητας		5.000
Αποθήκες τμημάτων		30.000
Αποθήκη μπαρ – εστιατορίου κ.α.	25.000	
Αποθήκη ειδών καθαριότητας κ.α.	<u>5.000</u>	
Ως κατάσταση αναλωθέντων ποσοτήτων του τμήματος ελέγχων		

γ. Στη λογιστική αποθεμάτων :

Στο τέλος της χρήσης - Θα γίνει η εγγραφή :

31/12/20..		
Αποθέματα		.....
Αποθήκη τροφίμων – ποτών κ.α.	.....	
Αποθήκη ειδών καθαριότητας	<u>.....</u>	
Αποθήκες τμημάτων		.....
Αποθήκη εστιατορίου – μπαρ κ.α.	.....	
Αποθήκη υπνοδωματίων	<u>.....</u>	
Μεταφορά των υπολοίπων αναλώσιμων υλικών που βρέθηκαν στις αποθήκες τμημάτων κατά την απογραφή		

Ακόμη η εγγραφή :

_____ » _____
Εκμετάλλευση μπαρ .....
Εκμετάλλευση υπνοδωματίων .....
Αγορές αναλώσιμων υλικών .....
Μεταφορά υπολοίπων αγορών στην
εκμετάλλευση κλάδων, ως Δ.Σ. Νο ...

Ακόμη η εγγραφή :

_____ » _____
Εκμετάλλευση μπαρ .....
Εκμετάλλευση υπνοδωματίων .....
Αγορές αναλώσιμων υλικών .....
Μεταφορά υπολοίπων αγορών στην
εκμετάλλευση κλάδων, ως Δ.Σ. Νο ...

_____ » _____
Και η εγγραφή στην αρχή της επόμενης χρήσης :

_____ **1.1.20.** _____
Αποθήκες τμημάτων .....
Αποθήκη εστιατορίων – μπαρ κ.α. ....
Αποθήκη υπνοδωματίων .....
Αποθέματα .....
Αποθήκη τροφίμων – ποτών κα .....
Αποθήκη ειδών καθαριότητας .....
_____

Μεταφορά των αποθεμάτων τμημάτων για το
άνοιγμα των βιβλίων νέας χρήσης

_____ » _____

Λογιστική ελλειμμάτων ή πλεονασμάτων αναλώσιμων υλικών

Πολλές φορές, κατά τη διάρκεια της χρήσης, στα διάφορα τμήματα εκμετάλλευσης είναι δυνατό να παρουσιάζονται διάφορα ελλείμματα ή πλεονάσματα, καθώς και τυχόν υπερτίμηση ή υποτίμηση. Αυτό συμβαίνει κύρια, κατά τις επί μέρους απογραφές που γίνονται σε διάφορα είδη, μέσα στη χρήση.

Παράδειγμα 1^ο : Βεβαιώνεται έλλειμμα (φύρα) σε τρόφιμα – ποτά της αποθήκης μπαρ αξίας 2.000 δρχ. κατά την απογραφή (31/12/20..)

Θα γίνει η εγγραφή :

_____ 31/12 _____		
Φθορές και ελλείμματα αναλώσιμων	2.000	
Τρόφιμα – ποτά μπαρ		2.000
Διαφορά κατά την απογραφή		
_____ » _____		
Ή η εγγραφή :		
_____ » _____		
Διαφορές απογραφής τμημάτων	2.000	
Αποθήκη τμήματος μπαρ		2.000
Διαφορά ...		
_____ » _____		
Παράδειγμα 2^ο : Βεβαιώνεται πλεόνασμα σε είδη καθαριότητας υπνοδωματίων αξίας		
1.000 δρχ., κατά την απογραφή (31/12/20..)		
Θα γίνει η εγγραφή :		
_____ » _____		
Αποθήκη τμήματος υπνοδωματίων	1.000	
Διαφορές απογραφής τμημάτων		1.000
Διαφορά κατά την απογραφή		
_____ » _____		
Στο τέλος της χρήσης Καταχωρείται η εγγραφή :		

Λογιστική εξόδων προσωπικού

1. Τροφοδοσία προσωπικού

Ο λογαριασμός «Τροφοδοσία προσωπικού» μπορεί να τηρηθεί με τρεις τρόπους:

Ο πρώτος είναι εκείνος κατά τον οποίο το μαγειρείο παραλαμβάνει, από την αποθήκη αναλώσιμων, τρόφιμα για το προσωπικό μαζί με τα τρόφιμα που προορίζονται για τους πελάτες.

Θα γίνει η εγγραφή :

_____ » _____

Έξοδα προσωπικού		.....
Τροφοδοσία προσωπικού	_____	.....
Έσοδα εκμετάλλευσης		.....
Έσοδα εστιατορίου	_____	.....
Τροφοδοσία προσωπικού μήνα ...		

_____ » _____

Ο δεύτερος τρόπος παρακολούθησης της τροφοδοσίας προσωπικού, είναι εκείνος κατά τον οποίο επιβαρύνεται απευθείας η αποθήκη κατά την παραλαβή των τροφίμων και χορηγούνται αποκλειστικά στο προσωπικό.

Θα γίνει η εγγραφή :

_____	»	_____
Έξοδα προσωπικού		.....
Τροφοδοσία προσωπικού	_____	.....
Τρόφιμα - Ποτά		.....
Ως δελτίο εξαγωγής αποθήκης Νο		

_____ » _____

Ο τρίτος τρόπος είναι η γνωστή περίπτωση όπου η τροφοδοσία προσωπικού γίνεται μέσω των καταναλώσεων (χρεωστικών και με μετρητά) πελατών.

Αρκετά συχνά συμβαίνει στα ξενοδοχεία το προσωπικό να σιτίζεται από τα φαγητά που είχαν παρασκευαστεί για τους πελάτες και δεν καταναλώθηκαν, δηλαδή περίσσεψαν (με επιβάρυνση του κλάδου εστιατορίου).

Οπότε θα γίνει η εγγραφή :

_____	»	_____
Πελάτες		.....
Έξοδα προσωπικού		.....
Τροφοδοσία προσωπικού	_____	.....
Έσοδα εκμετάλλευσης		.....
Έσοδα εστιατορίου	_____	.....
Χρεωστικές καταναλώσεις πελατών ως M/C και τροφοδοσία προσωπικού ως ειδικό στοιχείο ιδιοχρησιμοποίησης υπηρεσιών		

_____ » _____

2. Μισθώματα κτιρίου προσωπικού & ηλεκτρικό ρεύμα κτιρίου προσωπικού

Πολλές ξενοδοχειακές επιχειρήσεις, όταν μάλιστα λειτουργούν εκτός πόλεων, είτε διαθέτουν ιδιαίτερους χώρους στέγασης του προσωπικού τους, είτε μισθώνουν οικήματα εκτός των χώρων τους, οπότε επιβαρύνονται με το έξοδο των μισθωμάτων κτιρίου προσωπικού, το ηλεκτρικό ρεύμα που καταναλώνεται κ.λ.π.

Παράδειγμα : Το ξενοδοχείο «Α» υπολογίζει για τροφοδοσία του προσωπικού μήνα Ιουλίου 18.000 δρχ. που αντιστοιχούν σε αξία αναλωθέντων τροφίμων – ποτών, 6.000 δρχ. για μισθώματα κτιρίου προσωπικού και 3.000 δρχ. για ηλεκτρικό ρεύμα κτιρίου προσωπικού.

Ο πρώτος είναι εκείνος κατά τον οποίο το μαγειρείο παραλαμβάνει, από την αποθήκη αναλώσιμων, τρόφιμα για το προσωπικό μαζί με τα τρόφιμα που προορίζονται για τους πελάτες.

Θα γίνει η εγγραφή :

_____	»	_____
Έξοδα προσωπικού		27.000
Τροφοδοσία προσωπικού	18.000	
Μισθώματα κτιρίου προσωπικού	6.000	
Ηλεκτρικό ρεύμα κτιρίου προσωπικού	<u>3.000</u>	
Τρόφιμα – ποτά		18.000
Ταμείο		9.000
Υπολογισμός τροφοδοσίας προσωπικού και καταβολή μισθωμάτων κτιρίου προσωπικού και ηλεκτρικού ρεύματος κτιρίου προσωπικού μήνα Ιουλίου.		
_____	»	_____

Μισθοδοσία Προσωπικού

Γενικά

Στις ξενοδοχειακές επιχειρήσεις, το προσωπικό που παρέχει την εξειδικευμένη ή όχι εργασία του για τη σωστή λειτουργία του ξενοδοχείου, έναντι αμοιβής, διακρίνεται σε τρεις βασικές κατηγορίες :

α. Σε διοικητικό προσωπικό (διευθυντής, προσωπάρχης κ.α.)

β. Σε υπαλληλικό προσωπικό (ξενοδοχοϋπάλληλοι) κατά ειδικότητες, όπως λ.χ. υπάλληλος υποδοχής (ρεσεψιονίστ), νυχτοθυρωρός, μαίτρ, μπουφειτζής, σερβιτόρος, μπάρμαν, τηλεφωνητής, ταμπλίστας, μαινκουραντιέ (μαινκουρανίστας), καμαριέρα, λατζέρης κ.α.

γ. Σε εργατικό προσωπικό (κηπουρός, ξυλουργός, συντηρητής, υδραυλικός κ.α.)

Η αμοιβή τόσο του διοικητικού, όσο και του ξενοδοχοϋπάλληλικού προσωπικού καλείται μισθός και καταβάλλεται ανά 15/ήμερο ή ανά μήνα (μηνιαίος μισθός), ενώ του εργατικού προσωπικού καλείται ημερομίσθιο ή ωρομίσθιο και καταβάλλεται, ανάλογα, ανά εβδομάδα εργασίας.

Εκτός από το μισθό, το ημερομίσθιο ή ωρομίσθιο, στο προσωπικό δίνεται και άλλη συμπληρωματική αμοιβή, η εργοδοτική εισφορά, η οποία μπορεί, βέβαια, να μην υπολογίζεται ως ποσοστό επί του μισθού, είτε του ημερομισθίου ή ωρομισθίου, και ούτε να καταβάλλεται στον ίδιο τον εργαζόμενο, αλλ' αποδίδεται σε τρίτους (ΙΚΑ, ΤΑΞΥ κ.λ.π.) και για λογαριασμό του εργαζομένου.

Η αμοιβή των ξενοδοχοϋπάλληλων, λόγω της φύσης της εργασίας τους μια και αυτοί εργάζονται, συνήθως, εποχιακά (για επτά ή οκτώ μήνες το χρόνο), παρουσιάζει πολλές ιδιαιτερότητες, όπως κατηγορία ειδικότητας στην οποία εντάσσονται, βασικός μισθός κατά κατηγορία ειδικότητας, επιδόματα σχολής (τουριστικής εκπαίδευσης), εποχιακής απασχόλησης, στολής, τροφής, ύπνου, ανθυγιεινής εργασίας, φιλοδωρήματα (μπουρμπουάρ), ρεπό (απαλλαγή από εργασία για ορισμένες ημέρες ή ώρες ανά εβδομάδα ή μήνα κ.λ.π.).

Εκτός από την παραπάνω αμοιβή που θεωρείται τακτική, στο προσωπικό καταβάλλονται και έκτακτες αμοιβές, όπως υπερωρίες, αργίες, δώρα (Χριστουγέννων και Πάσχα) άδειες, διάφορα επιδόματα κ.α., ό,τι δηλαδή δίνεται στους εργαζομένους ανεξάρτητα από τη μορφή επιχείρησης στην οποία προσφέρουν την εργασία τους.

ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΕΙΔΩΝ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ

Γενικά

Λέγοντας εξοπλισμός ξενοδοχείου εννοούμε τις οποιεσδήποτε ηλεκτρικές συσκευές, γραφεία, κρεβάτια, κομοδίνα, καρέκλες, πολυθρόνες, ιματισμό, μαγειρικά σκεύη, τηλεοράσεις, ραδιομαγνητόφωνα, κ.α. που διαθέτει η κάθε ξενοδοχειακή μονάδα.

Ο εξοπλισμός αποτελεί την απαραίτητη προϋπόθεση για την απρόσκοπτη λειτουργία του ξενοδοχείου.

Ο εξοπλισμός ανήκει στα μη αναλώσιμα, δηλαδή στα περιουσιακά στοιχεία πάγιας χρήσης, για την καταγραφή των οποίων τηρείται αναλυτικά στο λογιστήριο, κατά ποσότητα και αξία, Βιβλίο υλικού πάγιας χρήσης.

Αγορά – απόσβεση – φθορά ειδών εξοπλισμού

Η αγορά εξοπλισμού γίνεται με οποιοδήποτε τρόπο, δηλαδή μετρητοίς, με πίστωση, με συναλλαγματική ή επιταγή κ.λ.π.

Κάθε είδος εξοπλισμού, όπως και κάθε πάγιο περιουσιακό στοιχείο του ξενοδοχείου, υπόκειται σε αποσβέσεις στο τέλος της χρήσης.

Παράδειγμα : α. Το ξενοδοχείο «ΤΑΥ» αγοράζει ιματισμό αξίας 10.000 δρχ. με επιταγή της ΕΤΕ, ως αποδ. Νο...

Ο **πρώτος** είναι εκείνος κατά τον οποίο το μαγειρείο παραλαμβάνει, από την αποθήκη αναλώσιμων, τρόφιμα για το προσωπικό μαζί με τα τρόφιμα που προορίζονται για τους πελάτες.

Θα γίνει η εγγραφή :

_____ » _____
Εξοπλισμός **100.000**

Ιματισμός	<u>100.000</u>	
Καταθέσεις		100.000
ΕΤΕ	<u>100.000</u>	
Αγορά ιματισμού ως αποδ. ΕΤΕ Νο ...		

_____ » _____
β. Το πιο πάνω ξενοδοχείο στο τέλος της χρήσης (31-12-20...) προβαίνει σε ετήσια απόσβεση 6% (έμμεση και σταθερή).

Θα γίνει η εγγραφή :

_____ » _____		
Αποσβέσεις εξοπλισμού		6.000
Αποσβεσμένος εξοπλισμός		6.000
(100.000 X 6%)		

Υπολογισμός απόσβεσης έμμεσης και σταθερής επί του ιματισμού

_____ » _____
γ. Μέρος του ιματισμού του ξενοδοχείου «ΤΑΥ», αξίας 5.000 δρχ., υπέστη φθορά και είναι ακατάλληλος για χρήση.

Θα γίνει η εγγραφή :

_____ » _____		
Ζημιές εξοπλισμού		5.000
Εξοπλισμός		5.000
Ιματισμός	<u>5.000</u>	

Υπολογισμός φθοράς

_____ » _____

Η λογιστική φόρων – τελών και Φ.Π.Α.

1. Ο λογαριασμός Φόροι – Τέλη

Στο λογαριασμό αυτό, εάν λειτουργεί ως πρωτοβάθμιος, περιλαμβάνονται:

α. Οι φόροι – τέλη υπέρ του δημοσίου, όπως ο φόρος εισοδήματος, τα τέλη κυκλοφορίας των αυτοκινήτων της ξενοδοχειακής επιχείρησης και κάθε άλλης μορφής φόροι που δεν υπόκεινται στο φόρο προστιθέμενης αξίας (ΦΠΑ)

β. Οι φόροι – τέλη υπέρ των Οργανισμών της Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) όπως τα τέλη παρεπιδημούντων που υπολογίζονται πάνω στα έσοδα εκμετάλλευσης των ξενοδοχείων του κλάδου των υπνοδωματίων και σε ποσοστό 4,5% ή 5% και αποδίδονται στο Δημόσιο ταμείο για λογαριασμό του Δήμου ή της Κοινότητας, όπου η ξενοδοχειακή μονάδα ανήκει χωροταξικά.

Πράγματι, σύμφωνα με το άρθρο 1 Νόμου 339/76, του άρθρου 3 Νόμου 658/77, άρθρο 6 Νόμου 1080/80 και άρθρο 53 Νόμου 1416/84, η ξενοδοχειακή επιχείρηση είναι υπόχρεη στην καταβολή τελών παρεπιδημούντων.

Τα τέλη ορίζονται σε 4,5% επί του μισθώματος της κλίνης για όλες τις ξενοδοχειακές επιχειρήσεις κάθε λειτουργικής μορφής και κατηγορίας (ξενοδοχεία, μοτέλ, μπακαλόουζ, ξενώνες και επιπλωμένα διαμερίσματα).

Για τις επιχειρήσεις ενοικιαζομένων δωματίων (apartments) και πανσιόν που δεν είναι καταταγμένες σε κατηγορίες ξενοδοχείου τα τέλη ορίζονται σε 5% επί της τιμής της κλίνης.

Τα τέλη βαρύνουν τον πελάτη και συνυπολογίζονται με το Φ.Π.Α. στις αποδείξεις παροχής υπηρεσιών, που σημαίνει πως συμπεριλαμβάνονται στην τιμή της κλίνης. Δηλαδή τα τέλη παρεπιδημούντων είναι ενσωματωμένα με το ΦΠΑ στο λογαριασμό του ύπνου.

Τα πιο πάνω τέλη εισπράττονται υποχρεωτικά από τον ιδιοκτήτη ή εκμεταλλευτή

της επιχείρησης μαζί με το λογαριασμό του ύπνου και αποδίδονται στο Δημόσιο Ταμείο με δήλωση, μέσα σ' ένα μήνα από τη λήξη του προηγούμενου που είχε επιβαρυνθεί με αυτά τα τέλη με παράταση 10 ημερών.

Σε περίπτωση μη υποβολής δήλωσης και μη καταβολής των τελών μέσα στην παραπάνω προθεσμία, επιβάλλεται σε βάρος του υποχρέου πρόστιμο ίσο με 10% των τελών για κάθε μήνα καθυστέρησης, χωρίς να μπορεί να υπερβεί το ισόποσο, δηλαδή το 100% της αξίας των τελών παρεπιδημούντων.

Παραθέτουμε έντυπο Δήλωσης τελών παρεπιδημούντων

Προς
ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΙΑΛΥΣΟΥ ΡΟΔΟΥ
Ενταύθα

Αριθμ. Φακέλου .....

Δ Η Λ Ω Σ Η
Τέλους διαμονής παρεπιδημούντων
και εκδιδομένων λογαριασμών
Μηνός .....20....

Του Δηλούντος { Ονοματεπώνυμο ή επωνυμία .....
Είδος Επιχείρησης .....
Διεύθυνση .....

ΑΝΑΛΥΣΗ – ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ					
Ακαθάριστα έσοδα	Συνολικό Ποσό	Αφορολόγητο Ποσό	Φορολογητέο Ποσό	Συντελ. %	Δημοτικό Τέλος
Υπνοδωματίων					
Μπάρ					
Εσπιατορίων					
Κέντρων Διασκέδασης					
Λοιπών καταστημάτων					
Προσαυξήσεις τέλους λόγω εκπρόθεσμης δήλωσης					
ΣΥΝΟΛΟ					

ΠΑΡΕΛΗΦΘΗ
την .....
Ο Παραλαβών

Ρόδος ..... 20....

ΕΙΣΠΡΑΧΘΗΚΑΝ
Δραχμές .....
Αριθμ. Τριπλοτύπου .....
Ημερομηνία .....
Ο Επιμελητής είσπραξης

2. Ο λογαριασμός Φόρος Προστιθέμενης Αξίας (Φ.Π.Α.)

Ο Φ.Π.Α. είναι, όπως τονίσαμε, έμμεσος φόρος και δεν έχει σχέση με τη φορολογία εισοδήματος της επιχείρησης. Για το λόγο αυτό επιβάλλεται ανεξάρτητα αν μια συναλλαγή είναι κερδοφόρα ή ζημιογόνος. Επίσης, δεν έχει σχέση ο Φ.Π.Α. με το φόρο μισθωτών υπηρεσιών, τον οποίο παρακρατεί η επιχείρηση από τους μισθωτούς και τον αποδίδει στο Δημόσιο Ταμείο.

Ο Φ.Π.Α. επιβάλλεται πάνω στα τιμολόγια και στα Δελτία Λιανικής Πώλησης, και υπολογίζεται με βάση τη συνολική τιμή πώλησης του αγαθού (προϊόντος) ή της υπηρεσίας, όπως γινόταν με το ΦΚΕ και το χαρτόσημο μέχρι σήμερα. Απλούστατα πραγματοποιείται μια απλή αντικατάσταση της μορφής αυτής φόρου από μια άλλη μορφή που λέγεται Φ.Π.Α., ως προς τη βάση υπολογισμού και μόνο.

Έτσι, ένα ξενοδοχείο που διαθέτει (πουλάει) αγαθά και υπηρεσίες μέσω του κλάδου μπαρ, στον πελάτη του Α, συνολικής αξίας 500 δρχ. και ο συντελεστής ΦΠΑ είναι 36% θα χρεώσει τον πελάτη Α με 500 δρχ., δηλαδή καθαρή αξία 368 δρχ., και ΦΠΑ 132 δρχ.

Στα τιμολόγια, μάλιστα, ο φόρος αυτός γράφεται χωριστά, ενώ στα δελτία λιανικής πώλησης είναι ενσωματωμένος στην τιμή του αγαθού.

Στις ξενοδοχειακές επιχειρήσεις οι συνολικές τιμές πώλησης των αγαθών – υπηρεσιών είναι αυτές που αντιστοιχούν στα ποσά εσόδων που είναι καταχωρημένα σε κάθε στήλη της Ημερήσιας κατάστασης κίνησης πελατών (Main Courante) κατά κλάδο εκμετάλλευσης, είτε αυτά τα ποσά είναι τα συμφωνημένα με τα πρακτορεία ταξιδίων (τουρισμού) είτε είναι έκτακτα, μαζί με τον Φ.Π.Α.

Το ποσό φόρου (ΦΠΑ) που θα εισπράξει το ξενοδοχείο από τους πελάτες του δεν το αποδίδει ολόκληρο στο Δημόσιο Ταμείο. Θα αφαιρέσει πρώτα τον ΦΠΑ που πλήρωσε στους προμηθευτές του και είναι γραμμένος πάνω στα τιμολόγια εξόδων της ή ενσωματωμένος στα δελτία λιανικής, και στη συνέχεια θα αποδώσει στο

Δημόσιο Ταμείο τη διαφορά.

Παράδειγμα 1^ο : Το ξενοδοχείο «Β» ενεργεί την αγορά, με πίστωση, από το «Δ» μηχανήματος για τις ανάγκες του, αξίας 2.000.000 δρχ. με επιπλέον επιβάρυνση ΦΠΑ συντελεστή 6% ως τιμ. Νο...

β. Το πιο πάνω ξενοδοχείο στο τέλος της χρήσης (31-12-20...) προβαίνει σε ετήσια απόσβεση 6% (έμμεση και σταθερή).

Θα γίνει η εγγραφή :

_____	»	_____	
Μηχανήματα			2.000.000
Φ.Π.Α.			120.000
Ελληνικό δημόσιο – ΦΠΑ 6%		<u>120.000</u>	
(ή ΦΠΑ παγίων στοιχείων – εισροών 6%)			2.120.000
Προμηθευτές		<u>2.120.000</u>	
Δ			
Αγορά μηχανήματος ως τιμ. Νο			
_____	»	_____	

Οι εκπτώσεις στις αγορές και πωλήσεις αγαθών ή υπηρεσιών

1. Οι εκπτώσεις στις αγορές πάγιων στοιχείων

Οι εκπτώσεις γενικά διενεργούνται, είτε μετά την πραγματοποίηση μιας οικονομικής πράξης και σε διάφορο χρόνο απ' αυτήν, οπότε εκδίδεται πιστωτικό σημείωμα, είτε κατά τη στιγμή της έκδοσης του τιμολογίου. Τα πιο πάνω παραδείγματα αποτελούν συνέχεια του προηγούμενου που αναφέρεται στην αγορά του μηχανήματος.

Παράδειγμα 1^ο : Εφ' όσον, μετά την παραλαβή του μηχανήματος χορηγηθεί από το Δ έκπτωση 5%, θα πιστωθεί ο λογαριασμό ΦΠΑ ώστε το υπόλοιπο του να εμφανίζει πάντοτε τον ΦΠΑ που αναλογεί στην πραγματική αξία αγοράς του μηχανήματος, και μάλιστα με την έκδοση πιστωτικού σημειώματος.

Για την καταχώρηση της έκπτωσης :

Θα γίνει η εγγραφή :

_____ » _____		
Προμηθευτές		106.000
<u>Δ</u>	<u>106.000</u>	
Εκπτώσεις		100.000
ΦΠΑ		6.000
Ελληνικό Δημόσιο - ΦΠΑ	<u>6.000</u>	
Χορήγηση έκπτωσης από τον Δ		
_____ » _____		

Παράδειγμα 2^ο : Εάν η έκπτωση χορηγηθεί κατά τη στιγμή της αγοράς του μηχανήματος και με την έκδοση του τιμολογίου από τον Δ, τότε :

Θα γίνει η εγγραφή :

_____ » _____		
Μηχάνηματα		2.000.000
Φ.Π.Α.		114.000
Ελληνικό δημόσιο – ΦΠΑ	<u>114.000</u>	
Εκπτώσεις		100.000
Προμηθευτές		2.014.000
<u>Δ</u>	<u>2.014.000</u>	
Αγορά μηχανήματος από τον Δ ως τιμ. Νο ... με χορήγηση έκπτωσης 5%		
_____ » _____		

Οι εκπτώσεις στις αγορές αναλώσιμων υλικών

Παράδειγμα 3^ο : Το ξενοδοχείο «Ε» αγοράζει από τον «Ζ» τρόφιμα αξίας 15.000, ποτά αξίας 3.000 και είδη καθαριότητας αξίας 2.000, με πίστωση, ως τ/γ Νο ... Συντελεστές ΦΠΑ τροφίμων και ειδών καθαριότητας 4% και ΦΠΑ ποτών 31%.

Για την πιο πάνω αγορά :

Θα γίνει η εγγραφή :

_____ » _____

Αναλώσιμα υλικά αποθήκης		20.000
(ή αγορές αναλωσίμων)	15.000	
Τρόφιμα	3.000	
Ποτά	<u>2.000</u>	
Είδη καθαριότητας		
ΦΠΑ	680	1.610
Ελληνικό δημόσιο – ΦΠΑ 4%	<u>930</u>	
Ελλ. Δημόσιο – ΦΠΑ 31%		
(ή ΦΠΑ αναλώσιμων εισροών 4%)		
(ή ΦΠΑ Αναλώσιμων – εισροών 31%)		
Προμηθευτές	<u>21.610</u>	21.610
Σ		
Αγορά αναλώσιμων ως τ/γ Νο		
_____ » _____		

Παράδειγμα 4^ο : Το ξενοδοχείο «Ε» εξοφλεί τον «Ζ» ο οποίος ταυτόχρονα χορηγεί έκπτωση 5% πάνω στην αξία ειδών καθαριότητας και 10% στην αξία ποτών ως ΕΠ Νο... και π.σ. Νο ...

Με βάση τα παραπάνω :

Θα γίνει η εγγραφή :

_____ » _____		
Προμηθευτές		21.610
Σ	<u>21.610</u>	
Εκπτώσεις		400
Επί ειδών καθαριότητας		
5% X 2.000)	100	
Επί ποτών (10% X 3.000)	<u>300</u>	
Ελλ. Δημόσιο - ΦΠΑ (4%X100)	4	
Ελλ. Δημόσιο – ΦΠΑ (31% X 300)		
	<u>93</u>	
(ή ΦΠΑ λοιπών Εσόδων-εκροών 4%)		
(ή ΦΠΑ λοιπόν Εσόδων – εκροών 31%)		
Ταμείο		21.113
Εξόφληση προμηθευτή «Ζ» με λήψη έκπτωσης ως ΕΠ Νο ... και Πσ Νο		
_____ » _____		

Παράδειγμα 5^ο : Το ξενοδοχείο «Σ» σύμφωνα με την Ημερήσια κατάσταση κίνησης πελατών (M/C) της 10/7/20.. που αφορά συγκεκριμένα πελάτες του πρακτορείου

ταξιδίων «ΦΩΣ» παρουσιάζει έσοδα εκμετάλλευσης κλάδων : Υπνοδωμάτια 60.000, εστιατόρια 35.000, μπαρ 15.000, τηλεφωνικά 10.000 δρχ. Συντελεστής ΦΠΑ υπνοδωματίων, εστιατορίου και τηλεφωνικών 6%. Μπαρ, συντελεστής ΦΠΑ 36%. Υπολογίζονται Τέλη παρεπιδημούντων (ή Δημοτικοί – Κοινοτικοί φόροι) πάνω στα έσοδα υπνοδωματίων 4,5%, μετά την αφαίρεση του ΦΠΑ υπνοδωματίων

Για την καταχώρηση της πιο πάνω οικονομικής πράξης στο Ημερολόγιο της Ξεν/κής Επιχ/σης, ακολουθούνται, οι εξής τρόποι :

Πρώτος τρόπος

Σύμφωνα με τον τρόπο αυτό, παίρνουμε τα ποσά εσόδων εκμετάλλευσης, όπως αυτά έχουν στην Μ/Σ και ενεργούμε ανάλογες καταχωρήσει στο Ημερολόγιο, ως εξής:

	»		
Πελάτες			120.000
Πρ «ΦΩΣ»		<u>120.000</u>	
			120.000
Έσοδα εκμετάλλευσης			
Υπνοδωμάτια		60.000	
Εστιατόριο		35.000	
Μπαρ		15.000	
Τηλεφωνικά		<u>10.000</u>	
Ως Μ/Σ της 10/7/20... ή ως Δ.Σ. Νο ...			
do			
Έσοδα εκμετάλλευσης			9.914
Υπνοδωμάτια		3.396	
Εστιατόριο		1.981	
Μπαρ		3.971	
Τηλεφωνικά		<u>566</u>	
ΦΠΑ			9.914
Ελλ. Δημόσιο – ΦΠΑ 6%		5.943	
Ελλ. Δημόσιο – ΦΠΑ 36%		<u>3.971</u>	
(ή ΦΠΑ Εσόδων εκμ/σης-εκροών 6%)			
(ή ΦΠΑ Εσόδων εκμ/σης – εκροών 36%)			
Υπολογισμός ΦΠΑ επί εσόδων εκμετάλλευσης με βάση την Μ/Σ της 10/7/20... ή ως Δ.Σ. Νο ...			
do			
Φόροι - Τέλη			2.437
Τέλη παρεπιδημούντων		<u>2.437</u>	

Υποχρεώσεις από φόρους-τέλη	2.437
Τέλη παρεπιδημούντων	<u>2.437</u>
Λογίζονται τέλη παρεπιδημούντων επί εσόδων υπνοδωματίων	

_____ » _____
 Αντί της τελευταίας αυτής εγγραφής, η οποία μπορεί να χαρακτηριστεί «έμμεσα» αντίθετη της πρώτης, γίνεται η πιο κάτω, που θα μπορούσε να χαρακτηριστεί «άμεσα» αντίθετη της:

Έτσι έχουμε:

_____ » _____		
Έσοδα εκμετάλλευσης		2.437
Υπνοδωμάτια	<u>2.437</u>	
Φόροι - τέλη		2.437
Τέλη παρεπιδημούντων	<u>2.437</u>	
Λογίζονται τέλη παρεπιδημούντων επί εσόδων υπνοδωματίων (συμψηφιστικά)		

_____ » _____

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ :

Οι υπολογισμοί των ποσών της δεύτερης εγγραφής έγιναν ως εξής :

1) Για τα έσοδα εκμετάλλευσης ως προς τον ΦΠΑ

α) Υπνοδωμάτια : $60.000 \times 100/106 = 56.604 \times 6\% = 3.396$

β) Εστιατόριο : $35.000 \times 100/106 = 33.019 \times 6\% = 1.981$

γ) Μπαρ : $15.000 \times 100/136 = 11.209 \times 36\% = 3.971$

και Τηλεφωνικά : $10.000 \times 100/106 = 9.434 \times 6\% = 566$

2) Για τον ΦΠΑ εσόδων εκμετάλλευσης

α) (Υπνοδωμάτια + εστιατόριο + τηλεφωνικά) $\times 100/106 \times 6\%$, οπότε: $(60.000 + 35.000 + 10.000) \times 100/106 \times 6\% = 105.000 \times 100/106 = 99.057 \times 6\% = 5.943$

ΦΠΑ

β) Μπαρ $\times 100/136 \times 6\%$, οπότε : $15.000 \times 100/136 \times 36\% = 15.000 \times 100/136 = 11.029 \times 36\% = 3.971$ ΦΠΑ

3) Για τα τέλη παρεπιδημούντων (επί υπνοδωματίων) :

Έσοδα από υπνοδωμάτια :

Αξία με ΦΠΑ και Τέλη παρεπιδημούντων 60.000

Μείον ΦΠΑ : $60.000 \times 100/106 = 56.604 \times 6\% = \underline{3.396}$

56.604

Αξία μετά την αφαίρεση του ΦΠΑ

Μείον τέλη παρεπιδημούντων :

$56.604 \times 100/104,5 = 54.167 \times 4,5\% = \underline{2.437}$

Καθαρή αξία εσόδων από υπνοδωμάτια 54.167

Ο Φ.Π.Α. και οι συντελεστές του

Αγορές αγαθών και υπηρεσιών που υπάγονται στον ΦΠΑ

1. Αγορές αγαθών και Υπηρεσιών με συντελεστή ΦΠΑ 6%

α. Πάγια περιουσιακά στοιχεία σε μηχανήματα :

- Είδη μηχανημάτων πάγιας χρήσης και εξοπλισμός που δεν εντάσσονται στην κατηγορία των ειδών πολυτελούς κατασκευής και προέλευσης και που θεωρούνται «αναγκαίας» χρήσης

β. Πάγια περιουσιακά στοιχεία σε εξοπλισμό επίπλων – σκευών

- Επίπλωση γραφείου κ.λ.π.

γ. Γενικά έξοδα : γραφική ύλη, διαφήμιση, αγγελίες, δημοσιεύσεις κ.λ.π.

ε. Αναλώσιμα υλικά : τρόφιμα – ποτά και είδη καθαριότητας

2. Αγορές αγαθών και υπηρεσιών με συντελεστή ΦΠΑ 19%

α. Πάγια περιουσιακά στοιχεία σε μηχανήματα :

- Είδη μηχανημάτων και εξοπλισμός που δεν εντάσσονται στα είδη πολυτελείας, όπως λέβητες κεντρικής θέρμανσης κ.λ.π.

β. Πάγια περιουσιακά στοιχεία σε εξοπλισμό επίπλων – σκευών και ιματισμού :

- νεροχύτες μεταλλικοί, είδη κουζίνας κοινά (μαχαιροπίρουνα κ.λ.π.)
- προϊόντα από πλαστική ύλη

γ. Αναλώσιμα υλικά : Είδη καθαριότητας – τρόφιμα :

- σαπούνια αρωματικά
- είδη ζαχαροπλαστικής, αρτοποιίας: μπισκότα, γλυκά ταψιού, καραμέλες, παγωτά

3. Αγορές αγαθών και υπηρεσιών με συντελεστή 36%

α. Πάγια περιουσιακά στοιχεία σε μηχανήματα :

- κατηγορία μηχανημάτων και εξοπλισμού πολυτελών ειδών, όπως μηχανήματα για την υπαγόρευση και άλλες συσκευές εγγραφής ή αναπαραγωγής του ήχου ή της εικόνας, φωτογραφικές μηχανές, μικρόφωνα, μεγάφωνα κ.λ.π.
- είδη κουζίνας : μαχαιροπίρουνα, κουτάλια, επάργυρα ή επίχρυσα, λαβές επίχρυσες ή επάργυρες, σπάτουλες σερβιρίσματος γλυκισμάτων κ.α.
- πολύτιμα μέταλλα, κοσμήματα, αλαβάστρινα είδη

β. Αναλώσιμα υλικά : τρόφιμα – ποτά και είδη καθαριότητας

- συκώτια (φρούα – γκρα) χήνας και πάπιας, ψάρια ενυδρείου, αστακοί, γαρίδες, στρείδια, μύδια, χυμοί ανανά, μπανάνας κ.λ.π.

Διάθεση (πώληση) υπηρεσιών – αγαθών που υπάγονται στο ΦΠΑ

1. Διάθεση αγαθών – υπηρεσιών με συντελεστή 6%

- α. Τα έσοδα εκμετάλλευσης από τον κλάδο υπνοδωματίων
- β. Οι τηλεφωνικές συνδιαλέξεις πελατών (τηλεφωνικά έσοδα)
- γ. Τα έσοδα από τους κλάδους εκμετάλλευσης μπουφέ, εστιατόριο, πλυντήριο, κ.α. (εξαιρούνται οι κλάδοι μπαρ, νάιτ – κλαμπ που υπάγονται στο συντελεστή ΦΠΑ 35% εφ' όσον πωλούν είδη που υπάγονται στον υψηλό συντελεστή)

Υποχρέωση επίδοσης δήλωσης του ΦΠΑ

Η επιχείρηση που υποχρεώνεται να επιδώσει δήλωση ΦΠΑ (άρθρο 31 του Ν.1642/86) οφείλει να υποβάλλει στο δημόσιο ταμείο :

1. Προσωρινή δήλωση

α. Μέχρι την 20^η ημέρα κάθε μήνα, εφ' όσον τηρεί βιβλία β' κατηγορίας του ΚΦΣ και

β. Μέχρι την 25^η μέρα κάθε μήνα, εφ' όσον τηρεί βιβλία Γ' κατηγορίας του ΚΦΣ

Η δήλωση περιλαμβάνει, χωριστά κατά συντελεστή, τα ποσά που έχουν υπαχθεί στο φόρο του προηγούμενου μήνα, την αξία των εξαγωγών και λοιπών απαλλασσόμενων πράξεων, το φόρο που αναλογεί στις προβλεπόμενες εκπτώσεις, καθώς και τη διαφορά φόρου που προκύπτει.

Όσοι δεν τηρούν βιβλία ή όσοι τηρούν βιβλία της Α' κατηγορίας του ΚΦΣ επιδίδουν την πιο πάνω Προσωρινή δήλωση κάθε τρεις (3) μήνες, μέχρι και τη 15^η ημέρα του μήνα που ακολουθεί το τρίμηνο.

Σε περίπτωση εκπρόθεσμης δήλωσης, απαιτείται, πριν από την υποβολή της στο Δημόσιο Ταμείο, θεώρησή της από τον αρμόδιο οικονομικό έφορο ο οποίος υπολογίζει και τη σχετική προσαύξηση.

Σε περίπτωση αρνητικής δήλωσης, η επίδοσή της γίνεται στην αρμόδια Οικονομική Εφορία.

Εκκαθαριστική Δήλωση

Στην οικονομική εφορία μέσα σε δύο (2) μήνες από τη λήξη της διαχειριστικής περιόδου. Η δήλωση αυτή περιλαμβάνει τα ποσά των προσωρινών δηλώσεων οι οποίες αφορούν τη διαχειριστική περίοδο που έληξε μετά το διακανονισμό που έγινε (άρθρο 26 του νόμο 1642/86).

Προσδιορισμός του ΦΠΑ και των τελών παρεπιδημούντων

Διευκρινίζεται, με την ευκαιρία του προσδιορισμού των τελών παρεπιδημούντων, ότι τα ξενοδοχεία – ανά την ελληνική επικράτεια – που η περιοχή στην οποία ανεγέρθηκαν χαρακτηρίστηκε ξενοδοχειακή και λειτουργούν αυτά καθ' αυτά ως ξενοδοχεία με έγκριση του ΕΟΤ υπάγονται στο ποσοστό 4,5%, ενώ τα ξενοδοχεία σε περιοχές που δεν χαρακτηρίστηκαν ως ξενοδοχειακές, καθώς και τα ενοικιαζόμενα δωμάτια ύπνου στις κοινότητες, έστω και αν ανήκουν σε ξενοδοχειακή περιοχή, υπάγονται στο ποσοστό 5% των τελών παρεπιδημούντων.

Τα παραπάνω ποσοστά υπολογίζονται ανάλογα και πρέπει να αποδίδονται από τις ξενοδοχειακές μονάδες στο δήμο ή στην κοινότητα της περιοχής τους, κάθε μήνα.

Υπενθυμίζεται ότι τα τέλη αυτά βαρύνουν τον πελάτη (καταναλωτή).

Θα πρέπει, έτσι, μετά τις παραπάνω διευκρινίσεις και με δεδομένο το γεγονός ότι τα τέλη παρεπιδημούντων υπολογίζονται μόνο πάνω στα έσοδα των υπνοδωματίων, να προβαίνουμε – χωρίς καμία άλλη υπόδειξη – στην απενσωμάτωσή τους, από κοινού με το ΦΠΑ, αρκεί να μας δίνεται το 4,5% ή το 5% για τους Δήμους ή τις Κοινότητες αντίστοιχα. Όσο για τον ΦΠΑ είναι καθορισμένος, δηλαδή 6% αφού ο κλάδος υπνοδωματίων των ξενοδοχειακών επιχειρήσεων υπάγεται στο χαμηλό συντελεστή ΦΠΑ.

Η απενσωμάτωση, τόσο του ΦΠΑ, όσο και των τελών παρεπιδημούντων που εφαρμόζεται ταυτόχρονα, μπορεί να καταχωρηθεί στα λογιστικά βιβλία Ημερολόγιο), είτε με βάση την Ημερήσια κατάσταση κίνησης πελατών (M/C) καθημερινά, είτε με βάση τη Συγκεντρωτική Main – Courante, κάθε τέλος του μήνα.

Το ξενοδοχειακό επιμελητήριο Ελλάδας παίρνοντας μια κάποια θέση σχετικά με το χρόνο καταχώρησης των εγγράφων στο Ημερολόγιο και Γενικό Καθολικό με βάση πάντοτε τη M/C διευκρίνισε στα Ξενοδοχεία πως πρέπει αυτές (οι εγγραφές) να γίνονται καθημερινά.

Παράδειγμα 1° : Η Αναλυτική Μ/Σ της 3/2/20.. δείχνει την εξής κίνηση πελατών πρακτορείου «ΣΟΛ»: Υπνοδωμάτια 100.000 Στην τιμή αυτή περιλαμβάνεται ο ΦΠΑ 6% και τα τέλη παρεπιδημούντων 4,5%. Με βάση τα παραπάνω το ξενοδοχείο ενεργεί στο Ημερολόγιο τις πιο κάτω εγγραφές :

_____ » _____			
Πελάτες		100.000	
Πρακτορείο «ΣΟΛ»	<u>100.000</u>		
Έσοδα εκμετάλλευσης			100.000
Υπνοδωμάτια	<u>100.000</u>		
Ως Μ/Σ της 3/2/20..			
_____ do _____			
Έσοδα εκμετάλλευσης		100.000	
Έσοδα εκμετάλλευσης	<u>100.000</u>		
Υπνοδωμάτια			100.000
Ως Μ/Σ της 3/2/20..	<u>100.000</u>		
_____ do _____			
Έσοδα εκμετάλλευσης		5.660	
ΦΠΑ			5.6600
Ελληνικό Δημόσιο – ΦΠΑ 6%	<u>5.660</u>		
Λογίζεται ΦΠΑ Εσόδων εκμετάλλευσης ως Μ/Σ			
_____ do _____			
Φόροι - Τέλη		4.062	
Τέλη παρεπιδημούντων	<u>4.062</u>		
Υποχρεώσεις από			4.062
φόρους - τέλη			
Λογίζονται τέλη παρεπιδημούντων			
_____ » _____			

Εφ' όσον το ξενοδοχείο συμπληρώσει το έντυπο περιοδικής εκκαθάρισης ΦΠΑ έστω στις 20/3/20.. (μέσα δηλαδή στην 25νθήμερη υποχρεωτική προθεσμία που προβλέπει ο νόμος 1642/86 περί ΦΠΑ για τους τηρούντες βιβλία Γ' κατηγορίας του ΚΦΣ) και διαπιστώσει τα εξής : ΦΠΑ εκροών 169.811 και ΦΠΑ εισροών (υποτιθέμενο ποσό) 100.000.

Τότε θα καταχωρήσει στο Ημερολόγιο την παρακάτω εγγραφή :

_____ **20/3** _____

ΦΠΑ		69.811	
Ελληνικό Δημόσιο – ΦΠΑ 6%	<u>69.811</u>		
ΦΠΑ – Ελληνικό Δημόσιο			69.811
Λογίζεται οφειλόμενος ΦΠΑ Φεβρουαρίου			

_____ » _____

Και με την απόδοση του ΦΠΑ στο Δημόσιο, η εγγραφή:

	15/3/20..		
ΦΠΑ – Ελληνικό Δημόσιο		69.811	
Ταμείο			69.811
Απόδοση (εξόφληση) οφειλόμενου ΦΠΑ			
Φεβρουαρίου			

_____ » _____

Εάν το ξενοδοχείο προβεί σε εκπρόθεσμη απόδοση του ΦΠΑ, έστω την 30/3/20..., δηλαδή πέντε (5) ημέρες αργότερα από την καθορισμένη ημερομηνία (25/3), τότε το πληρωτέο ποσό του ΦΠΑ εκρών Φεβρουαρίου, θα επιβαρυνθεί με προσαύξηση 10% (ποσοστό που αντιστοιχεί σε κάθε μήνα καθυστέρησης και μέχρι 100%), λόγω εκπρόθεσμης υποβολής προσωρινής δήλωσης ΦΠΑ για το μήνα αυτό. Στην περίπτωση αυτή, αντί της παραπάνω :

Θα γίνει η εγγραφή :

ΦΠΑ – Ελληνικό δημόσιο		69.811	
Δαπάνες μη εκπιπτόμενες του φόρου		6.981	
Προσαυξήσεις	<u>6.981</u>		
Ταμείο			76.792
Εξόφληση οφειλόμενου ΦΠΑ Φεβρουαρίου με			
προσαύξηση (10% X 69.811), λόγω εκπρόθεσμης			
υποβολής προσωρινής δήλωσης ΦΠΑ			

_____ » _____

Η φορολογητέα αξία ως βάση υπολογισμού του Φ.Π.Α.

1. Η φορολογητέα αξία στα αγαθά και τις παροχές υπηρεσιών

Σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 15, στην παράδοση αγαθών και στην παροχή υπηρεσιών στο εσωτερικό, ως φορολογητέα αξία λαμβάνεται η αντιπαροχή που έλαβε ή που πρόκειται να λάβει ο προμηθευτής των αγαθών ή αυτός που

παρέχει τις υπηρεσίες, προσαυξημένη με οποιαδήποτε άλλη παροχή συνδέεται άμεσα με την αντιπαροχή, είτε αυτή εκφράζεται σε χρήμα, είτε όχι.

Παράδειγμα : Ξενοδοχείο ανταλλάσσει παλιό αυτοκίνητο αξίας 600.000 δρχ. με καινούριο αξίας 2.000.000 δρχ. και πληρώνει τη διαφορά (δρχ. 1.400.000). Στην περίπτωση αυτή η βάση του φόρου θα είναι συνολική αντιπαροχή, δηλαδή 2.000.000 δρχ. για τον έμπορο αυτοκινήτων. Και επίσης, η βάση του φόρου για το ξενοδοχείο, όπως εξ' άλλου αναφέρεται στη διάταξη αυτή, είναι το ίδιο ποσό των 2.000.000 δρχ. μια και στη συνολική παροχή περιλαμβάνεται και οποιαδήποτε παροχή συνδέεται άμεσα με την αντιπαροχή, ανεξάρτητα αν αυτή προσφέρεται από το λήπτη των αγαθών και υπηρεσιών ή από τρίτα πρόσωπα.

2. Η φορολογητέα αξία στα έξοδα

Στη φορολογητέα αξία περιλαμβάνονται όλα τα παρεπόμενα έξοδα που επιβαρύνουν τον αγοραστή των αγαθών ή το λήπτη των υπηρεσιών, όπως λ.χ.

- έξοδα προμήθειας
- έξοδα μεσιτείας
- έξοδα συσκευασίας
- έξοδα ασφάλισης
- έξοδα μεταφοράς, φορτοεκφόρτωσης κ.α.

Ο υπολογισμός του φόρου προστιθέμενης αξίας (ΦΠΑ) πάνω στα γενικά έξοδα, τα καύσιμα και υλικά συσκευασίας, Συντελεστές καυσίμων. Τηλεφωνικά έσοδα

1. Γενικά έξοδα

Προβλέπεται, όσον αφορά τον ΦΠΑ των γενικών εξόδων, να υπολογίζονται αυτά ανάλογα με την πηγή προέλευσής τους ως εξής :

α. Τα έξοδα ΔΕΗ, ΟΤΕ, Τηλεφωνικά, ΕΛΤΑ, ΔΕΥΑΡ κ.α., με βάση την απόδειξη πληρωμής, την οποία εκδίδει καθεμιά από τις παραπάνω δημόσιες επιχειρήσεις ή

οργανισμούς και που σ' αυτήν αναγράφεται ο φόρος προστιθέμενης αξίας τον οποίο αναλαμβάνει να εξοφλήσει το ξενοδοχείο ή οποιαδήποτε εμπορική ή βιομηχανική επιχείρηση, μαζί με το αναγραφόμενο ποσό πληρωμής (έξοδο).

Στην προκειμένη περίπτωση το λογιστήριο καταχωρεί σε σχετική εγγραφή χωριστά το καθαρό έξοδο και χωριστά τον ΦΠΑ με τον οποί επιβαρύνεται το έξοδο, προκειμένου να ενεργήσει για την εξόφληση τόσο του εξόδου, όσο και του ΦΠΑ. Ο ΦΠΑ, ΔΕΗ, ΟΤΕ εντάσσεται στο συντελεστή 19%. Ο ΦΠΑ για τους λογαριασμούς αυτούς είναι εκπιπτόμενος (εκπεστέος).

β. Τα έξοδα, όπως διαφήμιση, αγγελίες σε εφημερίδες, γραφική ύλη, αμοιβές τρίτων κ.α. με βάση το συντελεστή ΦΠΑ στην κατηγορία του οποίου εντάσσονται (υπάγονται) και που αναγράφεται στο τιμολόγιο του πωλητή ή αυτού που παρέχει υπηρεσία. Πάντως, ο συντελεστής ΦΠΑ για τις επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών έχει ήδη υπαχθεί στην κατηγορία αγαθών ή υπηρεσιών του 6% ή 19%.

Παράδειγμα : Το ξενοδοχείο «ΚΑΠΑ» υπολογίζει τους λογαριασμούς : ΔΕΗ 10.000 και ΟΤΕ 5.000 δρχ. με επιβάρυνση συντελεστή ΦΠΑ 18% επιπλέον για τα έξοδα αυτά, ως αποδ. ΟΤΕ Νο ... και ΔΕΗ Νο...

Θα γίνει η εγγραφή:

_____	»	_____	
Γενικά έξοδα			15.000
Δ.Ε.Η.		10.000	
Ο.Τ.Ε.		<u>5.000</u>	
ΦΠΑ			2.700
Ελληνικό Δημόσιο – ΦΠΑ 18%		<u>2.700</u>	
			17.700
Γενικά έξοδα πληρωτέα			
Υπολογισμός εξόδων ΔΕΗ, ΟΤΕ και ΦΠΑ γενικών			
εξόδων ως αποδ. Νο ..... και Νο			
_____	»	_____	

Με την εξόφληση των λογαριασμών ΔΕΗ και ΟΤΕ, θα γίνει η εγγραφή :

_____	»	_____	
Γενικά έξοδα πληρωτέα			17.000
Ταμείο			17.000
Εξόφληση λογαριασμού ΔΕΗ και ΟΤΕ		_____	
_____	»	_____	

Καύσιμα

Τα καύσιμα υπάγονται στον ΦΠΑ, αν πρόκειται να χρησιμοποιηθούν για τη λειτουργία των εγκαταστάσεων της επιχείρησης και όχι όταν πρόκειται να χρησιμοποιηθούν οπουδήποτε αλλού, όπως λ.χ. για την κίνηση των ΙΧ αυτοκινήτων μέχρις εννέα θέσεων. Ο ΦΠΑ είναι εκπεστέος. Πέραν των εννέα θέσεων τα καύσιμα φορολογούνται με συντελεστή ΦΠΑ 36%.

Παράδειγμα : Το ξενοδοχείο «Ρ» αγοράζει ντίζελ πετρέλαιο 200 λίτρα με περιεκτικότητα 0,3% θείου, για τη λειτουργία των μηχανικών του εγκαταστάσεων από το πρατήριο υγρών καυσίμων «ΕΚΟ» με πίστωση, ως τ/γ Νο... και προς 38,8 δρχ./λίτρο μαζί με ΦΠΑ. Συντελεστής ΦΠΑ 5,12%.

Θα γίνει η εγγραφή :

_____	»	_____	
Καύσιμα			7.380
Ντίζελ		7.380	
ΦΠΑ			380
Ελληνικό Δημόσιο – ΦΠΑ		<u>380</u>	
Προμηθευτές			7.760
Ε.Κ.Ο.		<u>7.760</u>	
Αγορά ντίζελ από ΕΚΟ με πίστωση ως τ/γ Νο ...			
		$7.760 \times \frac{0,05152}{1,05152} = 380$	
_____	»	_____	

Υλικά συσκευασίας :

Αυτά υπάγονται στον ΦΠΑ ως εξής :

α. Τα μη επιστρεφόμενα προσθέτονται στην αξία του προϊόντος και φορολογούνται με τον ίδιο συντελεστή

β. Τα επιστρεφόμενα υλικά συσκευασίας φορολογούνται με δικό τους συντελεστή σύμφωνα με την αξία τους.

Παράδειγμα : Το ξενοδοχείο αγοράζει μετρητοίς αναψυκτικά αξίας 3.000 δρχ., από τις οποίες ποσό 1.000 δρχ. είναι η αξία των επιστρεφόμενων υλικών συσκευασίας (κενά δοχεία). Συντελεστής περιεχομένου και κενό δοχείων αναψυκτικών 6%, ως τ/μ Νο....

Θα γίνει η εγγραφή :

_____»_____		
Αναλώσιμα υλικά αποθήκης		2.000
Αναψυκτικά	<u>2.000</u>	
Υλικά συσκευασίας		2.000
Κενά δοχεία επιστρεφόμενα	<u>1.000</u>	
ΦΠΑ		180
Ελληνικό Δημόσιο – ΦΠΑ 6%	<u>180</u>	
Ταμείο		3.180
Αγορά αναψυκτικών ως τιμ. Νο ...		
_____»_____		

Συντελεστές καυσίμων :

Τα καύσιμα (πετρέλαιο, βενζίνη, μαζούτ, ντίζελ κ.α.) ανήκουν στην κατηγορία των έτοιμων πετρελαιοειδών προϊόντων και διευκρινίζεται ότι :

Ο ΦΠΑ καυσίμων και γενικά των πετρελαιοειδών προϊόντων εκπίπτει, εφ' όσον ο φορολογούμενος χρησιμοποιεί τα προϊόντα αυτά είτε ως πρώτη ύλη είτε ως βοηθητική ύλη για την παραγωγή προϊόντων τα οποία υπόκεινται στο φόρο, είτε για την παροχή φορολογητέων υπηρεσιών, λ.χ. ξενοδοχειακές επιχειρήσεις (άρθρο 37 παρ. 7 του νόμου).

Ο εκπιπτόμενος φόρος υπολογίζεται με τους κανόνες της εσωτερικής προεξόφλησης (υφαίρεσης).

Ο ΦΠΑ που επιβαρύνει τη σούπερ βενζίνη είναι 18,776 δρχ. ανά λίτρο βενζίνης, για την απλή ο ΦΠΑ είναι 17,521 δρχ. ανά λίτρο, για το πετρέλαιο (ντίζελ) 0,3%. Ο ΦΠΑ είναι 1,95 δρχ. για τα ντίζελ 0,5% ο ΦΠΑ είναι 1,93 δρχ. και για το μαζούτ 1,49 1,38 δρχ. ανά λίτρο.

Τα παραπάνω ποσά θα εκπίπτουν όταν ο επαγγελματίας θα αποδίδει στο Δημόσιο Ταμείο τον ΦΠΑ για τις εισπράξεις από τη διάθεση των προϊόντων του ή των υπηρεσιών που παρείχε. Δηλαδή, ο ξενοδόχος και κάθε επιχειρηματίας ή επαγγελματίας θα πληρώνει στην κανονική τιμή τα καύσιμα που αγοράζει, αλλά όταν θ' αποδίδει στο Δημόσιο τον ΦΠΑ, θα αφαιρεί από το συνολικό ποσό που οφείλει να αποδώσει τον ΦΠΑ που έχει πληρώσει στα καύσιμά του.

Η ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ΣΤΟ ΤΕΛΟΣ ΤΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΙΚΗΣ ΧΡΗΣΗΣ

Γενικά

Στο τέλος της διαχειριστικής χρήσης, η κάθε ανώνυμη εταιρεία θα πρέπει, σύμφωνα και με τις σχετικές διατάξεις του ΚΦΣ και του Ν.2190, να προσδιορίσει το τελικό αποτέλεσμα της χρήσης και να συντάξει τον ισολογισμό τέλους χρήσης.

Αλλά για να προσδιορίσει το τελικό αποτέλεσμα της χρήσης και να συνταχθεί ο ισολογισμός τέλους χρήσης, ακολουθείται μια σειρά ενεργειών που συνιστούν την όλη λογιστική εργασία στο τέλος της χρήσης και που αναφέρονται στις γενικές αρχές της λογιστικής.

Απογραφή τέλους χρήσης

Σύμφωνα με τον ΚΦΣ (ΠΔ 356/86) κάθε επιχειρηματίας που τηρεί βιβλία Γ'κατηγορίας είναι υποχρεωμένος στο τέλος κάθε διαχειριστικής χρήσης να κάνει γενική απογραφή.

Η απογραφή καταχωρείται στο Βιβλίο απογραφών και ισολογισμών που βέβαια πρέπει να έχει θεωρηθεί, πριν χρησιμοποιηθεί, από την αρμόδια Εφορία. Η προθεσμία για τη σύνταξη της απογραφής στο τέλος της χρήσης είναι αρχικά δύο μήνες από τη λήξη της διαχειριστικής περιόδου, μπορεί όμως να παραταθεί ύστερα από έγκριση του οικονομικού εφόρου, εφ' όσον υπάρχουν ειδικοί λόγοι.

Η αποτίμηση των περιουσιακών στοιχείων των ξενοδοχειακών Α.Ε. και κάθε ΑΕ γίνεται με βάση τις σχετικές διατάξεις του Ν.2190 και του ΚΑΦ (Ο ΚΦΣ εφαρμόζεται εφ' όσον δεν υπάρχει ειδική ρύθμιση του Ν.2190).

Έτσι :

1. Τα χρεόγραφα και τα αναλώσιμα υλικά αποθήκης (ή εμπορεύματα), σύμφωνα με το Ν.2190, αποτιμούνται στη συνολικά χαμηλότερη τιμή μεταξύ τιμής κτήσης και τρέχουσας τιμής κατά την ημέρα που γίνεται η απογραφή. Δηλαδή, παίρνετε για κάθε

είδος χωριστά, η τιμή κτήσης και η τρέχουσα τιμή, και με βάση το μικρότερο άθροισμα θα γίνει η αποτίμηση.

2. Τα πάγια στοιχεία αποτιμούνται στην τιμή που αποκτήθηκαν ή κατασκευάστηκαν, αυξημένη με τις δαπάνες βελτίωσης και μειωμένη με τις νόμιμες αποσβέσεις.

3. Οι απαιτήσεις οι ανεπίδεκτες είσπραξης αποσβένονται εξολοκλήρου, ενώ οι επισφαλείς αναγράφονται κατά την πιθανή τους αξία. Για κάθε επισφαλή απαίτηση που δεν έχει ακόμη αποσβεστεί εξολοκλήρου, αναγράφεται στην απογραφή το αρχικό ποσό, το ποσό των αποσβέσεων και το υπόλοιπο αναπόσβεστο τμήμα της απαίτησης.

4. Οι ομολογίες που έχει εκδώσει η εταιρεία αναγράφονται στο Παθητικό στην τιμή που είναι υποχρεωμένη η εταιρεία να τις εξοφλήσει.

Ο ισολογισμός τέλους χρήσης

Με τον ισολογισμό τέλους χρήσης (ισολογισμός εταιρικής χρήσης) προσδιορίζεται η οικονομική κατάσταση της εταιρείας στο τέλος της διαχειριστικής χρήσης. Επίσης, ο ισολογισμός δίνει τα απαραίτητα εκείνα στοιχεία που με την ανάλυση και τη μελέτη τους, οι ενδιαφερόμενοι θα οδηγηθούν σε χρήσιμα και απαραίτητα συμπεράσματα για τη μέχρι τώρα πορεία των εργασιών της εταιρείας αλλά και για τη μελλοντική.

Ο ισολογισμός καταχωρείται στο ίδιο βιβλίο με την απογραφή και αμέσως μετά την καταχώρηση της απογραφής. Η κατάρτιση του ισολογισμού πρέπει να έχει τελειώσει μέσα σε δύο μήνες από τη μέρα που λήγει η διαχειριστική χρήση. Η προθεσμία αυτή μπορεί να παραταθεί από την αρμόδια Εφορία, εφ' όσον υπάρχουν ειδικοί λόγοι.

Έτσι ο ισολογισμός πρέπει να εμφανίζει χωριστά:

α. Τα πάγια περιουσιακά στοιχεία κατά τις εξής διακρίσεις : Γήπεδα ή οικόπεδα, κτίρια, μηχανήματα και εγκαταστάσεις.

β. Τα κυκλοφοριακά περιουσιακά στοιχεία κατά τις εξής διακρίσεις:

1. Αναλώσιμα υλικά αποθήκης (ή αποθήκη αναλώσιμων), δηλαδή τρόφιμα, ποτά, είδη καθαριότητας κ.λ.π.

2. Εισπρακτέες αξίες, απαιτήσεις βραχυπρόθεσμες (μέχρι ενός χρόνου), μεταβατικοί λογαριασμοί ενεργητικού, έξοδα επόμενης χρήσης.

γ. Τα διαθέσιμα περιουσιακά στοιχεία κατά τις εξής διακρίσεις : Τράπεζες (λογαριασμοί όψης και βραχυπρόθεσμοι λογαριασμοί), εξωτερικό συνάλλαγμα (διαθέσιμο), ταμείο, τοκομερίδια, ληξιπρόθεσμα και κάθε άλλο περιουσιακό στοιχείο βέβαιης και άμεσης ρευστοποίησης.

δ. Το χρεωστικό υπόλοιπο του λογαριασμού Αποτελέσματα χρήσης των περασμένων χρήσεων και της χρήσης που μόλις έκλεισε.

Στο παθητικό

α. Το ίδιο κεφάλαιο κατά τις εξής διακρίσεις : μετοχικό κεφάλαιο (αναφέρεται και ο αριθμός των μετοχών και η ονομαστική αξία κάθε μετοχής)

β. Οι προβλέψεις για υποτίμηση στοιχείων του ενεργητικού (εφ' όσον βέβαια, δεν εμφανίζουν αφαιρετικά από τα στοιχεία που ανήκουν)

γ. Οι υποχρεώσεις (ξένο κεφάλαιο) κατά τις εξής διακρίσεις :

1) Μακροπρόθεσμες (πάνω από ένα έτος)

2) Βραχυπρόθεσμες (μέχρι ένα έτος)

δ. Το αδιάθετο υπόλοιπο των καθαρών κερδών

Οι λογαριασμοί τάξης αναγράφονται στο τέλος του ισολογισμού με ξεχωριστά αθροίσματα.

Αποτελέσματα χρήσης

Για τις ξενοδοχειακές ΑΕ, και κάθε ΑΕ η διάρθρωση και γενικά η εμφάνιση του λογαριασμού Αποτελέσματα χρήσης καθορίζεται από το νόμο. Έτσι το άρθρο 42β του Ν.2190 ορίζει αρχικά ότι ο λογαριασμός Αποτελέσματα Χρήσης πρέπει να είναι πλήρης και σαφής και να εμφανίζει τα πραγματικά κέρδη και τις ζημιές που πραγματοποίησε η εταιρεία. Στη συνέχεια, το ίδιο άρθρο καθορίζει τα κονδύλια που πρέπει χωριστά να εμφανίζει ο λογαριασμός αυτός.

Αυτά είναι τα εξής : το μεικτό κέρδος της επιχείρησης που προκύπτει ύστερα από την αφαίρεση του κόστους παραγωγής.

Από το μεικτό κέρδος αφαιρούνται :

- α) Τα έξοδα διοίκησης
- β) Τα έξοδα χρηματοδότησης
- γ) Τα έξοδα διάθεσης των προϊόντων ή των εμπορευμάτων ή των υπηρεσιών

Στη συνέχεια προσθέτονται :

- α) Τα έσοδα ή κέρδη από συμμετοχές της εταιρείας
- β) Τα έσοδα ή κέρδη από παρεπόμενες ασχολίες της εταιρείας
- γ) Οι πιστωτικοί τόκοι (τόκοι – έσοδα)
- δ) Οι έκτακτες ωφέλειες ή τα έκτακτα κέρδη

Στη συνέχεια από το άθροισμα αφαιρούνται οι έκτακτες επιβαρύνσεις, οι ζημιές ή οι προβλέψεις εφ' όσον δεν βαρύνουν το κόστος των πωλήσεων.

Τέλος από τα κέρδη που τελικά θα προκύψουν, αφαιρούνται οι φόροι.

Ανάλυση του λογαριασμού «Αποτελέσματα Χρήσης» (N.2190)

Ξενοδοχειακής ανώνυμης εταιρείας «Ο»

Χρήση 2006

Μεικτό κέρδος		.....
(από παροχή υπηρεσιών – πωλήσεις)		
Μείον		
Έξοδα διοίκησης		
Γενικά έξοδα	.....	
Μισθοί	.....	
Εργοδοτικές εισφορές	.....	
Αμοιβές τρίτων	.....	
Έξοδα προσωπικού	.....	
Αποσβέσεις	.....	
Ασφάλιστρα	.....	
Επισκευές – Συντηρήσεις	<u>.....</u>	.....
Έξοδα χρηματοδότησης		
Τόκοι	.....	
Προμήθειες τραπεζών	.....	
Έξοδα διαχείρισης		
(από παροχή υπηρεσιών – προϊόντα)		
Εκπτώσεις	.....	
Υλικά συσκευασίας	.....	
Προμήθειες πρακτορείων	.....	
Φόροι & Τέλη	.....	
Συν		
Κέρδη ή έσοδα συμμετοχής		
Κέρδη ή έσοδα από διάθεση		
(από παροχή υπηρεσιών – προϊόντων)		
Έσοδα εκμετάλλευσης	.....	
Έσοδα από μισθώματα		
καταστημάτων & βιτρινών	.....	
Έσοδα από ενοικίαση		
αίθουσας εκδηλώσεων	<u>.....</u>	
Κέρδη ή έσοδα από		
έκτακτες ωφέλειες		
Έσοδα από επισφαλείς		
απαιτήσεις	.....	
Έκτακτα έσοδα	<u>.....</u>	.....
Μείον διάφορα έξοδα και ζημίες	.....	.....
Μείον φόροι κερδών χρήσης	<u>.....</u>	<u>.....</u>
Καθαρά κέρδη χρήσης		<u>.....</u>

Αποθεματικά κεφάλαια

Έννοια : Τα αποθεματικά κεφάλαια αποτελούν μέρος της εταιρικής καθαρής περιουσίας, πολλές φορές μεγαλύτερης σημασίας και απ' αυτήν του μετοχικού κεφαλαίου της ξενοδοχειακής Α.Ε. Η τυπική διαφορά των αποθεματικών από το μετοχικό κεφάλαιο οφείλεται στο διαφορετικό τρόπο συγκρότησής τους σε νομικές, ιδιωτικοοικονομικές και φορολογικές απαιτήσεις.

Σκοποί : Για το σχηματισμό των αποθεματικών κεφαλαίων η ξενοδοχειακή Α.Ε. μπορεί να αποβλέπει στον τρόπο με τον οποίο θα χρησιμοποιήσει αυτά ως εξής :

α. Για αύξηση της οικονομικής δυναμικότητας και ανάπτυξης της επιχείρησης με την επέκταση λ.χ. των κτιριακών της εγκαταστάσεων. φυσικά, τα εν λόγω αποθεματικά εξακολουθούν να εμφανίζονται στον ισολογισμό και μετά τη χρησιμοποίησή τους, αφού μ' αυτήν επέρχεται μετατροπή ενός στοιχείου του ενεργητικού σε άλλο.

Παράδειγμα : Έστω ότι η ξενοδοχειακή ΑΕ «Η» έχει σχηματίσει αποθεματικό 2.000.000 δρχ. για επέκταση των κτιριακών της εγκαταστάσεων με την αγορά οικοπέδου. Αν αγοράσει το οικόπεδο αυτό, η σχετική εγγραφή θα είναι : Χρέωση λογαριασμού οικόπεδα και πίστωση λογαριασμού Ταμείο, δηλαδή η χρησιμοποίηση του πιο πάνω αποθεματικού θα έχει τη συνέπεια της μετατροπής των μετρητών σε οικόπεδα.

β. Για απόσβεση μελλοντικών ζημιών.

Με τη χρησιμοποίηση των αποθεματικών αυτών πετυχαίνεται η διαφύλαξη της ακεραιότητας του μετοχικού κεφαλαίου. Τα αποθεματικά αυτά παύουν να εμφανίζονται στον ισολογισμό μετά τη χρησιμοποίησή τους για το σκοπό που προορίστηκαν.

γ. Για αποθεματικά που προορίζονται για διανομή στους μετόχους. Με αυτά τα αποθεματικά ενισχύεται το μέρισμα κατά τις χρήσεις, κατά τις οποίες δεν προέκυψαν επαρκή κέρδη και γίνεται ομαλή, κατά το δυνατό, η εξυπηρέτηση του μετοχικού κεφαλαίου. Τα αποθεματικά αυτά παύουν να εμφανίζονται στον ισολογισμό μετά τη χρησιμοποίησή τους.

Ακόμη αποθεματικά σχηματίζονται και για ειδικούς σκοπούς, όπως για εξαγορά ιδρυτικών τίτλων που εκδόθηκαν, για απόσβεση μετοχικού κεφαλαίου κ.λ.π.

Κατηγορίες αποθεματικών

Τα αποθεματικά κεφάλαια, ανάλογα με το σκοπό σύστασής τους ή για να καλυφθούν με αυτά οι ανάγκες της εταιρείας, διαιρούνται στις παρακάτω κατηγορίες:

1. Τακτικό αποθεματικό : Η σύσταση του τακτικού αποθεματικού είναι υποχρεωτική για τις ξενοδοχειακές Α.Ε. όπως και για κάθε άλλη Α.Ε. (Ν.2190). Το ποσοστό κράτησης για τη δημιουργία του ανέρχεται στο 1/20 τουλάχιστον (μπορεί να ορίζεται ποσοστό μεγαλύτερο από αυτό) επί των ετήσιων καθαρών κερδών. Η κράτηση αυτή παύει να είναι υποχρεωτική στην περίπτωση που το τακτικό αποθεματικό φθάσει το 1/3 τουλάχιστον του μετοχικού κεφαλαίου.

2. Έκτακτα αποθεματικά : Ο σχηματισμός των έκτακτων αποθεματικών μπορεί να γίνει είτε με ρητή διάταξη του καταστατικού είτε με απόφαση της Γ.Σ. των μετόχων.

3. Αφανή αποθεματικά : Σε αντίθεση με τα αποθεματικά που προαναφέρθηκαν (τακτικά, έκτακτα), τα οποία και ονομάζονται εμφανή ή φανερά και που απεικονίζονται λογιστικά, υπάρχει και μια άλλη κατηγορία αποθεματικών, ίσης σπουδαιότητας με τα εμφανή από άποψη οικονομικής σημασίας για τις εταιρείες. Όμως απεικονίζονται κατά τρόπο ελλιπή ή και καθόλου, γι' αυτό και ονομάζονται «αφανή αποθεματικά». Τα αποθεματικά αυτά σχηματίζονται όταν η καθαρή

περιουσία της επιχείρησης εμφανίζεται, μέσω του ισολογισμού, μικρότερη από την πραγματική.

Η καθαρή περιουσία της ξενοδοχειακής Α.Ε. και κάθε Α.Ε. εμφανίζεται μικρότερη από την πραγματική, όταν μέσω του ισολογισμού παρουσιάζεται είτε η περιουσία της (το ενεργητικό της μικρότερο από το πραγματικό) είτε και το ενεργητικό της μικρότερο και το παθητικό της μεγαλύτερο.

Διάθεση καθαρών κερδών χρήσης

Καθαρά κέρδη της Α.Ε. (σύμφωνα με το Ν.2190) είναι αυτά που μένουν μετά την αφαίρεση, από τα ακαθάριστα κέρδη, κάθε εξόδου, κάθε ζημίας, των νομίμων αποσβέσεων και κάθε άλλου εταιρικού βάρους, των φόρων αδιανέμητων κερδών χρήσης κ.λ.π.

Τα καθαρά κέρδη της Α.Ε. διαθέτονται με την εξής σειρά :

α. Αφαιρείται η κράτηση για το τακτικό αποθεματικό

β. Κρατείται το ποσό που απαιτείται για την καταβολή του πρώτου μερίσματος, που είναι ποσό ίσο τουλάχιστον προς το 6% του εταιρικού κεφαλαίου που έχει καταβληθεί. Μέρισμα είναι το εισόδημα που παίρνει κάθε μετοχή από τα καθαρά ετήσια κέρδη.

γ. Η διάθεση του υπόλοιπου που μένει γίνεται όπως ορίζει το καταστατικό.

Η διάθεση των καθαρών κερδών στην Α.Ε. πραγματοποιείται ως εξής :

1. Τακτικό αποθεματικό : Σύμφωνα με το άρθρο 44 του Ν.2190/20, υποχρεωτικά κάθε χρόνο η Α.Ε. αφήνει τουλάχιστον ένα 5% ή το 1/20 των καθαρών ετήσιων κερδών για το σχηματισμό νόμιμου αποθεματικού ή τακτικού αποθεματικού (κεφαλαίου).

2. Έκτακτο αποθεματικό : Προβλέπεται από το καταστατικό ή από τις γενικές συνελεύσεις της Α.Ε. και όχι από το νόμο. Σχηματίζεται από τα διάφορα

αποθεματικά, όπως π.χ. αποθεματικό για την κάλυψη έκτακτων ζημιών κ.ο.κ.

3. Μερίσματα πληρωτέα : Διακρίνονται : α) Σε πρώτο μέρισμα που είναι ίσο με το 6% του Μετοχικού κεφαλαίου και σχηματίζεται μετά τη δημιουργία του τακτικού αποθεματικού, και β) Στο δεύτερο μέρισμα, που είναι απεριόριστο.

4. Αμοιβές Δ.Σ. (Διοικητικού συμβουλίου και προσωπικού για τις επιπλέον υπηρεσίες που προσφέρουν ως στελέχη: διευθυντές, προϊστάμενοι τμημάτων, λογιστηρίου, διαχείρισης κ.λ.π. της εταιρείας) :

Το ποσό ή ποσοστό των αμοιβών του Δ.Σ. αποφασίζεται από τη γενική συνέλευση των μετόχων ή προβλέπεται από το καταστατικό.

Ως προς τις λογιστικές εγγραφές που αφορούν τη διάθεση των καθαρών κερδών χρήσης δεν παρουσιάζουν κανένα ιδιαίτερο πρόβλημα. Πρέπει, όμως, προηγουμένως να συνταχθεί ένας πίνακας που να δείχνει τη διάθεση των κερδών. Στη συνέχεια, με βάση τα στοιχεία του πίνακα διάθεσης των κερδών της χρήσης, χρεώνεται ο λογαριασμός Αποτελέσματα χρήσης και πιστώνεται ο λογαριασμός Αποτελέσματα για διάθεση.

Ο λογαριασμός Αποτελέσματα προς διάθεση προβλέπεται στο ΓΛΣΕ (στην ομάδα 8) σαν πρωτοβάθμιος λογαριασμός με διάφορους δευτεροβάθμιους λογαριασμούς. Ένας από τους δευτεροβάθμιους λογαριασμούς αναφέρεται και ο λογαριασμός Κέρδη προς διάθεση ή ο λογαριασμός Κέρδη Χρήσης. Για την πληρέστερη κατανόηση των παραπάνω δίνονται τα ακόλουθα παραδείγματα.

Παράδειγμα 1^ο : Η ξενοδοχειακή Α.Ε. «ΛΥΡΑ» με μετοχικό κεφάλαιο 10.000.000 δρχ. (10.000 μετοχές των 1.000 δρχ.), πραγματοποίησε καθαρά κέρδη 1.200.000 δρχ.

Η διάθεση των καθαρών κερδών θα γίνει ως εξής :

α) 5% επί των καθαρών κερδών για το σχηματισμό τακτικού αποθεματικού

(σταθερό ποσοστό)

β) 6% επί του κεφαλαίου για πρώτο μέρισμα (σταθερό ποσοστό)

γ) 10% για έκτακτο αποθεματικό επί των καθαρών κερδών (μεταβλητό ποσοστό)

δ) 5% επί του υπολοίπου των κερδών για αμοιβές Δ.Σ. (μεταβλητό ποσοστό)

ε) Φόρος αδιανέμητων κερδών σε ποσοστό 45% σύμφωνα με το Νόμο

στ) το υπόλοιπο για δεύτερο μέρισμα σε ακέραιο αριθμό δραχμών και τυχόν υπόλοιπο σε νέο.

ΖΗΤΕΙΤΑΙ : α) Να καταρτισθεί ο πίνακας διάθεσης (ή κατανομής) καθαρών κερδών, και β) Να γίνουν οι σχετικές ημερολογιακές εγγραφές.

ΛΥΣΗ :

Πίνακας διάθεσης καθαρών κερδών

Καθαρά κέρδη χρήσης		1.200.000
α. Τακτικό αποθεματικό 5% X 1.200.000 =	60.000	
β. Πρώτο μέρισμα 6% X 10.000.000 =	600.000	
γ. Έκτακτο αποθεματικό (10% X 1.200.000) =	<u>120.000</u>	<u>780.000</u>
		420.000
Υπόλοιπο ποσό		
δ. αμοιβή Δ.Σ. 5% X 420.000 =	21.000	
ε. Φόρος αδιανέμητων κερδών (45% X 180.000) =	<u>81.000</u>	<u>102.000</u>
στ. Δεύτερο μέρισμα (420.000 – 102.000) = = 318.000 : 10.000 μετ. = 31,8 και 31 X 10.000 =	310.000	
ζ. Υπόλοιπο κερδών σε νέα χρήση (ή υπόλοιπο σε νέο) : 0,8 X 10.000 =	<u>8.000</u>	318.000
Λογιστικές εγγραφές		

»			
Αποτελέσματα χρήσης		1.200.000	
Αποτελέσματα για διάθεση			1.200.000
Κέρδη χρήσης	<u>1.200.000</u>		
Προκύψαντα κέρδη χρήσης			
»			
Αποτελέσματα για διάθεση		1.200.000	
Κέρδη χρήσης	<u>1.200.000</u>		
Τακτικό αποθεματικό (5% ΦΠΑ 1.200.000)			60.000
Έκτακτο αποθεματικό (10% X 1.200.000)	<u>120.000</u>		120.000
Μερίσματα πληρωτέα			910.000
Α' μέρισμα (6% ΦΠΑ 10.000.000)	<u>600.000</u>		
Β' μέρισμα (31 X 10.000 μετ.)	<u>310.000</u>		
Αμοιβές Δ.Σ. πληρωτέες (5% X 420.000)			21.000
Υποχρεώσεις από Φόρους Τέλη			81.000
Φόρος εισοδήματος φορολογητέων κερδών	<u>81.000</u>		
(45 X 180.000)			
Κέρδη ή υπόλοιπο σε νέο			8.000
Ως πίνακας διανομής κερδών			
»			

- Γεωργακόπουλου Α. Θεόδωρου, «Ο φόρος προστιθέμενης αξία στην Ελλάδα», Εκδόσεις Glorybook – Economist, Αθήνα 1986.
- Γεωργουδάκη Στρατή, «Λογιστική Εταιριών», Εκδόσεις Ο.Ε.Δ.Β., Αθήνα 1985.
- Γκόνου Ίωνα, «Σημειώσεις κοστολόγησης και ελέγχου», ΑΣΤΕΡ, Ρόδος 1979.
- Γκόνου Ίωνα, «Σημειώσεις Οικονομικής Ανάλυσης», ΑΣΤΕΡ, Ρόδος 1979.
- Καλφιώτη Σταύρου, «Τουριστικές Επιχειρήσεις», Εκδόσεις INTERBOOKS, Αθήνα 1974.
- Μούντανου Ευάγγελου, «Ξενοδοχειακές Επιχειρήσεις», Εκδόσεις ΠΑΜΙΣΟΣ, Αθήνα 1971.
- Οικονομική και Λογιστική Εγκυκλοπαίδεια, Εκδόσεις Σιδέρη Ιωαν., Αθήνα 1960.
- Clifford T. Fayjr – Richard C. Khoads – Robert L. Rosenblatt, “Managerial accounting for the hospitality service industries”, εκδόσεις W.M.C. Brown company publishers Dubuque, IOWA 1976.
- Σφακιανού Γρηγόρη, «Γενικές αρχές λογιστικής», Εκδόσεις INTERBOOKS, Αθήνα 1986 (έκδοση Ε΄).
- Σφακιανού Γρηγόρη, «Λογιστική Εμπορικών Εταιριών και Βιομηχανική», Εκδόσεις INTERBOOKS, Αθήνα 1986 (έκδοση Δ΄).
- Σφακιανού Γρηγόρη, «Η Λογιστική του ΦΠΑ», Εκδόσεις INTERBOOKS, Αθήνα 1987.
- Τσακλάγκανου Ιωάννη, «Ξενοδοχειακή λογιστική», Εκδόσεις Ο.Ε.Δ.Β., Αθήνα 1981.
- Ο Νόμος 1642/1986 – ΦΕΚ 125/21.8.86 περί φόρου προστιθέμενης αξίας (ΦΠΑ).